

revista economică

51 ^{19 • XII}
1975

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE
Institutul Central de Cercetări Economice

**cum
pregătim investițiile
'76**

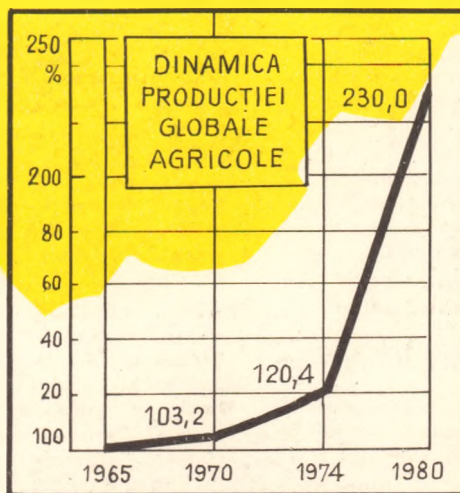
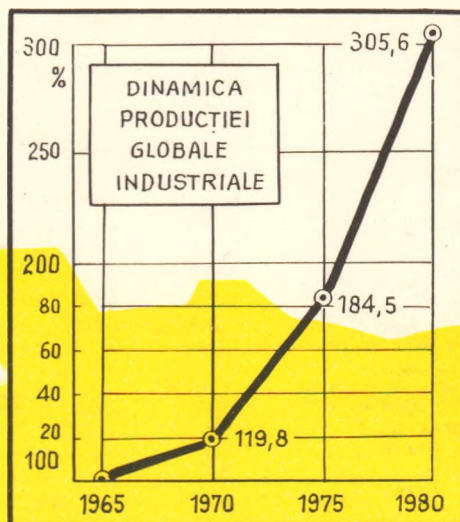
MARAMUREȘ

Ritm rapid de dezvoltare
a industriei

Politica de industrializare socialistă, promovată cu consecvență de partidul nostru își dovedește cu prisosință roadele și în județul Maramureș. Beneficiind de un volum important de investiții, harta economică, a județului s-a îmbogățit în anii construcției socialiste cu noi și importante obiective. Numai în anul 1975, pentru dezvoltarea județului s-au alocat fonduri de investiții în valoare de 1,6 miliarde de lei, punându-se în funcțiune importante obiective industriale cum sînt: Fabrica de șuruburi Sighetu-Marmației, Fabrica de mobilă Vișeu de Sus, Fabrica de confecții Baia Mare, Fabrica de brînzeturi Tg. Lăpus, Exploatarea minei din zona Roata-Oața-Cavnic și altele. În viitorul cincinal, în județ se vor construi aproape 30 de noi obiective industriale cu diferite profiluri de producție.

Numeroase capacități de producție au fost dezvoltate și modernizate, s-au perfecționat tehnologiile de fabricație, s-a asimilat un mare număr de produse cu caracteristici tehnico-economice superioare. Toate acestea, alături de îmbunătățirea continuă a organizării producției și a muncii, de creșterea calificării cadrelor au făcut ca în anul 1975 valoarea producției globale industriale să fie cu 59% superioară nivelului realizat în anul 1970, înregistrîndu-se în această perioadă un ritm mediu anual de creștere de 9,1% față de 5,9% planificat. În prezent, producția industrială a județului este de 16 ori mai mare decît cea obținută în anul 1950.

Punînd în valoare potențialul economic și capacitatea creatoare a lucrătorilor, industria Maramureșului a îndeplinit sarcinile actualului plan cincinal la producția industrială cu 136 zile înainte de termen, creîndu-se condiții ca pînă la finele anului să se înregistreze o producție suplimentară de ordinul miliardelor de lei, concretizat în: 53 200 mc de prefabricate de beton, 1 700 tone de preparate de carne și alte produse.

Dezvoltarea intensivă
a zootehniei

Agricultura a cunoscut, la rîndul său o dezvoltare rapidă, dinamica producției globale agricole în ultimii 10 ani evidențiind o creștere continuă. Astfel, în anul 1974 producția globală agricolă a crescut față de 1965 cu 20,4%. Dacă ne referim îndeosebi la dezvoltarea zootehniei, trebuie să arătăm că efectivul de animale a crescut substanțial, ajungînd la 160 208 bovine, 91 821 porcine, 250 834 ovine, 1 620 812 păsări, la începutul acestui an.

Din anul 1972, la Sighetu-Marmației ființează Stațiunea de cercetări zootehnice, unde se urmărește realizarea unui tip de vacă din rasa Brună, aptă pentru o producție de cel puțin 4 500-5 000 l. lapte, cu 4% grăsime, iar la sacrificare să ajungă la o greutate corporală de 550—580 kg, deci un animal valoros și pentru o producție sporită de carne. Rezultatele obținute sînt promițătoare. Acum există în fermele stațiunii un lot de elită compus din peste 410 vaci, de la care se obține o producție medie de circa 3 700 l. lapte. În rîndul acestora, se găsesc 18 vaci recordmene, una dintre ele avînd o producție de 9 767 l lapte cu 3,8% grăsime, într-o lactație.

Totul pentru om

Creșterea nivelului de trai al oamenilor muncii din județ este reliefață pregnant de cîțiva indicatori, printre care amintim:

— desfacerea de mărfuri au crescut în actualul cincinal față de cel precedent cu peste 45%, iar suprafața comercială utilă a sporit cu 20 590 m p față de 8 700 m p în cincinalul anterior;

— în acest cincinal s-au dat în folosință 10 074 apartamente, 463 săli de clasă, 2 150 locuri în creșe, grădinițe și case de copii, precum și alte obiective social-culturale.

În județ, totalul fondurilor bănești alocate ocrotirii sănătății, în ultimii cinci ani, a înregistrat o creștere de 75,8 milioane lei, cu un ritm mediu anual de creștere de peste 15%. Aceasta își găsește corespondentul în starea de sănătate a populației. Dacă în 1960 mortalitatea infantilă era de 76‰, azi această cifră a coborît sub 35‰. În anul 1944, durata medie de viață a populației a fost de 40 ani, azi această medie oscilează în jurul cifrei de 68.

În același timp, învățămîntul de toate gradele a cunoscut o dezvoltare remarcabilă, atît prin extindere cît și prin diversificare. Astfel, în actualul an școlar, numărul elevilor care frecventează învățămîntul de cultură generală a crescut de peste 3 ori, iar al elevilor din școlile profesionale de peste 11 ori față de anul școlar 1938/1939. În cincinalul 1976—1980 se vor construi 321 săli de clasă, grădinițe pentru 1 620 copii, iar numărul locurilor în internatele școlare vor spori cu 2 900. Județul Maramureș dispune, în prezent, de aproape 500 instituții de cultură.

ÎN PRAGUL UNUI NOU CINCINAL

SAPTAMINA ACEASTA a înregistrat noi momente semnificative pentru viața noastră economică și socială: plerana Comitetului Central al Partidului Comunist Român a dezbătut și aprobat planul național unic de dezvoltare a României pe 1976 și bugetul pe anul viitor, documente căroro Marea Adunare Națională le va da în aceste zile putere de lege. Se încheie astfel o prodigioasă activitate consacrată elaborării planului, stabilirii direcțiilor fundamentale de dezvoltare a economiei românești în anul următor. Desfășurată sub conducerea nemijlocită a secretarului general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, această activitate s-a întemeiat pe multiple și aprofundate studii asupra problemelor creșterii noastre economice, pe o conlucrare fructuoasă între întreprinderi, centrale, organe locale, ministere, organe de sinteză, pe un larg și fertil dialog cu producătorii și în același timp proprietarii mijloacelor de producție — masele largi de oameni ai muncii, expresie a profundului democratism al orinduirii noastre socialiste.

Caracteristica esențială a planului pe 1976 o constituie faptul că, asigurând o intensă mobilizare a potențialului material și uman de care dispunem, permite creșterea în ritm înalt a întregii economii naționale, progresul armonios al tuturor județelor, în condițiile accentuării laturilor intensive ale dezvoltării, fapt care dovedește, odată în plus, dezvoltarea dinamică, sănătoasă și echilibrată a întregului complex economic. **Principalii indicatori ai planului** — producția industrială și agricolă, volumul investițiilor și al comerțului exterior, nivelul productivității muncii, veniturile populației și vânzările de mărfuri către populație etc. — **aflați într-o strinsă interdependență și riguroasă corelare**, marchează creșteri importante, sporurile de producție găsindu-și un corespondent firesc în îmbunătățirea permanentă a nivelului de trai material și spiritual al populației. Planul creează condițiile necesare pentru continuarea pe o treaptă mai înaltă a procesului de industrializare a țării, de modernizare a structurilor economice, pentru valorificarea la un nivel superior a resurselor naționale, promovarea largă a celor mai noi cerceri ale științei și tehnicii, utilizarea intensivă a capacităților de producție, gospodărirea judicioasă a mijloacelor materiale și bănești, pentru creșterea în general a eficienței economice a producției materiale.

În acest fel, după cum s-a subliniat la plenară, **planul pe 1976 — parte integrantă a noului plan cincinal — se încadrează în orientările fundamentale stabilite de Congresul al XI-lea al partidului cu privire la dezvoltarea economică și socială a țării în anii următori.** Adoptând Programul partidului și liniile directoare ale dezvoltării economico-sociale a României până în 1990, Congresul al XI-lea a deschis în fața întregului popor însuflețitoare perspective de muncă și creație, de valorificare a capacităților și energiilor create în slujba înaintării ferme pe calea civilizației socialiste și comuniste. Obiectivul fundamental al viitorului plan cincinal, al etapei noi, superioare, de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate în care pășește țara noastră, îl constituie continuarea dezvoltării rapide a bazei tehnico-materiale a economiei, a întregii societăți, în care scop se vor depune eforturi susținute pentru creșterea accelerată a forțelor de producție și amplasarea lor rațională pe întregul teritoriu al țării. Prin îndeplinirea prevederilor planului cincinal 1976—1980 România va micșora decalajele care o despart de țările mai avansate din punct de vedere economic și va depăși stadiul de țară în curs de dezvoltare.

Ne-am propus, pentru 1976 și anii următori, obiective noi, calitativ superioare, de însemnătate primordială pentru progresul economico-social al țării. **Faptul a devenit posibil ca urmare a succeselor obținute în îndeplinirea ac-**

tualului plan cincinal, prima etapă a procesului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate. După cum este cunoscut, în industrie cincinalul 1971—1975 a fost realizat înainte de termen, cu aproximativ două luni față de nivelurile maxime ale planului și cu cinci luni față de Directivele Congresului al X-lea. Ca urmare a împlinirii unui vast program investițional, economia națională în ansamblul ei a cunoscut o creștere puternică, s-au dezvoltat și modernizat forțele de producție, s-a amplificat avuția națională. La sfârșitul acestui an volumul producției industriale depășește de peste 30 de ori nivelul maxim atins în perioada antebelică. Peste 2200 de noi capacități industriale și agrozootehnice au îmbogățit harta economică a țării, într-o distribuție teritorială echilibrată, creînd premise sigure pentru realizarea în fapt, și din acest punct de vedere, a principiilor de echitate socialistă. Perioada actualului cincinal a constituit o etapă rodnică în realizări în toate domeniile vieții economico-sociale. A fost generalizat învățămîntul obligatoriu de zece ani, s-au realizat pași importanți în sistematizarea teritoriului și localităților țării, s-a extins și îmbunătățit cadrul organizat de participare a maselor largi de oameni ai muncii la conducerea societății și, în același timp, s-a desfășurat o intensă activitate pentru perfecționarea organizării industriei, agriculturii, a celorlalte ramuri. Pe baza dezvoltării impetuoaase a economiei au fost adoptate măsuri importante pentru ridicarea bunăstării tuturor celor ce muncesc: a crescut retribuția reală, s-au construit 522 000 apartamente și numeroase edificii social-culturale.

Sînt succese care demonstrează justetea politicii partidului nostru, care adevăresc hărnicia și priceperea clasei muncitoare, a întregului popor, angajarea sa plenară în opera de împlinire a programului partidului, din care a făcut propriul său program. Sînt succese care creează o bază solidă pentru trecerea la traducerea în viață a sarcinilor trasate de Congresul al XI-lea, pentru intensificarea procesului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate.

În fața poporului nostru se află acum noi sarcini de mare însemnătate, un amplu program de acțiune, îndrăzneț dar realist, pe măsura posibilităților economiei noastre naționale. Stă în puterea noastră, a întregului popor, să dăm viață acestui program. „**Avem**, spunea tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, **toate condițiile pentru a realiza cu succes toate prevederile viitorului cincinal. Dispunem de mijloacele materiale și umane necesare, ne biziim pe hărnicia, capacitatea și elanul creator al clasei muncitoare, țărânimii și intelectualității, al tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate... Avem un program clar, o călăuză sigură și unică în Partidul Comunist Român care își îndeplinește cu cinste rolul de forță politică conducătoare în împlinirea Programului trasat de Congresul al XI-lea.**”

Începem, nu peste multă vreme, un nou an, și, odată cu acesta, un nou cincinal. În cadrul acestuia planul pe 1976 va ocupa un loc cu totul aparte, fiind primul în succesiunea planurilor anuale. De aici și însemnătatea sa deosebită marcată, între altele, și de atenția care a fost acordată pregătirii sale din toate punctele de vedere. Realizarea ritmică, integrală a indicatorilor acestui plan încă din primele zile ale anului va însemna și un bun demaraj pentru noul cincinal, va crea premise favorabile pentru îndeplinirea acestuia la nivelele superioare prevăzute. Concentrarea tuturor eforturilor pentru împlinirea planului, a programului istoric adoptat de partid trebuie să devină o cauză de onoare a fiecărui om al muncii.

Stere GIOGA

INTERCONDIȚIONAREA factorilor care duc înainte sau frânează dezvoltarea orașelor și satelor și în principal a factorilor economici, frecvența unor fenomene sociale legate de evoluția orașelor și satelor permit desprinderea unor tendințe de dezvoltare a formelor de organizare a așezărilor omenești — orașul și satul. Atunci când, pe temelia unor relații de producție de același tip în saț ca și în oraș, dezvoltarea puternică a forțelor de producție din oraș contribuie și la dezvoltarea celor din saț, are loc o înflorire, atât a orașului cât și a satului. Decurgând din aceasta, condiția menținerii și dezvoltării unei civilizații orașenești stă și în dezvoltarea satului. Tendința fundamentală a raportului dintre oraș și saț în epocile sale de dezvoltare rapidă este deci o îmbunătățire neconținută a condițiilor sociale a majorității oamenilor grupați în colectivități. — prin condiție socială a orașelor și satelor înțelegându-se condițiile de muncă și trai ale majorității populației, determinate de dezvoltarea forțelor de producție în anumite condiții de proprietate, schimbului de activități și repartiției bunurilor create. Aceasta constituie criteriul fundamental de apreciere a nivelului de dezvoltare a orașelor și satelor. Opoziția dintre oraș și saț a izvorât din natura relațiilor bazate pe exploatare și extinderea exploatarei asupra satului. Dar, ca în orice proces dialectic, existind o tendință de opoziție, în mod normal trebuie să avem și o tendință pozitivă, de echilibrare, de dezvoltare a raportului, o tendință de stabilizare, un moment de unitate.

Tocmai de aceea în analiza dialecticii raportului dintre oraș și saț este necesar să se urmărească drept criteriu al analizei apariției și dezvoltării orașului și satului, și deci al raportului lor, nu numai caracterul relațiilor de producție, ci tendința reciprocă de a se concorda cu dezvoltarea forțelor de producție. Dialectica dezvoltării forțelor și relațiilor de producție într-o societate dată, ca lege fundamentală a progresului social, dialectica dezvoltării acestor elemente ale modului de producție, explică de ce în anumite momente ale dezvoltării unei societăți după victoria anumitor relații de producție, creându-se condiții prielnice dezvoltării forțelor de producție, se dezvoltă și formele de organizare a societății omenești, orașul și satul.

De aceea, dinamica condițiilor de muncă și de trai ale satului românesc, expresie a apropierei treptate a satului de oraș, permite prevederea unor etape viitoare ale raportului în care vor putea fi lichidate deosebiri între cele două clase, clasa muncitoare și țărâtimea, ducând în perspectivă la transformarea celor două clase într-o singură clasă a societății.

În condițiile concrete ale țării noastre, determinat de politica științifică a partidului, începând din primele cincinale, și mai accentuat în ultimul cincinal, ritmul puternic de industrializare a țării a fost însoțit în permanență de realizarea repartizării forțelor de producție pe întinsul țării cu accent pe dezvoltarea unor zone și localități mai puțin dezvoltate. Traducerea în viață a acestui obiectiv al politicii de stat a imprimat și evoluției de mobilitate teritorială a populației pe medii în diferitele sale etape trăsături distincte.

Dacă în cursul primelor planuri cincinale, ca urmare a dezvoltării unor obiective industriale am avut de-a face cu o deplasare pe distanțe mai mari a forței de mun-

că provenite din agricultura unor regiuni spre alte regiuni, ca urmare a dezvoltării industriale a regiunilor mai puțin dezvoltate din punct de vedere economic, tendința s-a modificat. În ultimul cincinal se poate distinge și o revenire a unei părți a populației calificate din marile centre industriale spre regiunile care au pășit pe calea industrializării. Revenirea spre regiunile natale, tendințele existente în cadrul acestor fenomene sociale evidențiază posibilitatea de reglementare a procesului, de reducere a distanței de deplasare a populației.

Mișcarea masivă a populației spre mediul urban, proprie în prezent numai județelor puternic industrializate sau în curs de industrializare va deveni o caracteristică a întregii noastre țări ca medie, deoarece în perspectiva circa 85% din populația activă va fi ocupată în ramuri neagricole. Acest proces se va dezvolta concomitent cu dezvoltarea localităților din zonele de influență ale orașelor care vor atrage noi contingente ale forței de muncă, precum și ca urmare a apariției a sute de noi orașe cu puternice obiective agricole de tip industrial, a dezvoltării puternice industriale a județelor mai puțin dezvoltate.

În anii ultimului cincinal dinamica și ponderea populației urbane din unele zone ca Hunedoara, Banat, Brașov, Ploiești, Bacău, a indicat corelația firească dintre industrializare și creșterea populației urbane. În perspectiva anilor 1980—1990 creșterea ponderii populației urbane care va deveni dominantă în majoritatea județelor va izvorî atât din dublarea orașelor existente, cât și din rapida urbanizare a satelor.

Amploarea viitoare a acestui proces justifică câteva considerații pe marginea cercetărilor efectuate.

Dezvoltarea economică la baza procesului de urbanizare

NEVOIA DIVERSIFICĂRII ramurilor și subramurilor industriei în funcție de resursele naturale și de muncă în diferitele regiuni ale țării a făcut ca statul socialist să țină seama că îndeplinirea politicii de repartizare a forțelor productive pe teritoriu să se realizeze o dată cu o corelare justă a dezvoltării industriei și agriculturii.

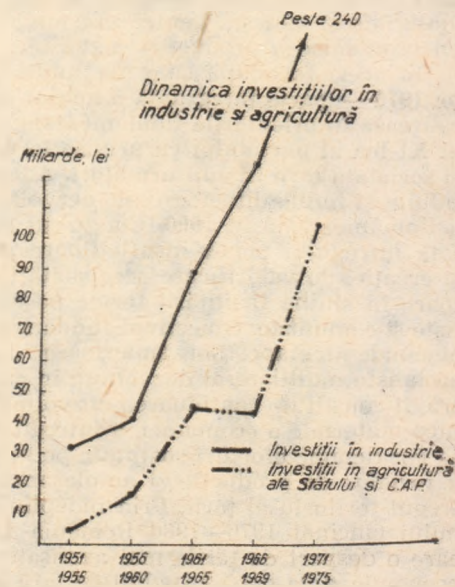
Cele două considerente care au stat la baza repartizării forțelor de producție pe întinsul țării au dus în mod firesc, potrivit condițiilor social-economice și naturale favorabile ale fiecărui județ, sau zonă, la o anumită specializare, concentrare a unor întreprinderi din aceeași ramură, într-un județ sau altul, după resursele naturale ce erau mai aproape. Rezultatul direct al acestui fenomen a fost adâncirea diviziunii muncii, atât pe scara întregii economii naționale, cât și în cadrul județelor respective, diviziune ce a corespuns necesităților economiei naționale și nevoilor de dezvoltare economico-socială a fiecăruia în parte. În direcționarea dezvoltării nu s-a urmărit numai o diversificare cât mai mare

a ramurilor industriei și agriculturii, ci și o dezvoltare echilibrată a acestora.

Pe plan național dezvoltarea industriei este urmată și de dezvoltarea complexă a agriculturii intensive. Dezvoltarea generală ca ramură a agriculturii, are loc în județe, indiferent de nivelul de dezvoltare a industriei. Aceasta ca urmare a necesității dezvoltării generale a agriculturii. Cazul particular în care un județ trebuie să-și dezvolte mai mult o ramură economică specializată nu înseamnă că nu-și dezvoltă și alte ramuri.

Repartizarea rațională a forțelor de producție pe întreg întinsul țării și crearea unei baze industriale în zonele lipsite de industrie sau mai puțin dezvoltate au avut drept consecință necesară apariția de noi orașe industriale sau dezvoltarea orașelor existente, a căror populație a crescut o dată cu construcția noilor obiective industriale. Determinat tocmai de aceste efecte sociale, agricultura fiecărui județ trebuie să se armonizeze cu dezvoltarea ei industrială, bineînțeles în cadrul condițiilor naturale și social-economice existente. În fiecare județ al țării, datorită varietății reliefului și climei există posibilitatea dezvoltării intensive a unor ramuri sau subramuri ale agriculturii (ca: legumicultura în cimp și sere, creșterea păsărilor, vacilor de lapte, pomicultura), care să asigure pe distanțe scurte și în condiții optime aprovizionarea orașelor. Desigur că aceasta nu înseamnă paralel și o specializare a zonelor în subramurile respective. Viața a confirmat că dezvoltarea și specializarea unor ferme ale întreprinderilor agricole de stat sau cooperative, ca și a bazinelor legumicole din apropierea marilor centre muncitorești este necesară și posibilă.

În cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu în încheierea Consfăturii de lucru de la Comitetul Central din iunie 1975 — a fost subliniată cerința, formulată și în Directivele Congresului al XI-lea, ca fiecare județ să asigure, în principal, din

Anuar statistic 1970 - pag. 458-459

Din directivele Congresului al XI-lea P.C.R.
București Ed. politică 1970 - pag. 4-19

SAT ȘI ORAȘ SOCIALISTE DE PRODUCȚIE

resurse proprii aprovizionarea populației cu legume și produse animaliere proaspete. Deși fiecare județ își specializează producția pe ramura sau ramurile cu condițiile naturale cele mai favorabile, pe ansamblul județului trebuie să existe totuși o dezvoltare multilaterală, care să asigure condițiile pentru buna aprovizionare a orașelor.

Se consideră că un raport general între industrie și agricultură existent pe scară națională se reproduce în mod necesar și pe scara județului și aceasta tocmai ca urmare a relației necesare, obligatorii dintre dezvoltarea industriei și agriculturii.

Numai dezvoltarea industriei în orașele mici și mijlocii poate absorbi forța de muncă eliberată prin modernizarea și specializarea agriculturii. De asemenea, numai dezvoltarea unei agriculturi de tip industrial poate asigura materiile prime necesare și hrana populației urbane.

Politica partidului, de orientare a dezvoltării agriculturii în diferite zone și județe, care ține seama de necesitatea de materii prime, nivelul de industrializare al județului, posibilitatea și măsura în care industria poate absorbi forța de muncă eliberată prin intensificarea agriculturii, condițiile pedoclimatice favorabile anumitor culturi și tradiția existentă în cultivarea unor plante sau animale s-a dovedit justă.

Ritmul rapid de industrializare socialistă a țării, dublat de repartizarea rațională a forțelor de producție pe teritoriu, atât prin dezvoltarea orașelor mici și mijlocii, cât și prin amplasarea unor obiective industriale în zonele agricole — dă o nouă amploare procesului de urbanizare. Pentru urmărirea tendințelor din cadrul acestui proces este necesar ca urbanizarea să nu fie concepută numai ca o dezvoltare a orașelor industriale, ci ca un proces mai larg, care cuprinde, cum este și firesc, și procesul de dezvoltare a unor comune mari, care capătă treptat trăsăturile orașului, cât și o ridicare a nivelului de civilizație al tuturor satelor.

Specificitatea urbanizării în România

ÎN SFERA procesului de urbanizare întâlnim fenomenul de dezvoltare a orașelor cu tot cortegiul de condiții și consecințe social-economice ale acestuia, privind condițiile de muncă, de trai ale locuitorilor lor. Pe de altă parte, fenomenele procesului de urbanizare le putem urmări și în comune mari cu caracter agricol, în care energia electrică, canalizarea și apa, bunurile de uz îndelungat din casele cooperativelor, condițiile social-culturale și dezvoltarea spirituală a țăranilor, sînt de pe acum superioare celor din micile noastre sate. Ele nu pot fi numite orașe însă au însușit unele trăsături ale orașelor urbane.

În cadrul fenomenului de urbanizare a satelor există însă și o altă tendință, aceea a dezvoltării satelor din apropierea orașelor. Fenomenul este mai evident în zonele puternic industrializate și este determinat, pe de o parte, de faptul că centrul muncitoresc supraaglomerat tinde să-și întindă cartierele de locuit în afara orașului și poate, mai ales de absorbirea forței de muncă din aceste sate de către întreprinderile din oraș. În perspectiva anilor ceasută tendința se va accentua. Denumit în literatură proces de suburbanizare, el presupune dezvoltarea unui anumit nivel de civilizație caracteristic acestor localități, diferit de cel al orașului și al satului.

Industrializarea a dezvoltat nu numai în înălțime blocurile orașelor, ci le-a extins spre comunele și satele apropiate care-i furnizează în primul rînd forța de muncă pentru obiectivele nou construite. Aceste zone suburbane au tendința să se extindă, să cuprindă noi și noi sate ai căror țărani muncitori sînt chemați să lucreze în întreprinderi, pe măsura lărgirii activității acestora. Dacă socotim că, în perspectivă, în agricultură nu va lucra decît circa 12—15% din totalul populației ocupate, vom distinge o tendință accentuată a urbanizării și mai ales a suburbanizării și a atragerii în zonele de influență a orașelor ce se vor dezvolta ca urmare a industrializării a noi comune și sate.

În același timp, se poate aprecia că trăsătura caracteristică a României, cu o populație concentrată în mare majoritate în localități mijlocii, oferă condiții pentru accentuarea procesului de urbanizare, fără ca acesta să presupună o deplasare îndepărtată a forței de muncă. Aceasta înseamnă că orașele vor cuprinde nu numai sutele de mii de țărani muncitori intrați în producția industrială sau ramurile industriale neagricole din cadrul lor, ci vor atrage în sfera lor de acțiune satele apropiate, cărora, o dată cu dezvoltarea lor proprie, le vor transmite trăsăturile urbane.

Acest proces ridică însă pentru cercetarea economică și sociologică unele probleme de o deosebită însemnătate. Dintre ele una privește situația socială a celor rămași să lucreze pămîntul cooperativelor agricole de producție din jurul orașelor, direcțiile de dezvoltare a acestor cooperative sau a întreprinderilor agricole de stat respective.

Din fenomenele observate în jurul marilor centre industriale din zonele Banat, Hunedoara, Brașov și București, apar cu insistență câteva care se cer urmărite și influențate în dezvoltarea lor. Nivelul relativ scăzut de dezvoltare a agriculturii intensive din aceste zone duce la fenomene contradictorii. Faptele demonstrează că în ultimii ani în marile centre muncitorești cum sînt Reșița, Hunedoara, Brașov, nemaivorbind de București, forța de muncă este atrasă în primul rînd din orașele și satele apropiate. Pentru locuitorii satelor ce pleacă zilnic în uzină, munca agricolă rămîne ca o ocupație secundară. Ei gravitează în jurul centrelor industriale grele, datorită veniturilor mai

ridicate decît la sat, rezumîndu-se de cele mai multe ori să-și lucreze doar lotul personal dat de cooperativa agricolă de producție. Munca pe terenurile acestor cooperative agricole de producție se desfășoară în condiții speciale, ea rămînd uneori exclusiv pe seama femeilor și bătrînilor. Dacă bătrîni mai sînt și pensionari, iar femeile care datorită retribuției soților dispun de condiții materiale bune manifestă tendința de a nu mai lucra în agricultură, mai ales în perioada de vîrf a lucrărilor agricole — prășitul și recoltatul produselor vegetale. — atunci devin mai evidente problemele ce decurg din această situație. Unele subramuri ale producției agricole, cum sînt creșterea vitelor, a păsărilor, legumicultura, pomicultura — tocmai ramurile cele mai rentabile ale căror produse sînt foarte căutate pe piața orașelor sînt neglijate într-o serie de cooperative agricole, atît datorită faptului că baza tehnică-materială a acestor ramuri nu este suficient dezvoltată, dar și pentru că ele cer cel mai mare volum de brațe de muncă în tot timpul anului sau o mare parte a sa. În aceste condiții social-economice, deși condițiile pedoclimatice ar fi uneori favorabile (pentru că cel mai adesea aceste centre sînt situate pe văile apelor, în zone de dealuri sub sau intracarpătice) posibilitățile agriculturii din zonele de influență urbană nu sînt pe deplin folosite.

Terenul arabil și, în general, agricol din zonele din jurul centrelor muncitorești trebuie și poate fi folosit cu mai multă eficiență economică și, în consecință, socială. Ținînd cont de condițiile concrete ale țării, ale fiecărui județ și zone industriale în parte, problemele pot fi rezolvate prin dezvoltarea culturilor intensive de primă necesitate în zone mai largi în jurul centrelor industriale, în unități specializate. În aceste zone puternic industrializate se aplică mai cu seamă principiul și proporția valabilă pe întreaga economie, ca agricultura intensivă să țină pasul cu industrializarea. Aceasta pendouă motive. În primul rînd, pentru că industria în dezvoltare continuă să atragă forța de muncă prin dezvoltarea intensivă a agriculturii, în al doilea rînd, pentru că fenomenul eliberării forței de muncă din agricultură ca urmare a intensificării ei în cazul cînd dezvoltarea industriei în spațiu nu este apropiată, duce la fenomene de strămutare a populației. Așadar, în afara intensificării agriculturii sau specializării anumitor zone unde unele culturi dau producțiile cele mai mari, se consideră că, în mod diferențiat, de la o zonă industrială la alta, această corelare strictă a dezvoltării unor ramuri agricole a căror produse sînt de primă necesitate trebuie asigurată. În perspectiva anilor mai îndepărtați, cînd aprovizionarea mai operativă a centrelor industriale și abundența produselor alimentare va fi realizată, o specializare strictă a zonelor agricole poate fi discutată pe alt plan. Aceasta nu este numai o problemă economică ci o problemă de mare interes social datorită implicațiilor largi asupra organizării vieții sociale din așezări.

S-A OBSERVAT în cursul cercetărilor că mobilitatea teritorială a populației prezintă tendința de reducere a distanței de deplasare și de eliminare treptată a aglomerării excesive a forței de muncă în anumite centre. Urbanizarea acestor localități determină în final reducerea cheltuielilor, economie de timp și energie, o mai eficientă folosire a timpului liber în afara de muncă în activități recreative.

Ca urmare a industrializării orașelor mici și mijlocii și a modernizării acestora prin construcții de locuințe, instituții social-culturale, electrificare, canalizare, organizare de servicii publice, se va reduce, în continuare afluxul populației rurale spre zonele congestionate ale orașelor mari. În condițiile socialismului, în care industrializarea socialistă, repartizarea rațională a forțelor de producție în teritoriu, dezvoltarea bazei tehnice materiale a agriculturii pe temeiul relațiilor de producție socialiste, apropiere orașul de sat, iar dezvoltarea agriculturii intensive determină un nou mod de muncă și trai al țaranului, instrucția școlară, educația și cultura dezvoltă și desăvârșește profilul spiritual, apropiindu-l de comorile culturii universale. În aceste condiții, fundamental noi, mișcarea populației pe medii și urbanizare devin procese ce pot fi reglementate permițând ca în măsura dezvoltării urbane a orașelor mici și mijlocii, să se reducă distanța de deplasare a forței de muncă de la sat spre oraș, în sensul că cei ce devin lucrători în oraș și vin din zone apropiate pot locui în continuare în satele lor apropiate orașului, parcurgând cu diverse mijloace de transport drumul pînă la fabrică, fenomen în prezent tot mai frecvent întâlnit în regiunile puternic industrializate.

Descreșterea populației rurale prin atragerea ei în orașe sau în centre rurale cu posibilități de a se transforma în orașe, se poate realiza fără consecințe sociale negative. Dezvoltarea armonioasă și în ritm mereu ascendent a industriei și agriculturii, consecințele lor sociale șterg pe zi ce trece mai mult izolarea satului, care, prin munca unită a locuitorilor săi, se apropie de oraș atît în condițiile de muncă cit și în cele de trai. Aceasta face ca în condițiile socialismului, să dispară consecințele sociale negative ale mobilității teritoriale a populației. Mișcarea teritorială a populației rămîne un fenomen cu tendințe de creștere numerică și calitativă, dar pe măsura reglementării sale pe plan național fără consecințe negative.

Lichidîndu-se treptat condițiile social-economice care au generat înapoierea social-economică și culturală a satului, în socialism se creează posibilitatea ca alături de înmulțirea orașelor, creșterea numerică a populației acestora și dezvoltarea lor, satul să se dezvolte pe toate planurile.

Viața socială confirmă, etapă de etapă, an de an, înlăptuirea prevederilor de dezvoltare socială ale programului Partidului Comunist Român. Sintetizînd experiența concretă a construcției socialiste în România, documentele de partid au distins în domeniul politic al raportului dintre sat și oraș, procesul întăririi și cimentării alianței dintre clase. Dezvoltarea mecanizării și industrializării agriculturii, iar pe plan social procesul ridicării nivelului de

trai material și cultural al țărănimii, procese aflate într-o intercondiționare necesară, vor duce, în perspectivă, la apropierea treptată a condițiilor de muncă și de trai de la sat de cele de la oraș. În aceste condiții noi, este posibilă ștergerea treptată a deosebirilor esențiale dintre cele două clase fundamentale ale societății. În afara caracterului de durată și treptat al procesului, documentele de partid au subliniat legătura necesară, mecanismul intim al dezvoltării raportului dintre oraș și sat, elementele esențiale ale acestuia pe diferitele sale planuri în mișcarea, în dezvoltarea și perspectiva procesului unic de apropiere a satului de oraș.

Dinamica condițiilor de muncă și de trai ale satului socialist din România demonstrează superioritatea orînduirii socialiste, forța și dinamismul agriculturii cooperatiste, marele său potențial economic și uman. Capabil să concentreze uriașe mijloace materiale pentru dezvoltarea socialistă, ea oferă condiții pentru realizarea unui ritm rapid de modernizare a agriculturii, într-un interval istoric mult mai scurt decît în capitalism.

Pentru apropierea treptată a satului de oraș, hotărîtoare au fost creșterea investițiilor statului și din fondurile proprii ale țărănimii muncitoare, ridicarea calitativă a întregii activități economice a industriei, a agriculturii, prin munca harnică, calificată, eficientă a întregului popor pentru valorificarea deplină a condițiilor oferite de socialism. În situația existenței încă a unui decalaj însemnat între nivelul condițiilor de muncă și de trai ale orașului și satului din țara noastră, față de cele ale unor țări cu economie dezvoltată, analiza apropierii treptate a satului de oraș, apreciînd saltul uriaș făcut față de condițiile României antebelice, trebuie să țină cont, ca element de comparație, și de nivelul atins de țările cele mai dezvoltate.

Dezvoltarea social-economică a satului românesc a depins și depinde de industrializarea orașului, purtătorul forțelor și relațiilor de producție mai dezvoltate. Numai aceasta poate da agriculturii baza tehnică-materială necesară schimbării condiției tehnice a muncii, deci numai industria poate asigura și pe mai departe dezvoltarea economică a orașului și a satului. Numai orașul a putut să ajute satul în dezvoltarea relațiilor de producție care au devenit punctul de pornire pentru folosirea bazei tehnico-materiale create de oraș, bază ce trebuie perfecționată neîncetat.

Că emanciparea satului nu se poate realiza fără concentrarea de către statul socialist a mari forțe materiale și umane în vălmîștului, culturii, sănătății, o demonstrează experiența României. Ea demonstrează, de asemenea, că întreaga dezvoltare armonioasă a raportului între oraș și sat nu ar fi fost posibilă fără conducerea științifică de către Partidul Comunist Român care, cunoscînd legile dezvoltării sociale pe baza învățaturii marxist-leniniste și a studierii realităților și posibilităților fiecărei etape istorice, a orientat și condus multitudinea fenomenelor din cadrul raportului, devenit astfel un element motor al dezvoltării societății socialiste, al progresului ei.

Se mai impun și cîteva concluzii deosebite privind caracteristicile dominante ale dezvoltării orașelor și satelor României ultimilor decenii.

Urmărirea etapelor dezvoltării orașelor și satelor pe teritoriul României conduce la concluzia că făurirea și consolidarea unității economice, sociale și politice dintre

oraș și sat din ultimii 30 de ani din istoria sa stă la baza renașterii orașelor și satelor României prin conținutul social-economic calitativ nou al acestora, prin uriașul potențial pe care-l pune în valoare, prin modelele de viață modernă pe care le împămîntenește pe solul și frumusețea peisajului și tradiției formelor vechi de civilizație ale țării.

O caracteristică a acestui proces de naștere și civilizare neîncetată al orașului cit și a satului, consecință directă a industrializării rapide a țării, mai ales în cursul ultimului deceniu, o constituie apariția concentrațiilor urbane, cu noi relații ce se constituie între acestea și satele din jurul lor.

Cu precădere în zonele puternic industrializate și în raport direct cu acest factor hotărîtor au apărut sisteme urbane, rețele urbane, ambele cu largi zone de influență care modifică calitativ rețeaua generală de localități a țării.

Pentru evoluția raportului dintre oraș și sat în România, elementul calitativ nou este dublarea numărului de orașe în următoarele 2—3 decenii. Se poate prevedea pentru anii 2000 sporirea populației urbane la peste 85% din totalul populației țării. Statistic, aceasta va însemna nu numai populația ce locuiește în orașe ci totalitatea populației a cărei venituri provin în majoritate din activitățile centrelor urbane.

Dezvoltarea orașelor mari, mijlocii și mici, cit și a noii rețele de centre urbane oferă perspectivele unor mutații calitative noi a raportului dintre oraș și sat în condițiile apropierii treptate a satului de oraș.

Pe ansamblul sistemului social național, orașul devine mai mult ca oricînd factor social hotărîtor în ridicarea satului pe noi trepte de civilizație, acesta acționînd nu numai din exteriorul satului ci din interiorul său prin locuitorii ce lucrează în mediul urban și locuiesc la sate sau orașe și lucrează la sate. Cooperarea și solidaritatea dintre oraș și sat, consolidate de realizările obținute, interesele generale și comune de dezvoltare, permit prevederea unor forme diversificate de participare reciprocă a populației la activitățile de muncă, deservire sau recreative din ambele forme de așezări. Participarea populației din mediul rural la activitățile neagricole din oraș, la servirea sau activitățile recreative ale orașului cit și participarea populației orașenești la activitatea agricolă sau neagricolă din sat, la servirea satului sau la activitățile recreative specifice satului sînt forme de manifestare ale raportului dintre oraș și sat care permit evidențierea unor caracteristici ale tendințelor de dezvoltare. Apropierea treptată dintre sat și oraș își va modifica conținutul fiind vorba de contopirea a două moduri de viață, o unificare a sistemului de valori ale orașului și satului care se vor completa, iar prin selecția lor se vor crea condiții puternic diversificate de muncă și viață care să asigure o dezvoltare multilaterală a personalității omului. Asigurînd treptat confort, civilizație urbană unui număr tot mai însemnat de localități, orînduirea socialistă, ferită de grelele fenomene de patologie urbană, specifice capitalismului, poate crea acele condiții de viață care să cîștige din mediul urban ca și din cel rural valori specifice optime dezvoltării omului.

dr. Aneta ALMAȘAN RADU

VALORIFICAREA POSIBILITĂȚILOR

DE SPORIRE A RENTABILITĂȚII PRODUCȚIEI

DEZVOLTAREA în ritm ascendent a economiei naționale în cincinalul 1976—1980 este nemijlocit legată de alocarea în continuare a unor importante resurse materiale, de muncă și financiare pentru amplificarea și consolidarea bazei tehnico-materiale a producției. Amploarea eforturilor este evidențiată de faptul că volumul investițiilor va fi aproape egal cu ceea ce s-a investit în cele trei cincinale anterioare, reprezentând o creștere de aproximativ trei ori față de investițiile realizate în cincinalul 1966—1970, ceea ce va permite ca circa 80 la sută din sporul producției industriale să se realizeze în noile obiective.

Eforturile care se fac pentru dotarea economiei cu echipamente industriale și tehnologii moderne justifică pe deplin accentuarea importanței care se acordă sporirii eficienței în toate domeniile de activitate, rolul factorilor intensivi ca mijloc de accelerare a ritmului de dezvoltare economico-so-

cială și de realizare, pe această bază, a resurselor necesare îndeplinirii programului de faurire a societății socialiste multilateral dezvoltate. Frintre măsurile adoptate de partid și guvern privind perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale, un loc important îl ocupă cele referitoare la creșterea rolului pirghiilor financiare, și îndeosebi a beneficiului și rentabilității. Ca urmare a rezultatelor obținute în domeniul creșterii producției, ridicării productivității muncii, reducerii cheltuielilor de producție, îndeosebi a celor materiale, s-a ajuns la obținerea de beneficii tot mai mari și la sporirea substanțială a rentabilității unităților economice. În cele ce urmează ne vom referi la unele căi de obținere a unor beneficii cât mai mari, de creștere a rentabilității, printre care amintim: reducerea costurilor, creșterea susținută a productivității muncii, reducerea cheltuielilor materiale etc.

Reducerea costurilor

ECONOMIA NOASTRĂ dispune de mari posibilități pentru creșterea eficienței economice. Pornind de la aceste posibilități, care nu se transformă însă automat în realități, conducerea partidului a acordat o importanță majoră căilor prin care se poate asigura o sporire permanentă a eficienței economice; planul cincinal pe perioada 1976—1980 reflectă atenția deosebită care a fost acordată factorilor intensivi de realizare a acestui obiectiv important al politicii noastre economice, fiind astfel structurat și dimensionat încât să asigure valorificarea cu maximum de eficiență a întregului potențial al țării. Este suficient de arătat că în cincinalul următor ritmul mediu anual de creștere a venitului național va fi de 10,5%, superior celui al produsului social de 9%, ceea ce scoate în evidență că maximizarea rolului factorilor intensivi de creștere economică are loc nu în mod izolat, ci într-o concepție dinamică de îmbinare a rolului acestora cu cel al factorilor extensivi.

Dezvoltarea noastră de viitor este tot mai strins dependentă de realizarea dezideratului economic major care a fost și rămâne micșorarea sistematică a cheltuielilor de producție, în primul rând a celor materiale, în toate fazele procesului de producție, de folosirea rațională a bogățiilor naturale, a materiilor prime, a energiei și combustibililor, de adâncirea gradului de prelucrare industrială a resurselor în scopul obținerii unei producții superioare din fiecare unitate de materie primă prelucrată. Din prevederile noului plan cincinal se desprinde, ca o coordonată esențială a politicii promovate de partid și statul nostru, reducerea ponderii cheltuielilor materiale în produsul social, ceea ce va da posibilitatea ca ritmul de creștere a venitului național să devanseze pe cel al produsului social.

Reducerea cheltuielilor de producție, așa cum subliniază documentele de partid, constituie un mijloc sigur de obținere a unor rezultate financiare superioare de către fiecare întreprindere, factorul hotărâtor de creare a resurselor necesare îndeplinirii vastului program de dezvoltare economico-socială a țării, de creștere a veni-

tului național și de ridicare mai rapidă a nivelului de trai, material și spiritual al poporului. În legătură cu aceasta tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea că „o problemă de bază a dezvoltării economiei noastre în ritm intens, în anii ce vin, este sporirea eficienței întregii activități de producție, realizarea unor rezultate maxime cu eforturi materiale cât mai mici. Calea principală o constituie reducerea costurilor de producție și în special a cheltuielilor materiale”.

O trăsătură definitorie a viitorului cincinal este aceea a realizării unei înalte eficiențe pe scama reducerii costurilor de producție, astfel că cincinalul dezvoltării și afirmării ample a revoluției tehnico-stiințifice în toate sectoarele economiei naționale va fi și cincinalul eficienței economice. Potrivit prevederilor de plan, în cincinalul următor ponderea cheltuielilor materiale în produsul social va scăde de la 57,4% la 53,8%. Pentru a ne da seama de importanța și dimensiunile acestei probleme arătăm că la nivelul anului 1980 scăderea cu un singur procent a ponderii cheltuielilor materiale echivalează cu un venit național suplimentar de 13—14 miliarde lei, ceea ce pune pe prim plan necesitatea ca la fiecare loc de muncă să se ia măsuri pentru închiderea tuturor canalelor de risipire a resurselor materiale și a fondurilor bănești, pentru gospodărirea cu maximum de eficiență a fondurilor pe care societatea le-a încredințat întreprinderilor.

În ampla acțiune de reducere a cheltuielilor de producție trebuie să-și aducă contribuția toți factorii de răspundere — începând cu proiectarea investițiilor, alegerea tehnologiilor, normarea consumurilor de muncă vie și de muncă materializată, aprovizionarea etc. și terminând cu desfacerea producției la intern sau export.

În cadrul măsurilor de dimensionare a costurilor la nivelul realmente necesar pentru obținerea producției, în concordanță cu eforturile făcute de stat pentru dotarea economiei cu tehnică și tehnologii avansate, pentru creșterea calificării participanților la procesul de producție, locul principal revine, în continuare, scăderii consumurilor de materii prime, materiale, combustibili, energie etc. pe unitatea de produs. Aceasta se impune nu numai din considerente legate de creșterea rentabilității producției, întrucât reducerea de cos-

turi se reflectă integral în sporirea volumului beneficiului, ci, în primul rând, de existența unor resurse limitate de materii prime de bază, de necesitățile mereu crescânde ale economiei naționale care impun eforturi valutare deosebite pentru realizarea importurilor. De aceea, reducerea consumurilor specifice de materii prime, combustibili, energie etc. îmbină în mod armonios interesele generale ale economiei — de a micșora efortul valutar la import și de a proteja resursele proprii — cu interesele fiecărei întreprinderi de a obține rezultate financiare superioare, din care o parte revin direct colectivelor de oameni ai muncii care au participat la obținerea acestora.

Marii consumatori de minereu, coals, metal, lemn, produse petroliere, bumbac, piei etc. trebuie să se situeze în fruntea acțiunii de reducere a consumurilor specifice, întrucât fiecare procent de economie duce la eliberarea a mii și zeci de mii de tone de materii prime care pot fi utilizate pentru obținerea unei producții suplimentare. Cu toate rezultatele obținute trebuie arătat că nu puține sînt cazurile în care, întreprinderi din subordinea ministerelor care produc și în același timp consumă materii prime de mare importanță pentru economia națională, depășesc normele de consum. Așa este cazul unor întreprinderi din sectorul prelucrării și industrializării lemnului, care depășesc consumul de material lemnos, al unor centrale electrice care depășesc consumul propriu tehnologic de energie electrică, al unor unități din industria metalurgică și chimică care depășesc consumul de metal sau de produse chimice. Beneficiile unor unități din industria chimică, a construcțiilor de mașini etc. ar fi mult mai mari dacă s-ar da o mai bună utilizare materiilor prime și materialelor. De aceea, așa cum se subliniază în documentele de partid trebuie acționat cu toată fermitatea pentru reducerea substanțială a consumurilor specifice la coals metalurgic, metal, combustibil, produse chimice, celuloză, la produse din industria ușoară, cu atât mai mult cu cât, deși se prevede o scădere sensibilă a acestora ele continuă să rămână în urma altor state, astfel că sarcinile respective sînt considerate ca minime.

Măsurile pentru micșorarea consumuri-

lor specifice trebuie să includă în mod inevitabil și preocuparea pentru raționalizarea strictă a consumurilor pe baze tehnologice fundamentate și respectarea riguroasă a normelor stabilite, reducerea și eliminarea rebuturilor și a cheltuielilor neeconomice, folosirea pe scară largă a înlocuitorilor, recuperarea și utilizarea într-o proporție tot mai mare a deșeurilor și reziduurilor, pentru sporirea vitezei de rotație a mijloacelor circulante și pentru readucerea în circuitul economic a stocurilor supranormative de materii prime și materiale, măsuri care contribuie, direct sau indirect, la scăderea cheltuielilor de producție.

Aportul creșterii productivității muncii

UN FACTOR hotărâtor al creșterii rentabilității îl constituie sporirea productivității muncii. În actualul cincinal, majoritatea întreprinderilor industriale au obținut succese însemnate în creșterea mai rapidă a productivității muncii pe calea mobilizării tuturor resurselor de care dispun, prin mai buna organizare a producției și a muncii, prin folosirea cu maximum de randament a mijloacelor de muncă și prin utilizarea judicioasă a forței de muncă. Având în vedere nivelul actual al acestui indicator, precum și măsurile luate pentru extinderea mecanizării și automatizării proceselor de producție, pentru aplicarea procedeelelor tehnologice moderne, se prevede ca productivitatea muncii în industrie să sporească într-un ritm mediu anual de 9,1%. Realizarea acestei creșteri presupune identificarea și punerea în valoare a posibilităților de creștere mai accentuată a productivității muncii, perfecționarea în continuare a organizării producției și a muncii, întărirea ordinii și disciplinei la fiecare loc de muncă.

În direcția creșterii productivității muncii și implicit a scăderii cheltuielilor de producție vor acționa și măsurile pentru utilizarea intensivă a capacităților de producție, astfel încât eforturile făcute de societate pentru dotarea economiei cu tehnica modernă să dea maximum de randament. În concordanță cu aceste cerințe se prevede ca circa 70% din producția industrială a anului 1980 să se realizeze în capacitățile de producție existente la finele anului 1975.

Mai sînt însă cazuri în care acestui factor de scădere a cheltuielilor de producție i se acordă o importanță mai redusă și în consecință se solicită fonduri de investiții pentru noi capacități de producție, din care o parte se realizează prin importuri, în loc de a se lua măsuri pentru folosirea cu maximum de randament a utilajelor existente, pentru realizarea unor indici superiori de utilizare intensivă și extensivă a acestora, pentru încărcarea rațională, la întreaga capacitate, a mașinilor și utilajelor, precum și pentru mărirea densității în spațiile existente.

Sporirea fondului de timp disponibil al mașinilor și utilajelor impune, totodată, **exploatarea cu maximă atenție și o mai bună întreținere a acestora**, efectuarea la termen a reparațiilor planificate, respectarea cu strictețe a disciplinei tehnice și tehnologice, într-un cuvînt, responsabilitate pentru menținerea mașinilor și utilajelor în perfectă stare de funcționare.

Realizarea producției cu costuri minime, îmbunătățirea permanentă a raportului dintre efort și efect impune ca **punerea în funcțiune a fondurilor fixe să se facă la termenele planificate** și totodată să se obțină o scurtare a duratei de atingere a pa-

rametrilor proiectați, respectiv atingerea costurilor finale prevăzute în studiile tehnico-economice într-o perioadă minimă, ceea ce face ca economia națională să beneficieze mai devreme de roadele noilor investiții.

Rezultatele financiare ale multor întreprinderi ar putea fi în mod pozitiv influențate de respectarea termenelor de intrare în funcțiune a noilor capacități de producție sau de micșorarea perioadei planificate de atingere a parametrilor proiectați. Referindu-se la dimensiunile acestei probleme, la nivelul planului pe anul 1974, secretarul general al partidului sublinia că **„pentru a ne da seama de importanța covârșitoare pe care o are această problemă, este bine să se rețină că sporirea cu numai un procent a gradului de folosire a capacităților de producție poate asigura o producție suplimentară de 5 miliarde lei, iar devansarea cu o lună a termenelor de realizare a parametrilor proiectați ar echivala cu un spor de circa 3 miliarde lei“**. La volumul sporit de fonduri fixe din cincinalul următor aceste cifre capătă dimensiuni noi, amplificate și de creșterea sensibilă a randamentului acestor fonduri, ceea ce scoate în evidență posibilitățile largi de care dispun întreprinderile pentru obținerea unor rezultate financiare superioare, pentru creșterea rentabilității producției.

Sporirea rentabilității producției

MĂSURILE de reducere a consumurilor specifice de materii prime, combustibili, energie, de creștere a productivității muncii etc. trebuie să se reflecte în sporirea rentabilității producției atât la fiecare produs în parte, cît și pe ansamblul întreprinderii și al economiei naționale. Rezultatele pozitive obținute de întreprinderile industriale în îndeplinirea planului de beneficii pe acest cincinal demonstrează marile posibilități existente de creștere a productivității muncii, de reducere a cheltuielilor de producție și creștere a rentabilității.

Pentru creșterea mai accelerată a rentabilității sînt necesare eforturi de eliminare a cazurilor în care unele întreprinderi înregistrează costuri individuale cu mult superioare celor medii, la nivel de ramură. În concepția partidului nostru în lămurirea acestei situații nu trebuie să se facă pe seama majorării nivelului prețurilor de producție, prin luarea în considerare a costurilor marginale, ale întreprinderilor cu cheltuielile de producție cele mai ridicate, ci prin intensificarea eforturilor fiecărui colectiv de reducere a costurilor, respectiv pentru apropierea cheltuielilor de producție individuale de cele sociale, realmente necesare obținerii producției.

Sporirea eficienței producției reclamă totodată **ridicarea continuă a calității producției**, modernizarea produselor, îmbunătățirea continuă a caracteristicilor tehnico-funcționale ale acestora, cu efecte pozitive atât asupra rezultatelor beneficiarilor, cît și ale producătorilor. Acesta este un mijloc principal de economisire a muncii sociale, deoarece performanțele tehnice superioare ale produselor, ridicarea valorii lor de întrebuințare se pot obține fără o creștere de aceeași proporție a cheltuielilor de producție, asigurînd pe această cale o sporire a rentabilității producției, atât la furnizori cît și la beneficiari.

Ridicarea continuă a calității producției, diversificarea și modernizarea producției, a devenit o cerință vitală a economiei noastre atât pentru produsele care se livrează la intern, cît și pentru export. Amploarea procesului de modernizare a producției este redată de faptul că ponderea produ-

selor noi și reproiectate va reprezenta în 1980 circa 45% din producția industrială. Sporirea competitivității produselor românești pe piețele externe duce nu numai la asigurarea și accelerarea desfacerii producției, ci și la obținerea unor prețuri în valută superioare și a unor beneficii sporite.

Sporirea ponderii producției de calitate superioară, diversificarea, înnoirea și modernizarea producției sînt nemijlocit legate de perfecționarea activității de proiectare a produselor, respectarea riguroasă a disciplinei tehnologice și a normelor tehnice, instaurarea unor practici potrivit cărora realizarea cantitativă a planului trebuie să fie însoțită de o atenție deosebită, acordată problemei calității și asigurării desfacerii acesteia. În același timp, îmbunătățirea calității producției, înnoirea și modernizarea produselor trebuie să țină pasul cu progresul tehnic pe plan internațional, care reclamă o sporire continuă a performanțelor tehnice ale produselor noastre, asimilarea produselor noi, cu parametri funcționali îmbunătățiți, reproiectarea și modernizarea produselor de fabricație curentă, sporirea gradului de prelucrare și respectiv incorporarea de mai multă inteligență în noile produse.

★

INFĂPTUIREA obiectivelor cuprinse în viitorul plan cincinal va trebui să fie marcată de obținerea unei creșteri importante a eficienței economice încă din primul an al acestuia. Reflectînd posibilitățile economiei și preocupărilor tuturor colectivelor de oameni ai muncii pentru sporirea continuă a rentabilității producției, cincinalul următor va debuta cu o îmbunătățire a indicatorilor de eficiență: reducerea cheltuielilor la 1000 lei producție-marfă și creșterea acumulărilor la 1000 lei fonduri fixe. Creșteri importante ale ratei rentabilității și ale celorlalți indicatori de eficiență vor prezenta ramurile cele mai dinamice ale economiei, cum este cazul industriei construcțiilor de mașini și al industriei chimice.

În direcția realizării acestor cerințe majore ale economiei vor acționa și noile prețuri de producție și de livrare reasezate care au la bază costuri analizate critic și care asigură o mai bună corelare a prețurilor diferitelor produse în funcție de valorile lor de întrebuințare, ceea ce stimulează obținerea unei proporții crescînde de produse de calitate superioară. Prețurile de producție reasezate vor da posibilitate identificării cu mai multă ușurință a unităților economice care realizează producții cu cheltuieli ridicate, nejustificate economic și în consecință se pot lua măsuri specifice fiecărei întreprinderi în parte. Operațiunea de reasezare a prețurilor de producție și de livrare nu putea avea ca obiectiv rezolvarea, pe seama prețurilor, a problemelor de rentabilitate care apar la unitățile cu o dotare tehnică sau organizare a muncii necorespunzătoare, care nu gospodăresc cu eficiență fondurile materiale și bănești pe care le au în administrare. De aceea, viabilitatea prețurilor de producție reasezate depinde de modul în care unitățile producătoare acționează pentru încadrarea în cheltuielile de producție care au stat la baza noilor prețuri, pentru recuperarea, pe seama creșterii productivității muncii, a unei părți cît mai mare din îmbunătățirea retribuției și urmărirea atentă a rezultatelor aplicării prețurilor, abaterilor care apar și a cauzelor care le generează, într-un cuvînt, infăptuirea programelor de măsuri de reducere a prețului de cost.

G. NICOLESCU

director în Ministerul Finanțelor

CUM REALIZAȚI PRODUCȚIA ȘI LIVRĂRILE DE MĂRFURI PENTRU POPULAȚIE ?

PE FONDUL MĂSURILOR stabilite de partid privind îmbunătățirea continuă a aprovizionării populației cu bunuri de sezon în perioada toamnă-iarnă, industriei ușoare i-au revenit sarcini deosebite. Conform programului, în trimestrul IV/1975 și semestrul I/1976 fondul de mărfuri textile — încălțăminte, specifice sezonului rece urmează să marcheze o creștere de aproximativ 20 la sută față de perioadele anterioare. Ponderea cea mai mare în cadrul acestui volum o au articole ca paltoane, pardesie, canadiene matlasate, tricotațe plușate, țesături de lână și bumbac, cizme, ghetete, bocanci, confecții de blănărie etc. Aceasta înseamnă că magazinele de desfacere au asigurate cu 30 la sută mai multe cizme și ghetete pentru femei, cu 23 la sută

mai multe cizmulițe și ghetuțe pentru copii, cu 14 la sută lenjerie scămoșată pentru copii, cu 70 000 paltoane, cu 624 000 perechi mănuși tip lână și de piele etc. În total, industria ușoară livrează fondului pieței, peste prevederile de plan pe 1975, articole de textile, încălțăminte și altele în valoare de 1,7 miliarde lei.

„Revista economică“ a întreprins de curind o anchetă în câteva din cele mai mari unități productive ale acestei importante ramuri a economiei, urmărind, în prim plan, ritmul de realizare a producției, precum și cel al livrărilor de mărfuri la fondul pieței pentru desfacere la populație. Iată câteva din principalele constatări rezultate.

Produce într-o gamă larg diversificată,
de calitate și într-un volum sporit

CHARACTERISTIC pentru toate unitățile vizitate și cuprinse în anchetă este în prezent munca avântată, plină de inițiativă și răspundere, pentru ca hotărârile adoptate de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. privind îmbunătățirea aprovizionării populației să fie cât mai repede și exemplar îndeplinite. În multe din marile unități productive, depistându-se rezerve suplimentare pentru depășirea sarcinilor de plan, s-a trecut la valorificarea lor, realizându-se producții în plus care au fost și înt livrate comerțului.

O altă dovadă a acestei emulații, a motului responsabil în care au fost însușite arcinile trasate de conducerea de partid unităților din industria ușoară, o constituie și faptul că cele mai multe întreprinderi s-au și achitat de sarcinile pe acest an, realizând inclusiv suplimentările de produse date pentru sezonul toamnă-iarnă. „Bucegi“-Pucioasa, „Dacia“ și „Suveica“-București, întreprinderea de stofe Brașov, întreprinderea de postav Azuga, „Dumbrava“ și „Libertatea“ din Sibiu, „Intex“-Păulești, întreprinderea de produse tricotate Miercurea Ciuc etc.).

La aceste elemente pozitive s-ar mai putea adăuga și faptul că, ținând seama de învățămintele trase din activitatea desfășurată și criticile adresate de către conducerea de partid industriei ușoare și comerțului pentru unele deficiențe constatate pe filiera producție-desfacere, au fost luate măsuri începând de la minister, centrale industriale și până la fiecare unitate de producție pentru asigurarea tuturor condițiilor necesare realizării în cele mai bune condiții a producției din 1976.

Incursiunea efectuată în cadrul anchetei pe filiera centrale industriale-întreprinderi-comerț, reliefează pregnant că eforturile depuse și care se depun în continuare, se concretizează, zi de zi, în sporuri indicate de producție, în livrări ritmice către comerț, în creșterea volumului de mărfuri în magazine ce stau la dispoziția cumpărătorilor. Ca ilustrare elocventă este

faptul că, în 11 luni, din acest an s-au livrat la fondul pieței peste prevederi :

- țesături tip bumbac 15 mil. mp.
- țesături tip lână 4 mil. mp
- țesături subțiri în, cîneță 3,8 mil. mp.
- diferite articole de tricotațe 335 mil. lei.
- articole de confecții de blană, piele, precum și articole de marochinărie 220 mil. lei.
- articole de sticlărie și ceramică fină 135 mil. lei.

La realizarea acestor cantități suplimentare livrate fondului pieței, care au putut acoperi mai bine atît cerințele cît și exigențele cumpărătorilor, o contribuție deosebită au adus unele centrale industriale și, în cadrul lor, o serie de întreprinderi. Astfel, pe ansamblu, Centrala industrială a lîinii, a dat în plus la fondul pieței, în 11 luni ale anului curent, produse în valoare de 467 milioane lei. O pondere mare în aceste livrări au avut întreprinderea de postav Buhuși, întreprinderea de stofe Brașov și întreprinderea „Libertatea“-Sibiu, care au livrat suplimentar produse între 50—70 milioane lei.

Tot în același interval de timp, Centrala industrială a bumbacului a livrat produse în valoare de peste 150 milioane lei. Este vorba aici de contribuția, îndeosebi, a întreprinderii „Dacia“-București și întreprinderii textile Arad, care au expediat suplimentar unităților comerciale țesături în valoare de 10—30 milioane lei. De asemenea, Centrala mătăsii, inului și cînepii a livrat produse din în de peste 35 milioane lei. Numai întreprinderea „Intex“-Păulești a expediat în plus comerțului țesături de în în valoare de 28 milioane lei, întreprinderea „Unirea“-București — 15 milioane și Industria iutei București — 7 milioane. Cantități însemnate de mărfuri peste prevederi au dat și numeroase întreprinderi din cadrul Centralei de încălțăminte și pielărie, Centralei de confecții și îndeosebi de Centrala industriei sticlei și ceramicii fine, care a livrat produse în valoare de mai bine de 60 mil. lei.

Măsurile complexe luate de întreprinderi, centrale industriale și de Ministerul Industriei Ușoare, activitatea plină de abnegație depusă de colectivele de muncă, au permis ca, pe ansamblu, să se livreze pînă la data de 1 decembrie a.c. la fondul pieței, suplimentar, produse în valoare de peste 1 miliard lei.

Important de relevat este și faptul că

pentru a impulsiona și urmări livrările către comerț, astfel încît mărfurile să ajungă la cumpărători, fără popasuri lungi prin depozite, delegați ai Ministerului Industriei Ușoare, cît și ai centralelor industriale, ajută concret întreprinderile la rezolvarea imediată a neajunsurilor ce se mai ivesc. De asemenea, în strînsă colaborare cu reprezentanții comerțului, delegații Ministerului Industriei Ușoare au luat măsuri pentru redistribuirea unor mărfuri, de acolo unde prisosesc, spre zonele în care s-au semnalat sau se semnalează lipsa lor.

Există încă rezerve care, valorificate,
pot aduce un plus în ridicarea producției

INVESTIGAȚIA NOASTRĂ a scos la iveală și unele deficiențe care, pe alocuri, frînează eforturile de a realiza unele sortimente și, în final, integral contractele de livrări. Trebuie subliniat faptul că în timp ce pe ansamblu industria ușoară și-a depășit substanțial livrările către fondul pieței, se constată unele rămîineri în urmă la câteva sortimente. Cauza principală a acestei stări de fapt rezidă în modul defectuos de încheiere a unor contracte de către întreprinderi (în 1975 s-au încheiat contracte cadru cu specificații valorice globale), în lipsa de legătură strînsă cu reprezentanții comerțului, în existența unor deficiențe în programarea și organizarea proceselor de producție etc. Dar să prezentăm unele din situațiile concrete întîlnite :

Întreprinderea de încălțăminte Drăgășani n-a livrat, potrivit termenelor prevăzute în contracte, respectiv pînă la sfîrșitul lunii noiembrie a.c., 16 000 perechi de cizmulițe de cauciuc pentru copii, în timp ce întreprinderea de bunuri de consum Jilava București are restanța la livrări 34 000 perechi de galoși. Dar nu numai la încălțăminte apar asemenea situații, ci și la alte produse. Întreprinderea de confecții Craiova, de pildă, nu a livrat la termen 25 000 paltoane, 60 000 rochii și capote de dîftină — articole deosebit de căutate în sezonul rece, întreprinderea

„Emailul Roșu” — Mediaș a rămas restanță cu o mare cantitate de vase emailate. **Întreprinderea „Flacăra”-Ploiești** la vase de fontă emailată și fontă neagră cu 49 000 bucăți etc.

Dincolo însă de prezentarea statistică a situației respective, de cauzele care au generat unele rămăneri în urmă, trebuie arătat că fiecare unitate vizată poate ajunge la recuperarea rămănerilor în urmă până la încheierea anului. Aceasta, în principal, prin măsuri și acțiuni eficiente în toate secțiile și locurile de muncă. Este necesar ca astfel de cauze des întâlnite precum : „nu ne-au sosit la timp materiile prime de la furnizori”, „am livrat alte produse în locul sortimentelor prevăzute” sau că „per global totul este bine și că nerealizările la unele articole de câteva milioane sînt insignifiante față de sutele de milioane date peste plan” etc. etc., să fie peste tot înlăturate. În fond, nerealizările din producție înseamnă și o slabă aprovizionare a consumatorilor, o gamă redusă de sortimente în rafturile magazinelor. Or, cumpărătorii sîntem cu toții și, deci, orice efort făcut de a realiza exemplar contractele, planul de producție, constituie o contribuție de seamă la ridicarea standardului de viață al fiecăruia dintre noi.

Din păcate, trebuie să relevăm faptul că în rîndul celor ce nu-și realizează ritmic și la timp obligațiile contractuale față de fondul pieței sînt unități care și în anii trecuți au rămas datoare. Așa stau lucrurile cu **întreprinderile de confecții din Craiova, Drobeta-Turnu Severin și din Arad, întreprinderile de tricotaje „Moldova”-Iași și „Drapelul Roșu”-Sibiu, întreprinderea de bunuri de consum metalice „Flacăra”-Ploiești etc.** Continuarea acestei stări de fapt și în acest an, rezidă din deficiențele existente, din lipsa de intervenție promptă a centralelor industriale din care fac parte. Apare cu totul de neînțeles de ce, de pildă, **întreprinderile de încălțăminte „Progresul”-București și „Străduința”-Suceava**, care fac parte din aceeași centrală industrială cu furnizorul de materie primă, respectiv **Întreprinderea de piele sintetică București**, se plîng tocmai de greutăți în aprovizionare, de neînțelegere din partea unității respective în a se achita de obligațiile contractuale. Sau dacă luăm unitățile rămase în urmă din Centrala confecțiilor care, la fel, motivează existența restanțelor prin nelivrarea la timp a unor cantități de materii prime din partea unor furnizori (care aparțin, în special, de Centrala industriei lîinii și bumbacului și fac parte din același minister), se pune firesc întrebarea : **nu este oare cu putință să se asigure o bună colaborare între unitățile din cadrul aceluiași minister ?**

Firesc, nu pot fi trecute cu vederea unele neajunsuri importante create de întreprinderi din afara ramurii. Unele unități ale agriculturii și ale industriei chimice continuă să nu-și respecte contractele — cantitativ și la termen — la diferite materii prime cum sînt, de pildă, piei de animale, lînă, coloranți, unele sortimente de fire și fibre chimice etc. Abstracție făcînd însă de toate cauzele enumerate care, fără îndoială, au făcut și fac obiectul unor analize atente din partea ministerului de resort cît și al centralelor industriale, rămîne un fapt incontestabil la ora actuală și anume : **deși unitățile Ministerului Industriei Ușoare au**

reușit să livreze suplimentar comerțului cu ridicata mari cantități de produse, rămîn totuși datoare prin neonorarea unor contracte (nelivrarea unor sortimente) în valoare de aproape 350 milioane lei. Acest fapt are repercusiuni negative cel puțin în două direcții :

a) întreprinderile comerciale resimt, pe de o parte, lipsă de unele sortimente, ceea ce le împiedică să satisfacă în bune condițiuni unele cerințe ale cumpărătorilor, iar pe de altă parte, au stocuri care îngroașă stivele din depozite ;

b) întreprinderile producătoare ale industriei ușoare, care nu și-au onorat întocmai contractele, au fost puse în situația să plătească penalizări și, deci, să-și diminueze eficiența economică a activității lor.

Așa prezentîndu-se situația, se impune o singură concluzie : **necesitatea ca în relația dintre furnizorii de materii prime, producători și beneficiari să guverneze legea înaltei responsabilități pentru respectarea angajamentelor asumate prin semnăturile puse pe contractele economice.** Acest principiu este cu atît mai valabil în relațiile dintre întreprinderile producătoare și unitățile comerciale, cu cît în ultimă instanță respectarea lui creează premise favorabile pentru mai buna aprovizionare a populației — sarcină deosebit de importantă trasată de conducerea partidului.

Pentru 1976 — contracte încheiate și nominalizate în totalitate

DESIGUR, timpul scurt ce a mai rămas pînă la încheierea acestui an va fi folosit din plin pentru ca fiecare unitate de producție să se achite de toate obligațiile privind livrările către populație cît, mai ales, pentru punerea la punct a tuturor condițiilor necesare realizării sarcinilor de plan din 1976 și viitorii ani ai noului cincinal. Principala problemă constă în aceea de a **nominaliza toate pozițiile de plan, de a încheia contracte de livrări cu comerțul pentru întreaga cantitate de mărfuri pentru semestrul I/1976.** Ce s-a făcut pînă acum pe această linie ?

Ținîndu-se seama că unul din impedimentele din trecut în asigurarea condițiilor de realizare a contractelor o constituia nenominalizarea unor poziții de plan, s-a căutat să se lichideze total această stare de lucruri. Astfel că, după cum ne-au confirmat în cadrul anchetei mulți interlocutori, s-a reușit, **aproape în totalitate, ca producția destinată consumului intern pentru semestrul I/1976 să fie nominalizată.** Nu s-a mai admis încheierea de contracte-cadru, care prevedeau valori globale de produse, ci numai contracte ferme cu poziții nominalizate în detaliu, care cuprind : produsul, modelul, articolul, țesătura, culoarea, desenul, măsura. Aceasta va facilita, desigur, pe de o parte, realizarea numai a acelor produse de care consumatorii au nevoie, iar pe de altă parte, va crea condiții ca în magazine să existe permanent produse în gamă larg diversificată, de calitate.

Astfel, pentru contractările de produse pe anul 1976, întreprinderile industriei ușoare au prezentat peste 45 000 sortimen-

te de contexturi, desene și poziții coloristice la țesături, circa 9 000 modele de confecții și tricotaje, 2 500 modele de încălțăminte, peste 4 000 sortimente de articole casnice, sticlării și ceramică fină. Merita menționat și faptul că majoritatea sortimentelor sînt creații noi : 65% la țesături, 80% la tricotaje, 90% la încălțăminte și 100% la confecții. Stabilirea noilor sortimente s-a făcut în urma unei largi consultări a consumatorilor prin intermediul unor expoziții sau prezentări de modă în 35 de centre urbane. O asemenea practică se cere continuată și în viitor, deoarece contribuie la cunoașterea gustului populației și la diversificarea largă a producției.

Au mai fost luate măsuri și pe linia **întăririi legăturii dintre întreprinderile producătoare și reprezentanții comerțului cu ridicata.** Aceasta, avînd în vedere faptul că lipsa de legătură permanentă (nu numai atunci cînd se încheie contractele) nu este nici în favoarea unuia, nici a celuilalt. Se știe că pe parcursul derulării sarcinilor contractuale mai apar diferite probleme (firesc, este vorba de cerințe noi de modă) care, prin înțelegeri bilaterale, pot determina unele modificări de contracte numai și numai în favoarea acoperirii în cît mai bune condițiuni a cerințelor consumatorilor. Apoi, se ivesc și unele neajunsuri în aprovizionarea cu materii prime, se introduc, ca urmare a ceretării, noi materii prime, care înlocuiesc pe cele naturale cu altele artificiale și, firesc, aceasta cere schimbarea unor poziții de contracte. Pentru asemenea situații, s-au prevăzut modalități de acționare, astfel încît destinația produsului să nu sufere, accentul fiind pus pe întărirea legăturii între furnizori și beneficiari, deci între întreprinderea de execuție și comerțul cu ridicata.

O altă categorie de măsuri pentru asigurarea realizării în bune condiții a planului pe 1976 este **asigurarea cu materii prime.** Și în această privință au fost perfectate contractele, în special cu agricultura și industria chimică. Asigurarea ritmicității calității și cantităților în livrări de către furnizorii de materii prime, va fi de natură să permită o mai bună utilizare a potențialului productiv în unitățile de prelucrare, o mai bună organizare și conducere a proceselor de execuție și, în final, o mai bună asigurare a livrărilor de mărfuri către populație. Așadar, o responsabilitate crescîndă pe o filieră largă ce cuprinde furnizorii de materii prime, executanții ce le prelucrează și comerțul care asigură legătura cu consumatorii.

Evident, sînt și alte măsuri care vizează îmbunătățirea activității : **asimilarea rapidă a articolelor noi în producție, popularizarea lor de așa natură încît să fie cîștigate mai repede și bine cunoscute de marea masă de consumatori, prezentarea atractivă a tuturor produselor în magazinele de desfacere.** Se vor organiza, în continuare, expoziții și prezentări de articole de modă, toate avînd același scop — cunoașterea și satisfacerea cît mai operativ a exigențelor consumatorilor. Este, într-adevăr, o dovadă că eforturile lucrătorilor din industria ușoară se concentrează spre obiective majore — satisfacerea în mai bune condițiuni a cerințelor consumatorilor.

Pregătirea investițiilor pe 1976 —

premisă a startului superior în cincinalul viitor

NOUL CINCINAL pune în fața oamenilor muncii sarcini ample, a căror realizare va asigura ridicarea țării pe noi trepte de progres și civilizație. În domeniul investițiilor, de exemplu, se prevede realizarea unui program de aproape 1 000 miliarde lei, în vederea sporirii potențialului economiei noastre cu circa 2 700 capacități de producție industriale și agrozootehnice mai importante.

Traducerea în viață a acestor importante obiective necesită un efort susținut din partea tuturor participanților la procesul de investiții pentru o pregătire temeinică, din vreme, a condițiilor materiale necesare, începerea la timp a lucrărilor de investiții, desfășurarea lor neîntreruptă și realizarea unor ritmuri de execuție care să asigure punerea în funcțiune a noilor capacități de producție, la termenele prevăzute sau chiar în devans.

Documentația — problema nr. 1 pentru viitoarele obiective

SUCCESELE și experiența constructorilor noștri au demonstrat necesitatea ca la baza programelor anuale de investiții să existe studii tehnico-economice temeinic fundamentate și științific analizate pentru fiecare lucrare prevăzută. Caracterul realist al programelor anuale de investiții constă tocmai în existența, la data aprobării planului de către Marea Adunare Națională, a documentațiilor tehnico-economice și a celorlalte condiții de pregătire necesare, în munca uriașă de analiză și dezbateri de către mii de specialiști și membri ai organelor de conducere colectivă, la diferitele nivele ale economiei, proceselor tehnologice și soluțiilor constructive, a fiecărei sarcini de amănunt care trebuie clarificată și corelată, astfel ca, din prima zi a noului an de plan, îndeplinirea practică a programelor de investiții să se realizeze în mod ritmic.

Existența la vreme a documentației tehnico-economice aprobată permite contractarea din timp a execuției cu organizațiile de construcții-montaj și a livrării utilajelor cu furnizorii de utilaje și echipamente corelat cu necesitățile de dare în funcțiune a capacităților de producție.

Importanța determinantă pe care o are asigurarea din vreme a documentației tehnico-economice pentru realizarea ritmică a programelor de investiții a făcut ca obligația beneficiarilor și titularilor de investiții de a asigura documentația, să fie prevăzută în mod expres în legea privind planificarea, organizarea și executarea investițiilor. Aceste considerente au mobilizat colectivele din întreprinderi, centrale și ministere, care se ocupă cu pregătirea și realizarea investițiilor să asigure din an în an documentația tehnico-economică de mai

bună calitate și să le definitiveze, până la data aprobării planului, într-o proporție din ce în ce mai mare.

Pentru anumite lucrări noi din programul de investiții al anului 1976, însă, cu toate măsurile luate, nu s-a reușit până în noiembrie să se acopere sub aspect cantitativ toată documentația necesară (tabelul nr. 1). Situația prezentată, departe de a fi multumitoare, demonstrează necesitatea de a fi substanțial intensificate eforturile proiectanților, comisiilor și consiliilor tehnico-economice de la întreprinderi până la ministere, a organelor de avizare și ale organelor de conducere colectivă pentru urgentarea elaborării, avizării și aprobării sau prezentării la aprobare a studiilor tehnico-economice pentru lucrările din programul de investiții pe anul 1976.

Pe agenda acestor zile, în toate colectivele de conducere și birourile executive din întreprinderi, centrale și ministere, trebuie să figureze deci în permanență, ca prim obiectiv de analiză, modul cum se elaborează, se avizează și se aprobă studiile tehnico-economice pentru noile investiții care încep în 1976.

A fost subliniat acest aspect deoarece, o bună parte din studiile amintite sînt elaborate și se află în curs de analiză la organele de avizare și aprobare (tabelul nr. 2). Desigur că eforturile principale revin organizațiilor de proiectare la care se află încă în fază de elaborare studiile pentru obiective importante cum sînt cele de la Combinatul siderurgic Galați, întreprinderea „Victoria”-Călan, din cadrul întreprinderii de motoare electrice Filiași, perfecționarea alimentărilor cu apă potabilă a industriei și municipiilor Piatra Neamț, Tulcea și orașelor Rîmnîcu-Vîlcea, Mărășești ș.a.

Rămînerile în urmă, explicabile în unele cazuri prin măsurile luate în acest an pentru creșterea eficienței economice a investițiilor ce se realizează pe platforme și în zone industriale, trebuie recuperate într-un termen scurt prin colaborarea nemijlocită a beneficiarilor, proiectanților, prin analiza, în paralel cu proiectarea, a acestor lucrări, astfel încît să se reducă la minimum posibil ciclul de elaborare-avizare-aprobare a documentațiilor tehnico-economice aflate în curs de elaborare.

Efortul principal trebuie făcut de proiectanți, comisiile și consiliile tehnico-economice și compartimentele de investiții din cadrul beneficiarilor de investiții aparținînd Ministerului Industriei Chimice (care dețin 26% din totalul lucrărilor noi din 1976 aflate în curs de proiectare), Ministerului Industriei Metalurgice (18%), Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare (16%), Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini (8%) și consiliilor populare (23%).

Tabelul nr. 1

Situația studiilor tehnico-economice aferente obiectivelor noi din planul pe anul 1976, neaprobată pînă la 7 noiembrie 1975 (100% din care):

— S.T.E. aflate în curs de elaborare la organizațiile de proiectare	34
— S.T.E. elaborate, aflate în curs de analiză la comisiile și consiliile tehnico-economice ale beneficiarilor, respectiv titularilor de investiții	51
— S.T.E. remise sau în curs de remitere la avizare	13
— S.T.E. remise pentru aprobare la titularii de investiții	15

Asadar, pe lângă eforturile organizațiilor de proiectare, este posibil și totodată necesar ca prin urmărirea îndeaproape, zilnică, a avizării lor la bănci și celelalte organe de avizare, precum și a aprobărilor la titularii sau la Consiliul de Miniștri, numărul studiilor tehnico-economice aprobate să ajungă în scurt timp la cote mult mai înalte, substanțial îmbunătățite.

Pe lângă asigurarea studiilor tehnico-economice în baza cărora se poate trece la contractarea execuției lucrărilor, contractarea utilajelor și la admiterea finanțării în vederea începerii în condiții legale a lucrărilor, de importanță deosebită pentru buna desfășurare a activității de construcții-montaj este asigurarea din timp a documentației de execuție pentru lucrările de construcții-montaj, pe categorii de lucrări și obiecte de construcții, și pentru realizarea utilajelor tehnologice cu caracter de unicat.

Predarea documentației de execuție *) la organizațiile de construcții, înainte de începerea anului de plan permite acestora să-și fundamenteze pe date certe prevederile planului de producție, de construcții-montaj, să se organizeze din vreme astfel încît să poată fi asigurată o aprovizionare ritmică a șantierelor cu materiale, utilaje de construcții și forța de muncă necesară care să contribuie la punerea în termen în funcțiune a obiectivelor de investiții.

Trebuie spus însă că și în asigurarea cu documentația de execuție a lucrărilor din planul pe anul 1976 există rămîneri în urmă și că se impune în aceste condiții ca beneficiarii, proiectanții, birourile de proiectare din centrale, din ministere și din cadrul organizațiilor de construcții-montaj să realizeze o mai mare convergență a eforturilor pentru ca organizațiile de execuție să primească în timp util proiectele și devizele de execuție. Pentru a ne da seama de gradul de urgență în rezolvarea acestei probleme, este suficient să arătăm că organizațiile de execuție a lucrărilor industriale din cadrul Ministerului Construcțiilor Industriale, primiseră — pînă la 15 noiembrie a.c. — de la beneficiarii lucrărilor pe care le au de executat în 1976, sub 50% din volumul documentației de execuție, fapt ce influențează negativ organizarea realizării acestor lucrări.

O situație similară se constată și în ce privește predarea documentațiilor, respec-

Tabelul nr. 1

Asigurarea studiilor tehnico-economice aferente lucrărilor noi (la 7 noiembrie 1975 pentru programul de investiții pe 1976)

	(%)
Numărul total al studiilor tehnico-economice necesare	100
Numărul studiilor tehnico-economice aprobate din care:	32
— din competența de aprobare a titularilor de investiții	60

tiv a chestionarelor tehnice de execuție a utilajelor tehnologice către întreprinderile furnizoare de utilaje din țară. Rămăneri în urmă mai importante, la începutul lunii noiembrie, se constatau la beneficiarii de investiții din cadrul Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții, care mai aveau de predat documentații și chestionare tehnice de execuție pentru 37% din volumul necesarului de utilaje pe anul 1976, respectiv pentru 60% din necesarul de utilaje care ar trebui livrate în primul semestru al anului 1976, din cadrul Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini (nepredat 37% din necesarul anual de utilaje, respectiv 15% din necesarul livrărilor pe semestrul I 1976) și din Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor (nepredat 31% din necesarul pe 1976).

Grăbirea predării documentațiilor pentru execuția utilajelor reprezintă o necesitate de prim ordin, iar soluționarea acestor probleme va permite furnizorilor interni să-și coreleze producția de utilaje cu necesitățile de montaj și cu termenele de punere în funcțiune din planul de investiții al beneficiarilor respectivi, constituind totodată o bază sigură a realizării programului de investiții pe 1976.

Contractarea utilajelor

tehnologice — între

corințe și realizări

UNUL din cele mai importante momente ale pregătirii investițiilor îl constituie activitatea desfășurată — în perioada care precede anului de plan — de beneficiarii și titularii de investiții, împreună cu întreprinderile furnizoare de utilaje, echipamente și aparataje, precum și de organele lor tutelare, inclusiv cu întreprinderile de comerț exterior, importatoare de utilaje și echipamente, în vederea contractării utilajelor tehnologice necesare în anul de plan, cu termene de livrare corelate cu cele de punere în funcțiune ale capacităților înscrise în programul de investiții.

Este un fapt care nu mai trebuie demonstrat că, din toată activitatea de pregătire a investițiilor, hotărâtoare pentru

diul mai avansat în care se găsea la începutul lunii noiembrie a.c. asigurarea utilajelor necesare investițiilor din anul 1976, în comparație cu aceeași dată din anul 1974 pentru anul 1975 (tabelul nr. 3).

Datele prezentate arată o situație mai bună pentru pregătirea investițiilor în anul 1976, în ceea ce privește utilajele care se fabrică în țară și mai ales dacă ținem seama de creșterea continuă a ponderii acestora în totalul utilajelor și de faptul că volumul în cantități și valori absolute, în anul 1976, este mai mare decât în 1975. În ce privește utilajele din import, nivelul de pregătire a investițiilor din anul 1976 este sub cel din anul precedent, cu mențiunea însă că sub aspectul eficienței importului de utilaje în acest an s-au luat măsuri deosebite de a importa numai ceea ce nu se produce în țară, după o temeinică analiză a necesității și oportunității fiecărui import.

Datele de mai sus demonstrează în același timp rămăneri în urmă față de necesitățile anului 1976 și scot în evidență urgența măsurilor necesare a fi luate de beneficiarii de investiții și furnizorii de utilaje pentru definitivarea într-un termen scurt a tuturor contractelor pentru necesarul de utilaje, din țară și din import. Accentul principal trebuie pus pe contractarea utilajelor prevăzute a fi livrate în semestrul I 1976. Dintre acestea, rămănerile în urmă cele mai mari, la începutul lunii noiembrie a.c., în contractarea cu furnizorii din țară, erau la mașinile și utilajele destinate investițiilor din industria materialelor de construcții și refractare, cele destinate industriei energetice, precum și utilajele și aparatura pentru industria alimentară, inclusiv utilajele frigorifice.

Se impune deci ca beneficiarii de investiții din cadrul tuturor ministerelor, dar îndeosebi cei din ministerele: Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții, Energiei Electrice și din Departamentul Industriei Alimentare să sporească preocuparea pentru contractarea întregului volum de utilaje prevăzut pe anul viitor și îndeosebi a celui prevăzut la livrare în semestrul I 1976. În ceea ce privește importul de utilaje și instalații pentru investiții, o preocupare specială trebuie să aibă beneficiarii de investiții, întreprinderile de comerț exterior și serviciile de resort din cadrul unor ministere cum ar fi: Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții, Minelor, Petrolului și Geologiei, Industriei Chimice și Departamentului Industriei Alimentare.

Concentrarea eforturilor în perioada care a mai rămas din acest an pentru contractarea unui volum cât mai mare din utilajele necesare investițiilor din 1976, în primul rând a utilajelor necesare a se livra în semestrul I va contribui, în mod hotărâtor, la darea în exploatare la termen a capacităților de producție prevăzute a fi puse în funcțiune în anul de început al viitorului cincinal. Asigurarea tuturor condițiilor materiale esențiale pentru programul de investiții pe 1976 va constitui o garanție sigură pentru un start superior în noul cincinal.

Gh. RUSCANU

*) H.C.M. nr. 900 1970 prevede obligativitatea pentru beneficiarii de investiții de a preda constructorilor documentația de execuție cu 3 luni înainte de începerea anului de plan.

DIN CRONICA INTRECERII

PRODUSE PESTE PLAN

● **Siderurgiiți reșițeni** au realizat de la începutul anului și până acum o producție suplimentară de 250 000 tone. La laminare, producția zilnică a fost depășită cu aproape 90 tone de laminare finite pline, iar la furnale și la oțelării s-au elaborat în plus, în fiecare zi, mai mult de 80 tone de fontă și tot atâtea de oțel.

● **La întreprinderea de vagoane „Meva” din Drobeta-Turnu Severin** s-a realizat, în plus, de la începutul anului o producție în valoare de 53 000 000 lei, concretizată în producerea peste plan a 52 vagoane de marfă ș.a.

● **Producția suplimentară realizată de industria buzoiană** — județ care și-a onorat cu aproape o lună mai devreme sarcinile cincinalului — se materializează până în prezent, în 32 000 tone utilaj tehnologic, chimic și metalurgic, 25 000 tone electrozi de sudură, produse de sirmă, mobilă etc.

● **În cele 11 luni ce s-au scurs din acest an, în județul Bihor** s-au realizat peste plan 30 920 tone cărbune, 5 500 tone alumina calcinată, mașini-unelte pentru așchiera metalelor în valoare de 40,6 milioane lei, confecții textile în valoare de 39,3 milioane lei etc.

PRODUSE ȘI TEHNOLOGII NOI

● **În industria chimică**, în scopul reducerii importurilor, s-a acordat o atenție deosebită realizării de noi produse și tehnologii, bazate pe concepție românească. Bilanțul ultimilor cinci ani în acest domeniu înscrie peste 1 220 de invenții înregistrate, dintre care s-au aplicat în producție mai mult de 560, cu o eficiență economică de peste 682 milioane lei.

● **Invențiile românești în domeniul chimiei** s-au bucurat, și în această perioadă, de aprecieri la manifestările organizate peste hotare. Astfel, la târgurile internaționale de la Nancy, Caen, Bruxelles, Viena, Nürnberg, Bratislava, procedee originale românești de prelucrarea țeiului și petrochimice, produse originale ca medicamente, biostimulatori, cosmetice au fost distins cu 25 de medalii de aur și alte premii.

● **În totalul valorii produselor ce se realizează în cadrul economiei forestiere și materialelor de construcții**, ponderea sortimentelor de calitate superioară a atins peste 75 la sută. Astfel, în ultimii cinci ani au fost asimilate și reproiectate un număr de 480 de produse cu efecte directe în reducerea consumurilor specifice. Preocupările în această direcție au vizat îndeosebi introducerea în circuitul industrial a unor specii de arbori neutilizați până acum, extinderea plăcilor fibrolemnoase și maselor plastice, utilizarea în proporție mai mare a resturilor și deșeurilor de la exploatarea și prelucrarea lemnului.

PENTRU CONSUMUL POPULAȚIEI

● **Centrala industriei tricotajelor în colaborare cu Uniunea județeană a cooperativelor de consum Vrancea** a organizat expoziții cu vânzare, la Focșani și Adjud, în cadrul cărora au fost prezentate cele mai noi modele de tricotate, realizate de întreprinderile de specialitate din București, Arad, Oradea, Timișoara, Sibiu ș.a. În numai câteva zile, unitățile de desfacere au vândut, din noile modele, un volum a cărui valoare se ridică la peste un milion lei.

punerea în funcțiune la termen a noilor capacități este modul în care se desfășoară activitatea de asigurare cu utilaje, aparataje și echipamente tehnologice. Experiența acumulată în decursul anilor din realizarea unor programe de investiții tot mai mari, a făcut ca, de la un an la altul, să se pregătească în condiții tot mai bune asigurarea investițiilor cu utilaje tehnologice. Acest fapt rezultă și din sta-

EXPERIENȚE ÎN ACTUALITATE

● O PRODUCȚIE DE PESTE 2,7 MILIOANE LEI DE PE 3,5 HA SAU CUM PREFIGUREAZĂ CULTURILE FORTATE VARIANTA INDUSTRIALĂ A MUNCII DIN AGRICULTURĂ

CULTURA LEGUMELOR în sere se practică în numeroase cooperative agricole de producție cu bune rezultate economice. Tehnologiile moderne, soiurile și hibrizii productivi permit obținerea unor randamente ridicate la unitate de suprafață. Pe lângă acești factori tehnici de sporire a producției și eficienței culturilor de legume în sere se pune tot mai mult problema folosirii cât mai intensive a capacității de producție, prin utilizarea unor procedee specifice de programare și optimizare a ciclului de producție a structurii culturilor.

În acest sens, la Cooperativa agricolă de producție Otopeni s-au analizat trei tipuri de sere, care de fapt formează tot atâtea sisteme de cultură: serea bloc industrială de sticlă (3,5 ha); serele individuale, încălzite, acoperite cu plastic (0,4 ha); serele individuale, neîncălzite, acoperite cu plastic, tip solarii (1,3 ha).

● Programarea culturilor — mijloc de sporire a producției

LA STABILIREA succesiunii, culturilor și raportului între sortimente s-a avut în vedere atât asigurarea timpului necesar între ciclurile de producție, pentru dezinsecție, fertilizarea de bază, pregătirea solului, cât și pentru realizarea unor producții rentabile, cât mai diversificate. Astfel, în serea bloc industrială de sticlă, garioafele au ocupat spațiul cultivat tot timpul anului, comparativ cu succesiunea tomate ciclul I — tomate ciclul II și succesiunea castraveți ciclul I — tomate ciclul II (taba-

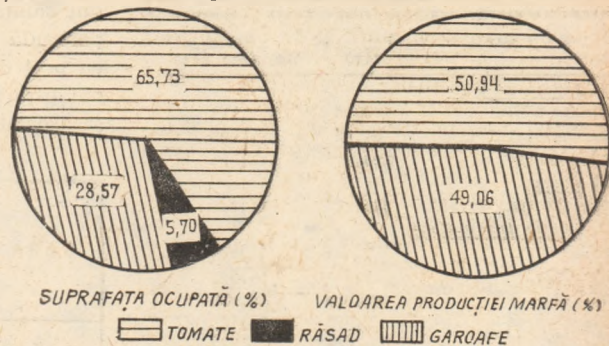
lul 1). Succesiunea salată-răsad-garioafe sau salată-garioafe ocupă serea o perioadă a anului mai lungă decât oricare altă succesiune în care s-a folosit mai mult decât o cultură.

În serele de plastic, încălzite, în cazul succesiunilor de ceapă stufat-tomate-salată și salată-tomate-salată, perioada ocupată a fost destul de lungă. Succesiunea salată-conopidă-crizanteme a ocupat serea o perioadă și mai mare de timp. Serele-solarii acoperite cu plastic au fost folosite cu culturi 193 zile în cursul anului, dar terenul a fost ocupat cu o singură succesiune formată din tomate în primăvară și spanac în toamnă.

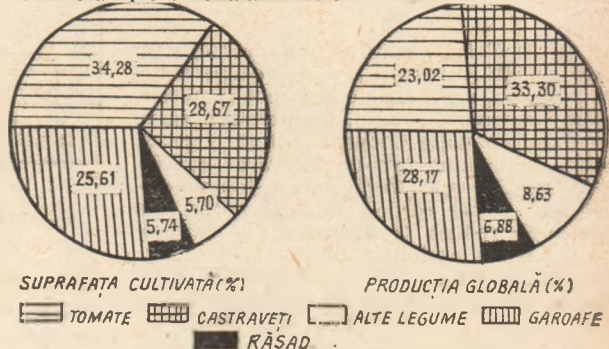
Pentru combaterea fenomenului de oboseală biologică a solului, și pentru ridicarea rentabilității serelor și aprovizionării mai bune a Țitelor Capitalei în ultimii trei ani s-a introdus succesiunea legume-flori. Suprafața destinată florilor a fost aproape în întregime cultivată cu garioafe, care s-a dovedit a fi o cultură foarte rentabilă. Deși cheltuielile de producție sînt ridicate, în special cele cu materialul săditor și retribuierii muncii, datorită lucrărilor de întreținere, acestea sînt compensate însă cu prisosință de valoarea producției realizate. Rata rentabilității, în cazul culturilor de garioafe, a fost cu 26,95% mai mare decât la castraveți și, cu 23,95%, mai ridicată decât la tomate în 1974. Graficele nr. 1 și 2 pun în evidență faptul că garioafele, deși ocupă o suprafață mai redusă de teren, comparativ cu celelalte culturi, aduc venituri însemnate.

O situație deosebită a existat la cultura de tomate și castraveți. Veniturile mai reduse, comparativ cu alte unități cultivatoare, se datoresc în principal umidității excesive a solului pe anumite compartimente ale serei industriale, controlului și dirijării insuficiente a microclimatului, unor defecțiuni în asigurarea cu

Graficul nr. 1 — Structura culturilor și valoarea producției marfă, în serea tip industrială în 1974.

Graficul nr. 2 — Structura culturilor și a producției marfă, în serea tip industrială în 1975.

căldură a spațiului cultivat în perioadele cu temperaturi foarte scăzute în exterior. Totuși, atât la tomate cât și la castraveți, s-au obținut producții rentabile: venitul net la cele două culturi a fost de circa 300 mii lei. Rata rentabilității, de 19% la tomate și 16% la castraveți, în 1974, trebuie considerată totuși redusă în comparație cu ceea ce se putea obține și cu nivelul aceluiași indicator la cultura de garioafe. Datorită unei mai bune organizări și a perfecționării procesului tehnologic în 1975 venitul net și rata rentabilității au crescut la speciile de tomate și castraveți.

Programarea culturilor la C.A.P. Otopeni a permis să se obțină producții bune de legume și flori eșalonate de-a lungul anului, valorificate după un grafic al recoltărilor, în funcție de sistemul de cultură și tipul de seră.

● Cum folosim serele

COMPARÎND rezultatele obținute în 1974 privind modul de folosire a serelor în corelație directă cu succesiunile efectuate, se observă că garioafele indică un procent de folosire a spațiului cultivat de 100%. În 1975 succesiunile salată-garioafe și salată-răsad-garioafe indică un procent de 97% și respectiv 95% de folosire a serei. În serele cu plastic, încălzite, se folosesc succesiuni de trei culturi, din care ceapa, stufat și salată au perioade de recoltare foarte scurte, astfel că gradul de folosire a serelor a fost ridicat, de 82% din totalul zilelor de exploatare a serelor. La serele solar numărul și procentul redus de folosire se explică prin faptul că s-au cultivat specii pretențioase la căldură numai în perioada de primăvară, iar toamna s-au introdus culturi de verdeață, cu o perioadă scurtă de vegetație. Trebuie avut în vedere că serele solar, care sînt încălzite numai de la radiația solară, sînt limitate sub aspectul folosirii terenului de-a lungul anului.

Din practica C.A.P. Otopeni reiese clar locul pe care ar putea să-l ocupe în eșalonarea producției de legume serele de plas-

Tabelul nr. 1

Programarea culturilor de legume în 1974

Nr. crt.	Succesiunea	Data plantării	Perioada de recoltare	Data de sfârșitul culturii	Pregătirea serei
A. Pentru serea tip industrială de sticlă (3,5 ha)					
1	Tomate ciclul I	20-25 XII	26 III-25 VI	25 VI-28 VI	29 VI-23 VII
	Tomate ciclul II	25 VII-3 VIII	3 X-10 XII	11 XII-13 XII	15 XII-4 I
2	Castraveți ciclul I	25 XII-4 I	13 II-12 VI	13 VI-16 VI	17 VI-25 VII
	Tomate ciclul II	27 VII-3 VIII	3 X-10 XII	10 XII-13 XII	14 XII-4 I
3	Garioafe	25 VII-4 VIII/75	20 XII/75-10 VIII/75	10 VIII 1975	10-15 VIII 1975
4	Răsad pentru seră-solar	10-20 XI 1973		1-10 IV 1974	15 IV-24 VII
	Tomate ciclul II	25 VII-3 VIII	3 X-10 XII	10 XII-13 XII	14 XII-4 I
B. Pentru serele acoperite cu plastic, încălzite					
1	Ceapă stufat	10-12 XI 1973	1-20 I 1974	-	20-23 I
	Tomate	25 II	10 IV-15 VII	16 VII	17-25 VII
	Salată	25-30 VIII	10-12 XI	12 XI	12-15 XI
2	Salată	10-12 XI 1973	10-20 I	-	20-28 I
	Tomate	30 I	10 IV-15 VII	15 VII	15-25 VII
	Salată	25-30 VIII	10-12 XI	12 XI	12-15 XI
C. Pentru serele-solar, acoperite cu plastic					
1	Tomate	31 XII-4 IV	15 VI-20 VII	20 VII-23 VII	25-28 VII
	Spanac	28-30 VII	10 X-20 X	21-23 X	25 X-10 XI

Tabelul nr.2

Rezultatele economice în sere tip industrială de sticlă în 1974 (3,5 ha).

Culturi	Producția totală (t)	Valoarea producției (mii lei)
A. Legume de bază		
Tomate ciclul I	108,78	775,118
Tomate ciclul II	84,52	363,294
Castraveți	123,67	611,476
B. Flori		
Garoafe (mii fire)	350,216	811,364
C. Legume intercalate		
Mărar	7,484	31,809
Pătrunjel	4,244	14,577
Salată	20,010	40,019
Ceapă verde	7,977	30,421
Usturoi	0,240	1,582
Varză albă	4,673	12,630

tic cu încălzire ușoară. Fiind construcții care solicită investiții reduse, recuperabile în 3-5 ani, acest tip de sere pot fi folosite în tot timpul anului. Cooperativa agricolă de producție Otopeni cultivă o gamă largă de legume într-un adevărat conveier: salată-ceapă verde-vinete-tomate-ardei gras-fasole verde-conopidă. Astfel, cu cheltuieli reduse la încălzire la cultura de varză s-a obținut o producție de 2 kg/mp (valorificată cu 5 lei în perioada 1-5 iunie), iar la ceapa verde o producție de 3kg/mp valorificată cu 3 lei/kg.

Modul intensiv de folosire a spațiilor cultivate din sere a permis să se producă cantități însemnate de legume în 1974 în cadrul cooperativei după cum urmează: în sera industrială de sticlă — 317 t: în serele de plastic încălzite — 50 tone. În 1975 s-au obținut producții mai mari: 350 t în sera industrială și 70 t în serele de plastic încălzite. S-au produs, de asemenea, 350 mii fire garoafe în 1974 și 400 mii fire în acest an. Veniturile au fost de 490 mii lei în 1974 și de 700 mii lei în 1975.

● **O rezervă ce nu poate fi**

subestimată:

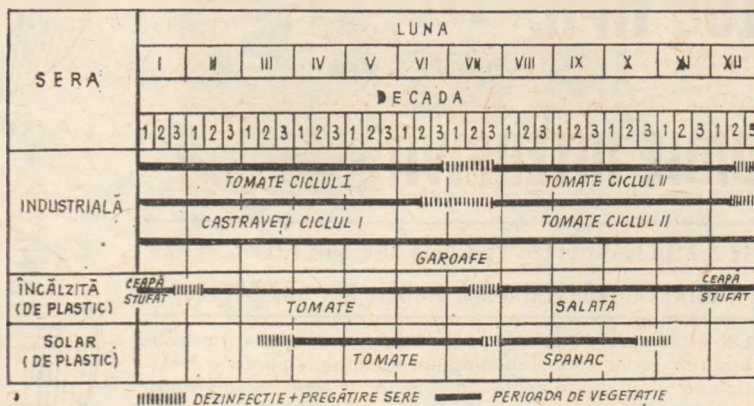
culturile intercalate și asociate

PENTRU a spori capacitatea de producție a serelor s-a trecut încă din 1973 la introducerea de culturi intercalate și asociate, care s-au generalizat în perioada 1974-1975 în toate tipurile de sere. Astfel, s-a plantat câte un rând de salată pe mijlocul

nute în sere, fără a ocupa o suprafață suplimentară (tabelul nr. 2). Dintre culturile intercalate și asociate rezultate bune au dat salata, ceapa verde și mărarul, pe o perioadă scurtă sau medie de vegetație, și cu preț de valorificare ridicat. De menționat este faptul că la culturile intercalate și asociate cheltuielile de producție sînt

de 0,1 ha, au fost plantate tomate la 1 septembrie 1974, iar în ciclul următor, pe aceeași suprafață, tomatele au fost plantate la 1 februarie; perioadele de plantare au fost studiate comparativ cu epocile obișnuite.

La tomatele plantate la sfîrșitul lunii decembrie recoltarea s-a făcut din aprilie pînă la sfîrșitul lunii iunie, lăsîndu-se pe plantă 12 inflorescențe. La tomatele plantate la începutul lunii februarie recoltarea a început abia în luna mai și s-a prelungit pînă la 9 iulie, fiind lăsate pe plantă numai 8 inflorescențe. La tomatele plantate la începutul lunii septembrie recoltarea s-a făcut numai pentru primele 6 inflorescențe, începînd din noiembrie pînă în a treia

Schema succesiunii culturilor în serele C.A.P. — Otopeni, în 1974

foarte reduse, ele necesitînd lucrări minime de întreținere. Valoarea ridicată a producției marfă a dat posibilitatea realizării unor venituri ridicate și sporirii retribuției cooperativelor din sectorul de sere. De la aceste culturi s-au obținut: 45 tone legume în 1974 și, respectiv, 60 mii lei venituri. (În 1975, în primul ciclu de producție, s-au obținut 90 mii lei venituri).

● **Semnificațiile economice ale epocii de plantare**

EPOCA de plantare se află în strînsă legătură cu modul de folosire al terenului, care influențează nu numai succesiunea culturilor, ci și producția, deci și eficiența economică a culturii. La cultura legumelor cultivate în sere acoperite cu sticlă epoca de plantare prezintă una din verigile principale ale procesului tehnologic, în alegerea căreia se ține seama de factorii meteorologici, de cerințele și particularitățile biologice ale plantelor cultivate, de randamentul la unitatea de suprafață etc. De

Din datele privitoare la recolta de tomate s-a constatat că producția variază mult cu epoca de plantare. Producția medie la hectar este cea mai ridicată pentru epoca de plantare din februarie, depășind cu 5,2 t producția medie a celei din ianuarie. Recolta a apărut însă cu o lună mai tîrziu în cazul epocii din 1 februarie, cînd prețurile de vînzare s-au micșorat. Astfel, prețul mediu de vînzare la tomatele plantate în decembrie a fost de 6,15 lei/kg în timp ce la tomatele plantate în februarie prețul a fost de 5,00 lei/kg. Valoarea producției a fost mai mare în cazul epocii din decembrie.

Epoca de plantare din septembrie a dat o producție cu totul redusă în comparație cu celelalte epoci, din cauza încetării creșterii mugurilor flori și fructificării.

Rezultă din experiența prezentată mai sus că optimizarea producției de legume în sere reprezintă o îmbinare de activități tehnice și economice, constituie un domeniu interesant și avantajos sub raport economic de concurență între economiști și ingineri în cadrul unității agricole, de folosire mai eficientă a capacităților de producție în serele de legume.

Programarea unor culturi succesive și asociate de legume și flori, folosind la maximum terenul din seră, se evidențiază ca o inițiativă valoroasă, necesară a fi generalizată. Este adevărat că trebuie înlăturate o serie de deficiențe ca: eliminarea excesului de umiditate, combaterea la timp a bolilor și dăunătorilor, asigurarea parametrilor optimi de temperatură prin reducerea tuturor pierderilor de căldură.

Structura producției legumicole, nefiind dată odată pentru totdeauna, presupune efectuarea de investigații și cercetări continue, presupune aplicarea unor tehnici și metode evaluate pentru ca eficiența producției și veniturile unității să sporească necontenit. Pentru C.A.P. Otopeni, obținerea de venituri însemnate în sere, de la culturile de bază și asociate de legume, alături de flori, reprezintă o experiență bună pe linia extinderii activităților economice, a dezvoltării spiritului gospodăresc și a valorificării inițiativei cooperativelor.

prof. univ. Bujor MĂNESCU
dr. doc. în științe
ing. Constanța ALEXE

Tabelul nr.3

Eficiența economică a succesiunilor de legume în sera industrială (3,5 ha) în 1975 - ciclul I

	U/M	Tomate	Castraveți	Salată	Alte legume	Garoafe
Producția	tone	85,52	147,0	52,37	17,8	231,25 mii fire
Chelt.de prod.	mii lei	427,7	542,5	52,26	47,3	242,74
Val.prod.marfă	mii lei	518,7	750,0	104,7	89,8	634,74
Venit net	mii lei	91,0	207,5	48,4	42,5	392,0

fiecărei travei. Sub registrele de căldură s-a semănat mărar și pătrunjel și s-a plantat ceapă și usturoi. Valoarea producției realizate în acest fel a reprezentat circa 8,5% din valoarea totală a producției obți-

acea, la C.A.P. Otopeni s-au verificat epoci diferite de plantare, în afara celor obișnuite (sfîrșitul lunii decembrie, pentru ciclul I și sfîrșitul lunii iulie pentru ciclul II de producție). Pe o suprafață, restrînsă,

DIRECȚII DE PERFECTIONARE A ORGANIZĂRII CONDUCERII ÎNTRINDERILOR INDUSTRIALE

CONDUCERE ORGANIZARE

IN ACTUALA ETAPĂ de dezvoltare a industriei noastre, caracterizată prin sporirea în ritm susținut și diversificarea continuă a producției, prin ample și rapide schimbări structurale, prin ridicarea gradului de mecanizare și automatizare a proceselor de fabricație, intensificarea ritmului asimilării – cooperării, funcționarea în condiții de optimalitate, de eficiență sporită a activității productive necesită un permanent efort de perfecționare a organizării și conducerii unităților economice, în special a întreprinderilor. O investigație cuprinzătoare privind modul în care această concepție se regăsește în practica conducerii întreprinderilor noastre industriale a fost realizată în cadrul Institutului de cercetări economice – București, asupra unui eșantion de 8 întreprinderi din trei ramuri industriale: construcții de mașini, chimie și industrie ușoară.

Perfecționări realizate și feed-back-uri ale măsurilor inconsecvente

IN ULTIMII ANI, în țara noastră s-a intensificat activitatea de perfecționare a organizării conducerii întregii vieți economice și sociale. În acest context au căpătat o amploare deosebită preocupările referitoare la definirea conceptului de conducere științifică, principiile, formele, metodele și stilul de muncă. Ca urmare, în întreaga economie națională au fost raționalizate, simplificate și modernizate structurile organizatorice, elaborându-se norme unitare de structură, s-a instituționalizat pe toate treptele ierarhice conducerea colectivă, s-a delimitat mai judicios sfera de atribuții, competențe și răspunderi pentru toate organele de conducere, s-a perfecționat cadrul legislativ în toate domeniile de activitate etc. Efectele la care au condus aceste măsuri sînt multiple, punctul lor de convergență fiind o cît mai ridicată eficiență economică.

Aplicarea acestor măsuri a avut ca urmare îmbunătățirea principalilor indicatori ai activității economice (exemplu, indicatorii obținuți la una dintre întreprinderile de gradul I/A

prinderile constructoare de mașini analizate, vezi tabelul nr. 1), concomitent realizându-se reducerea aparatului de conducere în 1974, comparativ cu 1972. (vezi tabelul nr. 2).

Alături de rezultatele pozitive obținute în domeniul perfecționării organizării și conducerii, investigația a relevat că în desfășurarea activității de conducere a acestora există încă numeroase **posibilități de îmbunătățire**. Cercetările întreprinse au evidențiat că principalele simptome ale dificultăților întâmpinate de unele întreprinderi industriale în domeniul realizării unei conduceri eficiente a activității economice sînt, în principal, următoarele:

• **Lipsa unei definiții clare și delimitări precise a obiectivelor la nivel de compartiment de muncă și executant.** Din această cauză, este dificilă precizarea sarcinilor, răspunderilor și aprecierea riguroasă a rezultatelor obținute de fiecare lucrător în îndeplinirea obiectivelor ce-i revin;

• **Preocupări insuficiente din partea conducătorilor de întreprinderi și de compartimente de muncă** (secții, ateliere, laboratoare, servicii etc.) în direcția promovării unor metode și tehnici moderne de analiză, decizie și control. De exemplu, conducătorii din unele compartimente de muncă nu au informații adecvate privind cheltuielile și rezultatele implicate de realizarea obiectivelor care le revin. Promovarea metodei de **conducere pe bază de buget**, bunăoară, ar oferi posibilitatea conducerii eficiente a activității la nivelul fiecărui compartiment de muncă. De asemenea, **utilizarea metodei de analiză a valorii** ar crea premise favorabile reducerii într-o mai mare măsură a consumurilor specifice de materiale și manoperă, contribuind la scăderea prețului de cost și la creșterea productivității muncii. Or, în întreprinderile analizate de noi, nu se utilizează decît sporadic asemenea metode;

• **Colaborarea insuficientă a unor**

compartimente de muncă din cadrul întreprinderii și în special coordonarea producției cu desfacerea, o adaptare relativ greoaie a producției la cerințele pieței interne și externe. Aceasta se reflectă, printre altele, în creșterea valorii stocurilor supranormative de produse finite și în dificultăți de or-

Tabelul nr. 1
Principali indicatori ai activității economice
a întreprinderii în anii 1972 și 1974

Nr. crt.	Denumirea indicatorului	U.M.	Anii	
			1972	1974
1.	Valoarea producției globale	mil lei	100,0	140,3
2.	Valoarea producției marfă fabricate	"	100,0	144,1
3.	Numărul mediu scriptic total pers.	pers.	100,0	119,6
4.	Productivitatea muncii	lei/lucrator	100,0	201,1
5.	Cheltuieli de producție la 1000 lei producție marfă	lei/1000 lei producție marfă	100,0	96,5
6.	Beneficii	mil lei	100,0	147,6

din financiar. Astfel, de exemplu, la una din întreprinderile analizate de noi valoarea stocurilor de produse finite la sfîrșitul anului a sporit în 1974 de 2,9 ori în comparație cu 1972, față de producția marfă vindută și încasată care, în aceeași perioadă, a crescut de numai 1,4 ori;

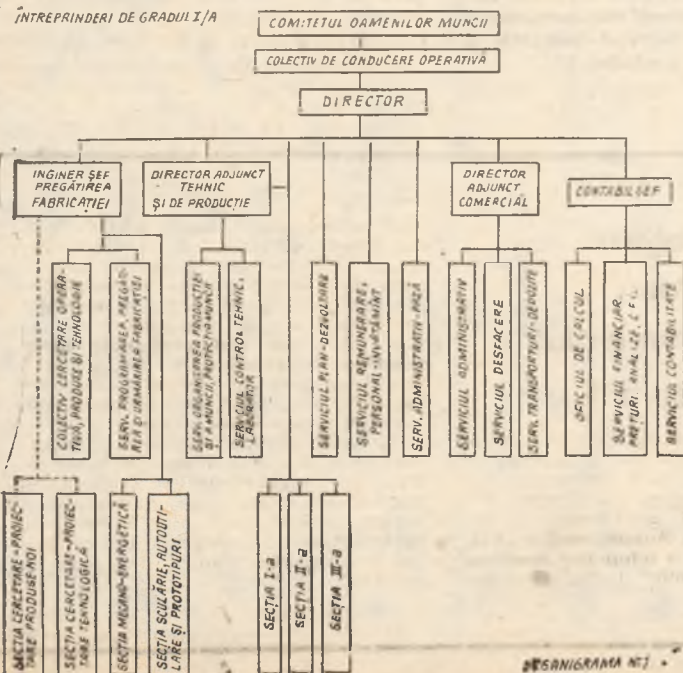
• **Preocuparea insuficientă pe linia organizării științifice a producției și a muncii**, ceea ce nu este de natură să contribuie la creșterea eficienței activității productive. Această situație este relevată, de pildă, de înrăutățirea ritmicității fabricării producției. Situația înfîntată la una din întreprinderile cercetate este prezentată în tabelul nr. 3. Neritmicitatea înregistrată se datorează atît neasigurării la timp a producției cu materii prime, materiale, semifabricate etc., cît și insuficienței organizării a conducerii, producției și a muncii.

Aceste fenomene semnalate se manifestă în condițiile creșterii numărului cadrelor de conducere din secțiile de producție de bază și auxiliare. Astfel, la întreprinderea la care ne-am referit, în anul 1974, în comparație cu anul 1972, deși numărul secțiilor a crescut cu numai 25%, numărul șefilor de secție a crescut cu 67%, iar al șefilor de atelier cu 220%.

Modul de organizare a conducerii producției în unele întreprinderi nu a rezolvat în termeni optimi coordonarea secțiilor de producție. Cauza principală a acestui fenomen o constituie **coordonarea unora și altora și secții de producție de către două sau mai multe cadre de conducere de nivel superior**. Astfel, potrivit organizării actuale a unei întreprinderi constructoare de mașini de gradul I, secțiile de producție sînt conduse nemijlocit atît de director, cît și de directorul adjunct tehnic și de producție, iar secțiile auxiliare de director și de inginerul șef pentru pregătirea fabricației.

În momentul de față colaborările, atît dintre secțiile de bază, cît și dintre acestea și secțiile auxiliare, care sînt în număr mare, nu sînt coordonate în mod

ÎNTRINDERI DE GRADUL I/A

unitar și operativ. Pe această linie se resimte lipsa de colaborare corespunzătoare dintre șefii secțiilor de producție, pe de o parte, și inginerul șef cu pregătirea fabricației, directorul adjunct tehnic și de producție și directorul întreprinderii, pe de altă parte.

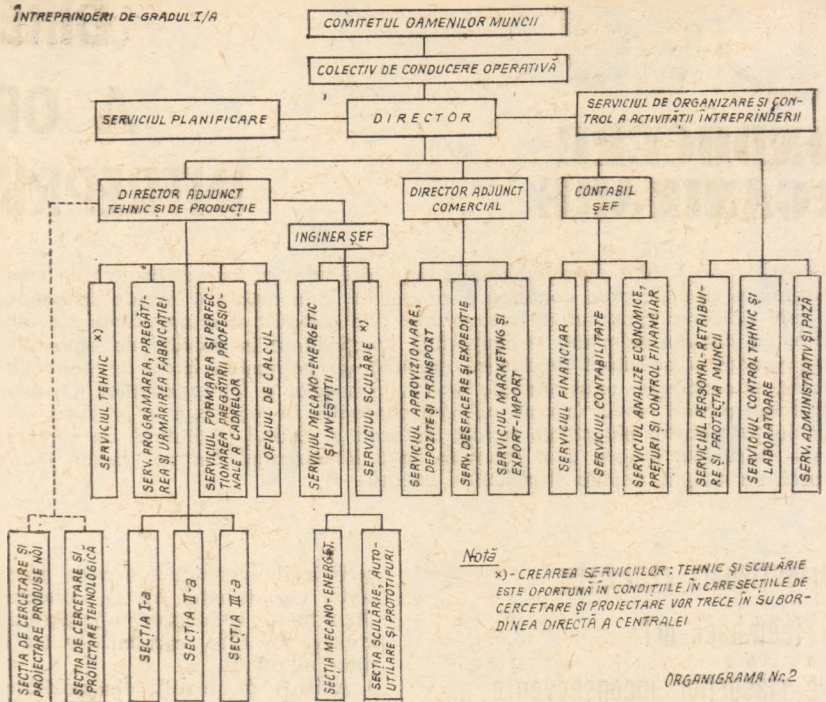
● Propuneri de perfecționare a organizării conducerii întreprinderii

AVÎND în vedere principalele dificultăți menționate, în concepția noastră organizarea aparatului de conducere a întreprinderii (vezi organigrama nr. 1) pe exemplul unei întreprinderi constructoare de mașini de gradul I) ar trebui să sufere următoarele amendamente (vezi organigrama nr. 2):

● Delimitarea mai riguroasă a sarcinilor, competențelor și răspunderilor pe cadrele de conducere de nivel superior (director, director adjunct, contabil șef și inginer șef). Astfel, se propune reducerea numărului de persoane și de compartimente conduse în mod nemijlocit de director. Aceasta favorizează creșterea preocupărilor sale strategice vizind ansamblul activităților întreprinderii și implicit reducerea corespunzătoare a ponderii timpului afectat problemelor curente, precum și coordonarea mai bună a persoanelor și compartimentelor conduse în mod nemijlocit.

● De asemenea, prin trecerea secțiilor de producție de bază în subordinea nemijlocită a directorului adjunct tehnic și de producție se realizează o delimitare mai riguroasă a sarcinilor și competențelor între cadrele de conducere a producției, precum și creșterea răspunderii acestora pentru pregătirea și desfășurarea proceselor de fabricație. Potrivit noii or-

ÎNTEPRINDERI DE GRADUL I/A

Notă
x) - CREAREA SERVICIILOR: TEHNIC ȘI ȘCOLĂRIE ESTE OPORTUNĂ ÎN CONDIȚIILE ÎN CARE SECȚIILE DE CERCETARE ȘI PROIECTARE VOR TRECE ÎN SUBORDINEA DIRECTĂ A CENTRALEI

ORGANIGRAMA Nr.2

ganigrame, sint reunite în subordinea directorului adjunct tehnic și de producție subdiviziunile organizatorice¹⁾ de cercetare și producție de bază și auxiliară, ceea ce asigură o conlucrare mai bună între

mai strinse a producției de cerințele pieței interne și externe, în noua organigramă am propus crearea serviciului de marketing — export-import și subordonarea sa directorului adjunct comercial.

Analiza acestor propuneri de către organele de conducere colectivă din centrale și întreprinderi și implementarea lor vor contribui la îmbunătățirea conducerii întreprinderilor industriale și la sporirea eficienței activității de producție.

dr. Petre ROTARU
drd. Ioan BRATU
I.C.E. — București

Tabela nr. 3

Ritmicitatea producției în anii 1972-1974

Nr. crt.	Specificația	Anii		
		1972	1973	1974
1.	Decada I-a	28,0	23,4	17,1
2.	Decada a II-a	31,2	29,4	25,5
3.	Decada a III-a	40,2	47,2	57,4

aceste organisme. Totodată, pentru asigurarea unei mai depline concordanțe între cerințele producției și formarea și perfecționarea pregătirii profesionale a muncitorilor, propunem crearea în acest scop a unui serviciu în subordinea directorului adjunct tehnic și de producție.

● În noua organigramă, inginerul șef are create condiții mai bune pentru conducerea directă și eficientă a secțiilor auxiliare, prin crearea unor compartimente specializate. (serviciul mecano-energetic și investiții și serviciul școlărie.)

● Avînd în vedere necesitatea legării

1) Crearea serviciului tehnic o considerăm rațională numai în condițiile în care secțiile de cercetare ar trece în subordinea directă a centralei industriale, după cum se preconizează în prezent. Acest serviciu ar urma să realizeze atribuțiile care le revin în acest domeniu atât secțiilor de cercetare, cit și colectivului de cercetare operativă a producției și tehnologice.

2) Crearea serviciului de școlărie este oportună în condițiile în care secțiile de cercetare vor trece la centrală, în atribuțiile sale urmînd să intre proiectarea și adaptarea S.D.V.-urilor.

Tabela nr. 4
Date privind dimensiunea și structura aparatului de conducere al întreprinderii analizate înainte și după aplicarea prevederilor Decretului 102/1977

Nr. crt.	Indicatori	U/M	1972-1974		
			1972	1974	1974/1972 (în %)
1.	Numărul total al compartimentelor de muncă din care:	compartimente de muncă	69	35	50,7
-	numărul secțiilor de producție	secția de producție	4	7	175,0
-	numărul atelierelor	atelier servicii	5	18	360,0
-	numărul serviciilor funcționale	funcțional	21	11	52,4
-	numărul birourilor	birou	39	6	15,4
2.	Numărul total de posturi de conducere din care:	persoane	80	51	63,8
-	conducere generală	persoane	8	5	62,5
-	șefi de secții	persoane	6	12	200,0
-	șefi de atelier de producție	persoane	5	17	340,0
-	șefi de serviciu	persoane	22	11	50,0
-	șefi birou	persoane	39	6	15,4
3.	Numărul personalului de execuție TASA	persoane	541	483	89,3
4.	Total personal, TEMA (rînd 2+3)	persoane	621	536	86,0
5.	Total personal la 31 XII	persoane	3785	4218	127,2

La Craiova: Simpozionul „Utilizarea metodelor și tehnicilor moderne de calcul, în economie”, (ediția a III-a)

În zilele de 5-6 decembrie a avut loc la Craiova, din inițiativa Facultății de Științe Economice a Universității din Craiova, în colaborare cu Centrul Teritorial de Calcul electronic, — cea de-a treia ediție a Simpozionului „Utilizarea metodelor și tehnicilor moderne de calcul, în economie”. Beneficiind de o

largă participare — cadre universitare, cercetători, specialiști din centrele județene și municipale de calcul, practicieni din întreaga țară — această manifestare s-a bucurat, ca și sesiunile precedente, de un real interes. Cu acest prilej, au fost prezentate peste nouăzeci de comunicări, pe tematici vizind aplicarea tehnicilor și metodelor de calcul, în diferite domenii ale activității economice.

Din multitudinea temelor tratate, reținem cîteva: organizarea de bănci de date, gestiunea stocurilor, optimizarea investițiilor, modelarea dimensionării optime a întreprinderilor industriale, perfecționarea sistemului informațional și eficiența tehnicii de calcul în economie.

PUBLICITATE EXTERNĂ EFICACE

CREȘTEREA și diversificarea ofertei românești de export de la un an la altul, extinderea relațiilor comerciale ale României cu un număr tot mai mare de țări ridică probleme deosebite și pentru activitatea de promovare a exportului și cooperării economice internaționale.

Necesității de a se crea o imagine cât mai veridică a potențialului economic de care dispune România socialistă, asupra calității mărfurilor și competenței specialiștilor din țara noastră în rândul numeroșilor noștri parteneri comerciali, trebuie să i se dea o rezolvare la nivelul complexității problemei, a responsabilităților ce le incumbă. În contextul acestor preocupări un rol însemnat revine publicității comerciale, care prin multiplele instrumente și tehnici de care dispune poate contribui eficient la lansarea de noi produse pe piața externă, la introducerea pe noi piețe a produselor noastre de export, la atragerea de noi parteneri de comerț și cooperare.

Pornind de la aceste comandamente Filiala București a Asociației Române de Marketing (AROMAR) în colaborare cu Camera de Comerț și Industrie și Facultatea de Comerț din București au luat inițiativa organizării unei dezbateri cu specialiștii din întreprinderile de comerț exterior, din întreprinderile specializate de promovare ale Camerei de Comerț, din Ministerul Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale asupra modalităților în care pot fi crescute „performanțele” în domeniul publicității externe prin inserierea mai precisă a acțiunilor publicitare în cadrul strategiei de marketing internațional a exportatorilor noștri.

Lucrările reuniunii, desfășurate timp de două zile — 10 și 11 decembrie 1975 — la Academia de studii economice, au evidențiat că atât la nivelul macroeconomic, cât și la nivelul microeconomic trebuie realizată legarea activității de promovare cu

teoria și practica de marketing. Marketingul este singura forță capabilă să ofere un sistem de referință coerent pentru orientarea obiectivelor activității publicitare și respectiv în alocarea bugetelor publicitare.

În acest sens a fost reluată propunerea de creare a unui Centru de promovare de comerț exterior, având menirea să organizeze convergent eforturile promoționale pe diferitele verigi ale sistemului de comerț exterior, în conformitate cu realizările științei economice în acest sector de activitate, cu nevoile sistemului. La nivel microeconomic a apărut criticabilă soluția organizatorică a multor întreprinderi de comerț exterior de a încadra într-un compartiment de „Plan, țirguri ș.a.m.d...” activitatea de publicitate, care firesc trebuie să se regăsească în compartimentul „Marketing-conjunctură”, practică ce lipsește activitatea publicitară de coloana sa vertebrală.

Dat fiind rolul publicității de avangardă într-o strategie dinamică, „agresivă” de abordare a pieței externe, deficiențele semnalate pe linia pregătirii cadrelor, operativității întocmirii materialelor publicitare, mesajului și creației publicitare sînt simptomatice pentru un mod de abordare al pieței externe, mai degrabă pasiv cu care se complac unii exportatori.

Dacă acțiunile promoționale nu se bucură de prea multă atenție la conducerile unor întreprinderi, nu primesc avizul organelor bancare, de vină este și eficiența încă nedemonstrată a unor asemenea acțiuni.

Demonstrațiile de acest fel implică însă

profesionalitate, preocupări sistematice, asistență de specialitate, toate notate cu semnul „minus” de participanții la dezbateri. În concurența aspră de pe piața externă, subestimarea valorii elementului promoțional conduce la slăbirea întregului edificiu al strategiei de export, cu efecte nefavorabile în special asupra prețului. Privind astfel lucrurile analiza eficienței publicității trebuie să se bucure de o egală atenție ca analiza de preț, adevăr axiomatic, de altfel al marketingului.

Dezbateri a prilejuit un schimb util de experiență privind modul de întocmire a programelor publicitare, de analiză complexă a diferitelor etape de transpunere practică a acestor programe.

O atenție specială s-a acordat participării la țirgurile și expozițiile internaționale, accentuându-se nevoia modernizării acestor participări — atât în concepție, cât și în formele de realizare. Modul tradițional de participare la țirguri și expoziții cu pavilioane mari, nespecializate — ea formă predominantă — trebuie ca pe bază de studiu și inițiativă să fie cel puțin parțial înlocuit cu participarea la expoziții specializate, expoziții itinerante, demonstrații practice însoțite de conferințe tehnice, expoziții permanente de prezentare și cu vânzare, pe scurt mai multă imaginație și elasticitate.

Numeroasele propuneri formulate de participanții la dezbateri vor constitui obiect de studiu pentru organizatori pentru inițierea de măsuri pe linia creșterii eficacității publicității externe.

I. G.

Marketingul serviciilor

EDITURA Sport-turism a pus în librării volumul *Marketingul în turism**) de Eugeniu Nicolescu, cu o prefață de prof. dr. Iosif Constantin Drăgan, președintele Federației Internaționale de Marketing. Această lucrare apare la scurt timp după studiile de marketing turistic publicate de Iulian Berbecaru și alți specialiști**) preocupați îndeosebi de conducerea acestor activități. Amîndouă contribuțiile invită la reflecție pe marginea unui sector al economiei care este deosebit de dinamic și cu profunde implicații sociale: turismul intern și extern.

Ca orice știință marketingul descrie morfologic componentele sistemului și stabilește relațiile dintre acestea ajungînd la determinarea funcțiilor sau fiziologia sistemului. Toate aceste cunoștințe trebuie aplicate în vederea perfecționării eficienței sistemului. De altfel marketingul s-a născut și trăiește din necesitatea obiectivă a unităților de producție și comerț de a acționa asupra pieței.

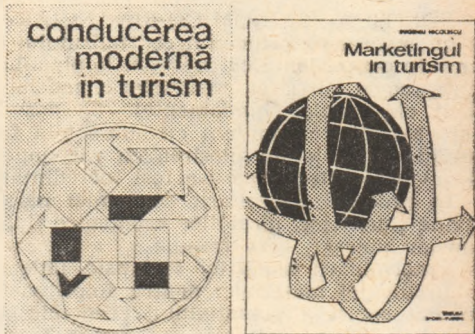
Cele două lucrări de marketing acoperă fiecare diferitele laturi ale marketingului, dar în timp ce la Eugeniu Nicolescu găsim o mai puternică orientare către teoria cunoașterii marketingului, la Iulian Berbecaru domeniul de interes este călăuzit mai mult de teoria acțiunii, ceea ce armonizează semnificațiile celor două lucrări.

Prin conceptele sale de bază marketingul este unic, dar prin aplicațiile sale el se diferențiază. Există astfel marketing industrial al exporturilor, al agriculturii și marketing al serviciilor, din care face parte turismul.

În marketingul serviciilor se includ, atît serviciile care sînt cumpărate o dată cu produsul, sub forma garanțiilor de reparații și întreținere pentru o perioadă de timp dată, cît și prestațiile care se vînd separat intrucît creează avantaje și satisfacții cumpărătorului. Din ultima categorie fac parte serviciile care oferă: hrană în unitățile de alimentație publică, cazare în rețeaua hotelieră, reparații pentru echipamentele și garderoba familiei și pentru întreținerea locuinței; recreații și distracții (teatre, cinematografe, sport); îngrijiri

rea personală (spălătorii, călcătorii, frizerii și coăfură, îngrijirea sănătății în stațiuni balneare); instruire individuală (meditații, școli de conducători auto, etc.); servicii profesionale pentru întreprinderi și persoane (proiectare, cercetări, consultanță, expertize, serviciile birourilor de avocați, unități dactilo, traduceri, etc.); servicii de asigurări și financiare (ADAS, CEC); transporturi (transportul în comun urban, CFR, TAROM, reparații și servicii pentru turisme personale); comunicații (PTT, radio, televiziune) etc. Turismul este prezent în mai multe dintre joncțiunile acestor categorii de servicii.

Eugeniu Nicolescu și Iulian Berbecaru analizează structurile și dinamica relațiilor din cadrul sistemului turistic cu aceleași concepte pe care marketingul le utilizează în oricare din domeniile sale de aplicație: segmentarea pieței, marketing mix, canale de distribuție, planificare și dezvoltarea produsului etc. Această abordare este inevitabilă, fiind inerentă folosirii gândirii de marketing. Totuși operația este foarte complexă, datorită caracteristicilor specifice pe care le au serviciile. Astfel, dacă există canale de distribuție în acest domeniu, acestea sînt scurte și o serie de costuri ale distribuției fizice sînt eliminate fiindcă serviciile nu pot fi stocate și minuite în depozite. Ca atare nu există costuri ale controlului și menținerii stocurilor. Biletele nevindute la un spectacol sau muzeu reprezintă tot atîtea venituri definitive pierdute. Serviciile nu pot fi tipizate așa cum sînt mărfurile, deoarece calitatea poate varia în timp chiar la același prestator și adesea este dificilă aprecierea obiectivă a calității de către consumator. Din această cauză în activitățile de promovare, în loc de a se prezenta serviciul ca atare, trebuie subliniate avantajele pe care acestea le croază pentru cumpărător. Serviciile sînt perisabile și fluctuează sezonier. Spațiile hoteliere la mare sînt neocupate iarna, iar serviciile telefonice sînt puțin utilizate noaptea. Reducerea tarifelor la telefoane a remediat parțial problema utilizării complete a acestor capacități de comunicații.

Serviciile sînt legate puternic de persoana care le prestează, mecanizarea, automatizarea și producția pe bandă nu se aplică încă serviciilor. De calitatea relațiilor directe între producător și consumator, depinde satisfacerea sau nemulțumirea acestuia din urmă.

Toate acestea fac mult mai dificil marketingul serviciilor decît cel al produselor. Dacă însă aplicarea marketingului în acest domeniu este grea, aceasta nu înseamnă că ea trebuie evitată și aminată. Întreprinderile turistice din țara noastră, UCECOM, toate organizațiile care prestează servicii au nevoie de orientarea către conceptele de marketing, de studierea temeinică a pieței pentru elaborarea unor planuri judicioase și de metode de marketing pentru a obține o eficiență mai mare în activitățile lor. Apreciind pozitiv lucrările la care ne-am referit, semnalăm totuși că mai avem nevoie de cercetări și pentru celelalte ramuri ale serviciilor.

M. C. DEMETRESCU

*) Eugeniu Nicolescu, *Marketingul în turism*, Editura Sport-turism, București 1975.

**) Colectiv de autori coordonat de Iulian Berbecaru, *Conducerea modernă în turism*, Editura pentru turism, București 1975.

SEMINARUL :

**Probleme ale politicii
economice interne
și internaționale
a partidului
și statului nostru**

Consultație la TEMA 4

Politica partidului în domeniul investițiilor. Formarea, repartizarea și folosirea fondului de investiții Creșterea eficienței economice și sociale.

STRATEGIA dezvoltării economice și sociale a României, elaborată în concordanță cu obiectivele fundamentale prevăzute în Programul Partidului Comunist Român pentru următorii 20—25 ani, urmărește creșterea în continuare, în ritm înalt, a bazei tehnico-materiale a societății, care să asigure îndeplinirea țelului suprem al politicii partidului, esența misiunii sale istorice de transformare revoluționară a societății și de făurire a noii orînduirii, ridicarea nivelului de trai material și spiritual al poporului, bunăstarea națiunii.

Întregul proces al dezvoltării, în strînsă conexiune cu fenomenele internaționale, se realizează potrivit prevederilor planului național unic, ce concretizează direcțiile și parametrii tehnico-economici ai acțiunilor, orientează, în mod științific, folosirea resurselor umane și materiale pentru îndeplinirea sarcinilor stabilite, în concordanță cu cerințele legităților obiective ale dezvoltării istorice și necesităților fiecărei etape.

Perfecționarea structurilor economice, prefacerile ce au avut loc în cadrul relațiilor sociale din România, îmbunătățirea stilului și metodelor de muncă, au la bază o concepție unitară și exprimă cerințele obiective ale participării directe și mai active a oamenilor muncii — în dubla lor calitate de producători și proprietari — la procesul optimizării deciziilor de investiții prin instrumentul științific al conducerii, pe calea perfecționării sistemului democrației socialiste.

1. Fondul național de dezvoltare economico-socială

POLITICA ECONOMICO-FINANCIARĂ a statului nostru se întemeiază pe principiul centralismului democratic care asigură, în concordanță cu prevederile planului național unic, concentrarea și dirijarea resurselor financiare în direcția îndeplinirii obiectivelor fundamentale de dezvoltare economico-socială a țării, concomitent cu autonomia funcțională a fiecărei unități socialiste în folosirea cu răspundere maximă a părții din averea națională ce i-a fost încredințată spre administrare.

În procesul dezvoltării economiei naționale, un rol sporit revine finanțelor, pirghiilor economico-financiare, organelor financiar-bancare, care trebuie să acționeze neabătut, în direcția determinării unităților socialiste, îndeosebi a celor din sfera producției materiale; pentru folosirea integrală și cu randament sporit a potențialului economic de care dispun pentru obținerea de rezultate superioare care să asigure creșterea în ritm rapid a venitului național, baza certă de ridicare continuă a nivelului de trai material și cultural al poporului.

Formarea și repartizarea fondurilor bănești în economia națională urmăresc crearea condițiilor necesare realizării obiectivelor politicii financiare, monetare și valutare a Partidului Comunist Român

Sursa de bază a fondurilor bănești o reprezintă în Republica Socialistă România venitul național, ca valoare nou creată în industrie, agricultură, construcții și alte ramuri. Venitul național este indicatorul cel mai sintetic care reflectă gradul de dezvoltare social-economică a unei țări, nivelul de trai material și spiritual al populației, perspectivele de progres ale acestora.

Venitul național se repartizează pentru :

- fondul național de dezvoltare economico-socială a țării ;
- fondul de consum.

Asupra conținutului, destinației și funcțiilor acestor fonduri sînt de arătat următoarele :

A. **Fondul național de dezvoltare economico-socială a țării** se constituie din partea de venit național destinată acestui fond, din cota de amortizare aferentă fondurilor fixe precum și din alte resurse stabilite prin dispoziții legale.

Prin natura sa, fondul național de dezvoltare economico-socială este alcătuit dintr-un sistem unitar corelat de fonduri bănești, din care fac parte :

- a. **Fondul central de dezvoltare economico-socială.**
— se formează în cadrul bugetului republican din veniturile

acestora : potrivit obiectivelor aprobate prin planul național unic și bugetul de stat, acest fond se utilizează pentru : investiții productive, acoperirea necesarului de mijloace circulante al unor unități economice de stat de interes republican, constituirea rezervelor de stat, alte obiective și acțiuni cu caracter economic, dezvoltarea bazei materiale a unităților social-culturale de stat de interes republican și a organelor centrale de stat, precum și pentru alte scopuri prevăzute prin dispoziții legale.

b. **Fondul local de dezvoltare economico-socială :**

— se constituie la unitățile administrativ-teritoriale și se formează în cadrul bugetelor județelor, municipiilor, orașelor și comunelor, din veniturile acestora. Acest fond se utilizează pentru investiții productive, acoperirea necesarului de mijloace circulante a unor unități economice de interes local, alte obiective și acțiuni cu caracter economic, dezvoltarea bazei materiale a unităților social-culturale de stat de interes local, precum și pentru alte scopuri prevăzute de lege.

Fondul local de dezvoltare se constituie și din resurse în afara bugetului de stat, provenite de la unitățile socialiste, precum și din contribuția bănească a populației.

c. **Fondul propriu de dezvoltare economico-socială al unităților economice de stat.**

— se formează, distinct pe destinații, din beneficii, amortizarea fondurilor fixe și alte resurse stabilite prin lege. Cea mai mare parte din acest fond se constituie la nivelul centrelor industriale și al unităților asimilate acestora.

Fondul astfel constituit se utilizează, în concordanță cu prevederile de plan, cu respectarea normelor și normativelor stabilite, pentru investiții productive și social-culturale, mijloace circulante, precum și pentru alte destinații prevăzute prin lege.

d. **Fondul de dezvoltare economico-socială al organizațiilor cooperatiste și al celorlalte organizații obștești.**

— se constituie din resursele proprii și se utilizează în concordanță cu prevederile de plan și în condițiile stabilite prin lege și statutele lor de organizare.

e. **Fondurile utilizate de populație pentru construcții de locuințe, construcții gospodărești, creșterea producției și a șep-telului, precum și pentru alte bunuri cu destinații similare.**

Constituirea fondurilor bănești ale unităților economice de stat se asigură, în primul rînd, pe seama beneficiilor obținute din activitatea de producție, executări de lucrări, prestări de servicii, comerț și alte activități economice. Beneficiul unităților economice de stat se stabilește și se aprobă prin planurile financiare, pe baza sarcinilor de producție și de desfacere și a nivelului planificat al cheltuielilor de producție și de circulație.

B. **Fondul de consum** se formează pe seama venitului național și este alcătuit din fondul de consum individual și din fondul de consum social.

Fondul de consum individual se repartizează între membrii societății sub forma retribuției, a veniturilor membrilor cooperatori, precum și sub alte forme de repartiție directă.

Din fondul de consum social se asigură resurse pentru funcționarea unităților de învățămînt, a unităților de cultură, a celor sanitare și de asistență socială, precum și a altor unități prin care se realizează servicii cu caracter social-cultural pentru populație, pentru întreținerea fondului de locuințe și a rețelei de drumuri publice.

Din fondul de consum social se acordă alocații de stat pentru copii, ajutor familial de stat, alte ajutoare pentru sprijinirea familiilor cu copii și ocrotirea minorilor, burse pentru elevi și studenți, pensii, indemnizații în caz de incapacitate temporară de muncă, trimiteri la odihnă și tratament în stațiuni balneo-climaterice, precum și alte înlesniri acordate prin lege.

CORELAȚIA dintre fondul de dezvoltare economico-socială și fondul de consum constituie cel mai sintetic raport, prin intermediul căruia se urmărește o proporție judicioasă între necesitățile de perspectivă și cele curente.

Caracterul planificat al economiei noastre socialiste, cunoaș-

terea precisă a mărimii și structurii materiale a venitului național, posibilitățile de a mobiliza toate rezervele existente în vederea economisirii muncii vii și materializate, fac posibilă și necesară determinarea unei proporții optime între fondul național de dezvoltare economico-socială și fondul de consum.

Între diversele variante de repartitie a venitului național, se poate aprecia drept optimă aceea care prin consecințele ei viitoare asigură un ritm mai accelerat de creștere a venitului național, precum și a nivelului de trai, comparativ cu alte variante.

Ținând seama de faptul că nivelurile creșterii economice sînt indisolubil legate de cel al reproducției lărgite, de determinarea cantitativă a raportului dintre acumulare și consum ce constituie una din problemele majore ale teoriei creșterii economice, România a promovat o politică științifică de creștere a fondului național de dezvoltare economico-socială.

Alocarea unei părți însemnate din venitul național pentru fondul național de dezvoltare constituie pentru țara noastră o cerință esențială, legată de obiectivul fundamental al făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și al înaintării patriei noastre spre comunism, ceea ce impune o creștere impetuoasă a forțelor de producție. Această orientare izvorăște din însăși esența orînduirii noastre socialiste, justificată de faptul că lichidarea oricărei forme de exploatare și instaurarea unei egalități reale între membrii societății implică, între altele, și egalizarea nivelurilor de dezvoltare economică între țări, pentru a se putea în fapt statornici relații de colaborare și ajutor reciproc. Imperativul egalizării nivelului economic al țărilor socialiste decurge și din conținutul diviziunii internaționale a muncii, din raporturile dialectice dintre acestea și nivelul economic al fiecăreia.

Respingînd concepțiile consumatoriste, care reflectau o neînțelegere a legilor esențiale ale reproducției socialiste lărgite, a căilor și mijloacelor prin care se creează condiții pentru promovarea progresului tehnic, economic și social, statul nostru a alocat pentru fondul național de dezvoltare economico-socială în cincinalul 1966—1970 o cotă de 29—30 la sută din venitul național și de peste 33 la sută în cincinalul 1971—1975, față de o rată de circa 25,5 la sută în perioada 1961—1965.

Sporirea fondului național de dezvoltare economico-socială a creat condiții de a se pune în fapt economia românească pe temelia tehnicii celei mai avansate: capacitățile de producție și obiectivele realizate au condus la creșterea tot mai puternică și la modernizarea industriei socialiste, la sporirea dotării tehnice a agriculturii, la dezvoltarea științei și culturii, realizări ce s-au reflectat direct asupra nivelului de trai al popoului.

Efectul pozitiv al sporirii părții din venitul național destinată fondului național de dezvoltare este elocvent confirmat și de dinamica ascendentă a ritmului mediu anual de creștere a fondului de consum, care în perioada 1954—1980 se prezintă astfel:

Perioada	Cota din venitul național alocată fondului de dezvoltare	Ritmul mediu anual de creștere a fondului de consum
1954—1960	17—18%	4,5%
1961—1965	25,5%	5,3%
1966—1970	29—30%	7,0%
1971—1975	33%	8,0%
1976—1980	33—34%	peste 8,0%

Alocarea unei cote importante din venitul național pentru fondul de dezvoltare nu afectează fondul de consum ci, din contră, realitatea datelor demonstrează în mod elocvent că pe măsura repartizării unei cote superioare fondului național de dezvoltare economico-socială, s-a accelerat ritmul de creștere a fondului de consum, respectiv creșterea sa absolută, de la an la an. Calculele arată că în condițiile în care în perioada 1971—1975 s-ar fi realizat o rată diminuată cu numai 3 la sută, în cincinalul următor fondul de consum s-ar fi redus cu circa 40 miliarde lei.

Politica partidului de repartizare a venitului național pentru fondul de dezvoltare și fondul de consum — se arată în Programul P.C.R. — va avea ca obiectiv general atît creșterea și modernizarea continuă a forțelor de producție, înflorirea științei și tehnicii, crearea unei baze tehnico-științifice a societății în pas cu evoluția civilizației mondiale, cît și satisfacerea într-o măsură sporită a nevoilor materiale și spirituale în continuă creștere și diversificare ale popoului.

Z. Orientarea investițiilor pe ramuri și în profil teritorial

PROPORȚIILE ȘI MODUL de repartizare a fondurilor de investiții pe ramuri, subramuri și în profil teritorial, reflectă principalele direcții ale politicii noastre economice.

Pentru asigurarea unui ritm susținut de industrializare socialistă a țării, fondurile destinate investițiilor productive au fost orientate cu precădere spre ramurile de bază ale economiei, astfel:

Perioada	În % din totalul investițiilor alocate			
	Industrie	Agricultură	Construcții	Transporturi
1961—1965	50,0	15,7	2,5	8,8
1966—1970	51,2	14,6	3,5	10,3
1971—1975	53,9	13,6	3,6	9,5

În cadrul industriei, paralel cu alocarea unor fonduri pentru dezvoltarea bazei de materii prime, eforturile au fost concentrate spre domeniile purtătoare ale progresului tehnic: chimia — energia, construcțiile de mașini, metalurgia — de care depinde sporirea gradului de complexitate a producției, realizarea de produse noi cu un nivel ridicat de tehnicitate, ce creează condiții de valorificare superioară a resurselor naturale și a forței de muncă; pentru aceste ramuri, în perioada 1971—1975, fondurile alocate reprezintă 63 la sută din totalul investițiilor destinate industriei, comparativ cu ponderea de 53 la sută deținută de acestea în cincinalul 1961—1965.

Pentru ridicarea potențialului tehnic al fondurilor fixe, sporirea producției și a acumulărilor, a eficienței activității în general, în procesul de proiectare și de execuție al investițiilor s-a urmărit să se introducă soluții cît mai economice, prin adoptarea unor proiecte de construcții ușoare și ieftine; dimensionarea rațională a construcțiilor în raport cu utilajele necesare; montarea utilajelor în aer liber; dezvoltarea și modernizarea unităților prin reutilizarea acestora în cadrul suprafețelor construite; concentrarea pe platforme industriale a capacităților noi de producție etc. Ca urmare a măsurilor luate, în perioada 1971—1975 ponderea lucrărilor de construcții-montaj este prevăzută să ajungă la 42,2 la sută față de 47,6 la sută în perioada 1966—1970 și, respectiv, 51,5 la sută în 1961—1965.

Orientarea cu prioritate a investițiilor spre sectoarele producției materiale a condus la importante mutații în structura fondurilor fixe. Creșterea cea mai accelerată o prezintă fondurile fixe productive, a căror pondere va ajunge în 1975 la 75,4 la sută față de 57,7 la sută în 1965.

În deceniul 1966—1975 producția industrială a sporit în medie cu 12,5 la sută.

Între sectoarele prioritare un salt dinamic îl înregistrează producția de mașini, utilaje și instalații tehnologice destinate să satisfacă necesitățile noilor capacități de producție din celelalte sectoare ale economiei al cărei volum a sporit în 1970 la 134 la sută față de 1965 și a ajuns în 1975 la 229 la sută față de 1970.

În accelerarea ritmului dezvoltării economico-sociale un loc deosebit îl deține cincinalul 1971—1975. În cadrul acestei perioade s-a planificat să intre în funcțiune peste 2400 capacități de producție, volumul fondurilor fixe productive urmînd să se majoreze cu 420 miliarde lei, depășind de 2,5 ori întreaga creștere realizată în primele trei cincinale luate la un loc. La sfîrșitul anului 1975 peste 50 la sută din fondurile fixe productive vor avea o vechime mai mică de 5 ani și numai 19 la sută din aceste fonduri fixe vor avea o vechime de peste 10 ani.

Eforturile de investiții ale cincinalului 1976—1980, ce însușează aproape 1000 miliarde lei, sînt, de asemenea, orientate, în primul rînd, spre realizarea de obiective productive. În această perioadă vor fi executate și puse în funcțiune aproape 2700 de capacități de producție industriale și agrozootehnice mai importante, îndeosebi în sectoarele hotărîtoare pentru progresul economic al țării. Orientarea prioritară a investițiilor pentru sectoarele care creează, nemijlocit, venit național o confirmă faptul că pentru acestea a fost alocat 90 la sută din totalul investițiilor din fondurile statului; aceasta constituie o chează sigură a sporirii mai rapide a avuției naționale, în concordanță cu cerințele ridicării nivelului de trai al popoului.

Importante fonduri de investiții au fost alocate pentru dezvoltarea bazei materiale a învățămîntului, culturii, ocrotirii sănătății, turismului etc.

Pentru construcția de locuințe și gospodăria comunală fondurile alocate însumează peste 1,6 miliarde lei; în perioada 1976—1980 se vor construi 815 mii apartamente fizice din fondurile statului și din fondurile populației cu sprijinul statului în credite și execuție.

O latură importantă a politicii economice a partidului și statului nostru o constituie îmbunătățirea continuă a repartizării forțelor de producție pe întreg teritoriul, atragerea tuturor județelor la o viață economică intensă, crearea condițiilor pentru valorificarea superioară a resurselor naturale și a forței de muncă de pe întreg cuprînsul țării. Optimizarea repartizării teritoriale a investițiilor vizează, în primul rînd, lichidarea dezvoltării disproporționate a regiunilor țării, accelerarea progresului economic și social în toate zonele, pentru ca întregul popor să beneficieze de superioritatea orînduirii socialiste.

Măsurile luate în această etapă au condus la reducerea unor decalaje economice între regiuni. Concludente din acest punct de vedere sînt datele cu privire la producția industrială; la nivelul anului 1975 numărul județelor cu o producție industrială sub 5 miliarde lei a scăzut la 6 față de 30, cîte erau

în 1965 : astăzi în toate județele țării există întreprinderi constructoare de mașini.

Investițiile prevăzute în cincinalul 1976—1980 vor conduce la îmbunătățirea în continuare a potențialului economic și la repartizarea mai judicioasă a forțelor de producție în teritoriu, ceea ce va avea drept consecință obținerea în fiecare județ a unei producții industriale de cel puțin 10 miliarde lei ; în 1980, comparativ cu 1965 și 1975, județele, în raport cu valoarea producției industriale ce se va obține, se grupează după cum urmează :

Valoarea producției globale industriale — miliarde lei —	Numărul județelor		
	1965	1975	1980
sau 5	30	6	—
5 — 10	6	13	—
10 — 20	3	12	22
peste 20	1	9	18

Dezvoltarea rapidă pe întreg teritoriul țării, amplasarea de întreprinderi industriale în toate județele și centrele importante, impun măsuri ferme pentru organizarea și sistematizarea teritoriului, conservarea frumuseților naturii, protejării pământului, apelor, aerului, pădurilor, zonelor verzi, a întregului mediu ambiant.

Politica științifică de repartizare a venitului național și de amplasarea în teritoriu a forțelor de producție va conduce, în perioada 1976—1980, la sporirea în medie anuală a produsului social cu 9%, iar a venitului național într-un ritm mai accelerat, 10,5%.

3. Sistemul de indicatori ai investițiilor

DIRECȚIA FUNDAMENTALĂ a politicii de investiții o constituie și în cincinalul 1976—1980 asigurarea unei eficiențe economice înalte a fondurilor alocate. În acest scop se prevede ca în planificarea investițiilor industriale să se pornească cu rigurozitate de la folosirea intensivă a capacităților de producție existente, prin încărcarea corespunzătoare a mașinilor și utilajelor, creșterea continuă a indicilor de utilizare și a coeficienților de schimburi.

Creșterea eficienței investițiilor impune să se acorde atenție reducerii continue a ponderii lucrărilor de construcții în totalul investițiilor, prevăzută să ajungă la sfârșitul cincinalului 1976—1980 la 42,6%.

Măsurile tehnico-organizatorice luate în etapa de pregătire și cea de execuție a lucrărilor trebuie să asigure reducerea duratei de execuție a obiectivelor de construcții și atingerea, într-o perioadă cât mai scurtă, a parametrilor tehnico-economici la capacitățile de producție date în funcțiune.

Efectele economico-sociale ale acestui program de investiții menit să sporească potențialul productiv și să adâncească procesul de modernizare a structurii economiei vor fi complexe. Sporirea forțelor de producție ca urmare a intrării în funcțiune a unor fonduri fixe cu o structură modernă de circa 700 miliarde lei, vor crea condiții de realizare a sporului de producție la nivelul stabilit în toate ramurile economice, cu consecințele cunoscute și vor asigura, odată cu creșterea echilibrată a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, 1—1,2 milioane noi locuri de muncă. Productivitatea muncii va crește substanțial, pe această cale urmând ca în cincinalul 1976—1980 să se realizeze 70% din sporul producției industriale.

Programul P.C.R., cuprinzând o arie tematică vastă, în care sunt incluse de fapt toate sferele de activitate economico-socială, pune în centrul preocupărilor problemele dezvoltării bazei tehnico-materiale, factor motor al progresului întregii societăți. În deplină concordanță cu aceste sarcini, situarea creșterii economice și îndeosebi modul în care propulsează eficiența economică constituie o cerință esențială, un criteriu de bază în fundamentarea cutezătoarelor obiective înscrise în planul de dezvoltare economico-socială, o pirghie complexă în înfăptuirea politicii noastre economice.

Eficiența economică — pivot al politicii economice — se manifestă într-o strânsă interdependență cu ansamblul de factori economici și social-politici ce condiționează dezvoltarea economiei naționale.

Concepută la scara economiei naționale, adică de pe poziția interesului general, eficiența, categorie economică complexă, se exprimă ca raport între venitul net sau plusprodusul și mijloacele folosite pentru realizarea acesteia. În economia socialistă, eficiența economică nu este concepută ca un rezultat al automatismului economic ci, din contră, un efect al unei activități științifice de dirijare conștientă a proceselor în concordanță cu legile economice.

Pentru ca importantele capacități și obiective prevăzute a se realiza în cadrul vastului program de investiții al perioadei 1976—1980, să fie transformate în factori de propulsare a ramurilor și subramurilor economiei, la luarea deciziilor privind realizarea lor, trebuie, în mod temeinic și multilateral, să se analizeze de factorii de resort, necesitatea, oportunitatea și eficiența economică a acestora.

Directivile adoptate de Congresul al XI-lea al P.C.R., arată

că „asigurarea unei eficiențe economice înalte a fondurilor alocate”, constituie direcția fundamentală a politicii noastre de investiții.

Determinarea eficienței economice a investițiilor impune să se folosească mai mulți indicatori, grupați într-un sistem, urmând ca pe baza analizei comparative a variantelor preliminare și a corelării acestora, să se determine efectele și nivelul de eficiență a procesului reproducției socialiste largite. Pentru ca sistemul de indicatori să reflecte multilateral potențele unui obiectiv de investiții, legat, de care urmează a se lua decizia, acesta trebuie să fie unitar pentru toate ramurile economiei, să asigure o ierarhizare a indicatorilor în funcție de sfera și conținutul lor, să aibă o aplicare generală, adică atât în faza de prospectare, proiectare și planificare a investițiilor, cât și în etapa de realizare a deciziei inclusiv în analizele economice privind fondurile fixe date în exploatare.

Sistemul de indicatori adoptat, trebuie totodată să dea posibilitatea alegerii variantei optime, să răspundă cerințelor majore ale economiei. În centrul preocupărilor trebuie să stea efortul de investiții, volumul utilajelor din import și țările din care urmează a fi achiziționate, nivelul costurilor de producție, calitatea produselor, posibilitățile de desfacere și condițiile de rentabilitate pe piața internă și externă.

În procesul analizei unor variante studiate trebuie să avem permanent în vedere faptul că, eficiența economică a investițiilor nu poate și nu trebuie limitată la interesele întreprinderii sau ale ramurii, ea trebuie judecată, în contextul efectelor și cerințelor, la nivelul economiei naționale.

Indicatorii aferenți investițiilor reflectă consecințele ale procesului reproducției socialiste largite asupra productivității muncii sociale. Nivelul acestor indicatori este condiționat de un complex de factori între care planificarea și proiectarea deține un rol hotărâtor. Aria de folosire a indicatorilor este extinsă începând cu activitatea de prognozare și planificare până la proiectarea tehnico-economică și urmărirea în exploatare a fondurilor fixe.

La nivel macroeconomic dinamica potențialului se exprimă în primul rând prin produsul social și venitul național, indicatori ce se întregesc cu productivitatea socială a muncii și cu veniturile populației.

Pentru reflectarea unor procese economice se utilizează un sistem unitar de indicatori al căror nivel se determină prin studiul tehnic economic aferent obiectivului de investiții.

După natura lor indicatorii tehnico-economici se clasifică în :
— indicatori naturali și
— indicatori valorici.

A. Indicatorii naturali sau tehnici reflectă dimensiuni caracteristice ale procesului de investiții și ale rezultatelor obținute de pe urma realizării acestora. Acești indicatori se pot determina la nivel de obiect sau domeniu de activitate, sint comparabili și întregesc concluziile rezultate din confruntarea indicatorilor valorici.

Indicatorii naturali nu arată însă efortul, adică cheltuielile de muncă cu care sint realizate fondurile fixe, aria de folosire fiind, de aceea, limitată la aspectele specifice pe care le caracterizează.

Principalii indicatori naturali folosiți în caracterizarea activității de investiții sint : capacitatea obiectivului, cu indicarea numărului de schimburi ; durata de realizare a investiției ; consumuri specifice la principalele materii prime, materiale și combustibili ; suprafața terenului și gradul de ocupare al acestuia ; gradul de folosire a capacităților existente.

B. Indicatorii valorici reflectă aspecte specifice dintre efortul de investire și efectele valorice obținute în cadrul procesului reproducției socialiste largite.

Indicatorii valorici sint comparabili și corelați între ei, constituind elemente pentru determinarea eficienței economice a investițiilor.

Indicatorii valorici și indicatorii tehnici prezentați potrivit reglementărilor în vigoare se completează reciproc și se corelează în conținut.

Oricât de complex și multilateral ar fi sistemul indicatorilor tehnico-economici ei pot să reflecte numai nivele de eficiență economică, sporirea acestei eficiențe se poate asigura, însă, prin optimizarea deciziilor adoptate, prin studierea mai multor variante, introducerea în producție a cuceririlor tehnico-științifice, organizarea științifică a muncii și a producției etc.

Principalii indicatori valorici de caracterizare a nivelului eficienței economice a investițiilor sint : valoarea investiției ; investiția specifică ; costul pe unitatea de produs ; valoarea producției marfă ; costuri de producție la 1000 lei producție marfă ; acumulări anuale ; beneficiu ; rentabilitate ; durata de recuperare a investiției și eficiența fondurilor fixe.

(În cadrul discuțiilor se vor releva rezervele disponibile în cadrul întreprinderii la fiecare din acești indicatori).

În procesul dezvoltării economico-sociale a patriei noastre un loc important îl ocupă activitatea de comerț exterior și cooperare economică internațională. Comerțul exterior constituie calea principală de folosire în interesul economiei naționale a avantajelor ce pot rezulta din diviziunea internațională a mun-

dr. Ioan L. CIOLAN

(Continuare în pag. 32)

CONVORBIRI ECONOMICE

cu John ROSE

Președintele Organizației Mondiale
pentru Sisteme Generale și Cibernetică

CIBERNETICA ȘI PROGRESUL ȘTIINȚEI

● In calitate de prim președinte al Organizației Mondiale pentru Sisteme Generale și Cibernetică, v-am ruga să prezentați pentru cititorii revistei noastre necesitățile și tendințele în evoluția științei, care, după părerea d-voastră, au impus crearea organizației?

— Nu putem vorbi despre destinele ciberneticii ca știință fără să amintim de Norbert Wiener, un copil minune care și-a obținut doctoratul în științe la vârsta de 19 ani. El a înțeles printre primii necesitatea unei noi științe, pe care o definea „știința controlului și comunicării la mașini și ființe umane”, a înțeles nece-

sitatea controlului informației în orice sistem, indiferent de natura lui, a înțeles necesitatea abordării aspectelor interdisciplinare în dezvoltarea științelor. Dacă acum 400 de ani când s-a fondat Academia regală în Anglia, fiecare savant avea cunoștințe solide în multe domenii — de exemplu Newton era fizician, istoric, filozof, cu temeinice preocupări în multe alte domenii —, dezvoltarea exponențială a științei în zilele noastre face să apară pericolul ca pe ansamblul societății să cunoaștem din ce în ce mai puțin, iar ca individ relativ tot mai puțin. Este era specialiștilor înguști: ca de exemplu în chimie moleculară sau fizică atomică, situație ce impune tot mai mult intervenția disciplinelor de graniță.

Numai pe profil de chimie există în prezent 2000 de reviste pe plan mondial — ce tratează, subliniez, un singur domeniu.

Această explozie informațională pune serioase probleme cunoașterii, informațiile nemaiputând fi dirijate cu mijloace tradiționale. Volumul uriaș de informații: date practice, abstractizări și abstractizări ale abstractizărilor trebuie depozitate și gestionate cu calculatoare electronice. Calculatoarele sînt unelte ciberneticice pentru controlul comunicației și informației.

Fiindcă ne-am referit la chimie, putem spune că în comparație cu chimia, considerată „un om matur”, cibernetică este încă „un copil”, și din acest motiv necesită încă îngrijire, atenție, educație.

Acesta este scopul pe care și-a propus să-l realizeze Organizația Mondială pentru Sisteme Generale și Cibernetică prin promovarea ciberneticii ca știință interdisciplinară, prin dezvoltarea schimbului de informații între membrii comunității internaționale a ciberneticienilor, prin investigarea căilor comune de abordare a realității de către teoria sistemelor și cibernetică.

Am căutat să apropiem specialiști cu preocupări atât în cibernetică, cât și în teoria sistemelor, deoarece practic cele două discipline sînt două fețe ale aceleiași medalii. Ambele investighează aria amplă, indefinită, a relațiilor dintre științe. Am căutat, de altfel, și un termen comun care să circumscrie ambele domenii — spre exemplu „cinetics”, dar nu l-am considerat suficient de reprezentativ pentru cibernetică și sisteme. Am mai întâlnit pînă acum în literatură încă 122 definiții ale ciberneticii, care însă nu rezolvă mai bine problema.

Fiind o știință relativ tânără, în domeniul ciberneticii nu s-au constituit încă asociații naționale, ci numai asociații foarte specializate pe probleme ca: automatizare, inteligență artificială, informatică etc. Din această cauză și munca de constituire a organizației a fost mai dificilă.

În 1969, odată cu celebrarea a 21 de ani de la apariția lucrării lui N. Wiener „Cybernetics” s-a deschis în cunoscuta instituție de învățămînt superior din Londra „Imperial College” — primul congres internațional — de constituire — al organizației. În prezent ea grupează 18 asociații din diferite țări.

● Una din ultimele d-voastră cărți se intitulază „Revoluția cibernetică”. Care sînt în concepția d-voastră, elementele definitorii ale acestei revoluții?

— Dacă acum 200 de ani prima revoluție industrială a dus la înlocuirea muncii manuale cu cea a mașinii, în prezent

asistăm la o așa zisă a doua revoluție industrială caracterizată prin: modificări radicale aduse procesului muncii de automată, revoluția în comunicații declanșată de Marconi, dimensiunile spectaculoase ale așa-numitei „științe mari”.

Uneltele revoluției ciberneticice sînt sistemele conduse de inteligența artificială a calculatoarelor electronice. Prin ciberneticizarea producției omul este complet înlocuit într-o serie întreagă de puncte de comandă cum ar fi: reglarea mașinilor-unelte (făcută automat după program), reglarea automată a proceselor de producție cu flux continuu etc. Se construiesc mașini care învață, care citesc, care simulează stări emoționale.

Revoluția cibernetică va da omului posibilitatea ca din slujitor al științei să devină stăpînitorul ei, să o poată dirija astfel încît să se evite utilizarea greșită a forțelor pe care le are la îndemînă.

● Cum apreciați colaborarea cu specialiștii români în cadrul organizației, contribuțiile școlii românești de cibernetică la progresul acestei științe?

— Este un merit incontestabil al oamenilor d-voastră de știință că au înțeles cu mulți ani în urmă valoarea ciberneticii pentru economia națională. Chiar de la primul congres, din 1969, România a avut o prezență marcantă prin calitatea științifică și amploarea tematicii abordate în comunicările prezentate, avînd reprezentanți în Comitetul primului Congres Internațional de Cibernetică.

Aportul pe care țara d-voastră îl aduce la dezvoltarea ciberneticii a fost principalul criteriu de alegere a Bucureștiului ca loc de desfășurare a celui de al treilea congres al organizației mondiale. Am cunoscut îndeaproape activitatea Centrului de calcul și cibernetică economică din cadrul Academiei de studii economice din București, pe care-l consider unic în felul său, prin concepția de realizare și rezultatele cercetărilor întreprinse. Toate acestea, ca și poziția privilegiată a Bucureștiului la mijlocul distanței între Est și Vest m-au determinat să propun, după cum cunoașteți, crearea unui Centru internațional de cibernetică și sisteme la București.

Scopul vieții mele este promovarea ciberneticii și sistemelor. Am realizat organizația, organizăm din trei în trei ani congrese internaționale care durează maxim o săptămînă, publicăm comunicările și cu asta s-a încheiat activitatea noastră pentru trei ani. Mî se pare mult prea puțin față de interesul pe care-l suscită cibernetică la ora actuală. De aceea cred că înființarea unui centru permanent, dacă va fi posibil la București, care să organizeze periodic seminarii internaționale, expuneri ale unor specialiști de prestigiu, pe diferite teme, este foarte necesară.

Am constatat cu satisfacție o prezență numeroasă, a specialiștilor din cele mai depărtate colțuri ale lumii la congresul de la București. Oameni de știință și specialiști din Australia, Brazilia, R. P. Chineză au parcurs mii de mile pentru a participa la congres. Aceasta dovedește că țara d-voastră are mulți prieteni, că este recunoscută ca un teren fertil pentru realizarea unui schimb larg de idei.

Prin crearea acestui centru, țara d-voastră ar deveni leagănul ciberneticii, acest copil minune al timpurilor noastre.

Ioan GEORGESCU

FOATE că una dintre cele mai fascinante trăsături ale „Teoriei generale” a lui J. M. Keynes este prilejul pe care l-a oferit autorului său pentru autocontestare, pentru „autocritică”. Departe de a considera această trăsătură ca una comună, se impune dintru început aprecierea că, dincolo de paradoxul întâlnirii autocontestării cu lipsa de modestie, J.M.K. este, prin mesajul său, îndeosebi pe această linie, unul dintre autorii nemarxiști cei mai interesați. Încă din prefața el recunoaște că între cartea care preceda „Teoria generală” și anume „Tratatul despre monedă” (1930) și magnum-opusul de acum 4 decenii s-ar putea să apără o „deconcertantă schimbare de opinie” (p. 36). Explicația constă în schimbarea în răstimpul celor 5 ani a coordonatelor de evoluție, astfel încit, „pășind pe cărări necunoscute”, autorul simțea nevoia unor aprecieri critice și a unor schimburi de păreri, pentru a evita greșelile „excesive”, pentru a se feri de absurditățile gândirii „de unul singur”. Și poate nu este de loc hazardat să afirmăm că toate, dar absolut toate referirile pe care le-am citat mai sus ar putea avea acest caracter de confruntare în primul rînd cu sine! J.M.K. a încredințat cititorului de speciali-

CONTROVERSE ÎN JURUL MESAJULUI KEYNESIAN (II)

tate capitole întregi ale cărții la care ne referim tocmai pentru a-și exprima pe această cale frământările, nelămuririle, neliniștile proprii (cap. 4-7, au, în acest sens, caracterul de digresiune pentru autolămurire, care, de fapt, pînă la urmă nu survine sau, în orice caz, nu survine prea explicit; cap. 12-III recunoaște extrema precaritate a cunștințelor pe baza cărora trebuie să se facă evaluările noastre cu privire la randamen-

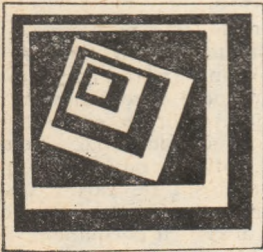
tele viitoare, paragraful următor recunoaște paragraful convențional al statu-quo-ului comportamental al investitorului, cap. 13 exprimă încă o dată în ce privește esența dobînzii ș.a.m.d.) În probleme majore ca valoarea, rata dobînzii, nivelul salariilor nominale, funcția folosirii lor, ciclul economic, J.M.K. adoptă un relativism suspect pentru a-și putea eșafoda diferitele argumente și a putea include cercuri mai mult sau mai puțin vicioase de probleme FARĂ SOLUȚII! Iar dacă în problema folosirii DEPLINE a forței de muncă J.M.K. n-a dat ceva deplin edificator, se putea crede că în problema inegalităților de avere va formula concluzii mai explicite. După ce în cap. 24 denunță „defectele principale ale economiei societății în care trăim” — printr-o care „repartizarea arbitrară și inechitabilă a avuției și a veniturilor” (p. 375) —, J.M.K. continuă prin a justifica „din punct de vedere social și psihologic inegalitățile însemnate de venituri și de avere” (p. 376), care sînt „avantajele tradiționale ale individualismului” (p. 381). J.M.K. este nevoit să recunoască inutilitatea rentierului și să-i prezică eutanasia — dar nu și necesitatea unei revoluții pentru aceasta... Și, în sfîrșit, indicînd prin concluziile teoriei sale

„importanța vitală a instaurării unui anumit control central în probleme lăstate astăzi în cea mai mare parte inițiativei private”, J.M.K. continuă, netulburat, cu corectivul că „vaste domenii de activitate rămîn neatîtse” (p. 380). Propunînd „o socializare destul de cuprînzătoare a investițiilor”, redutabilul logician previne cititorul că „Ceea ce este important pentru stat nu este de a prelua proprietatea asupra instrumentelor de producție!” Și asta numai la mai puțin de un deceniu de cînd, în 1926, contrapunea socialismul de stat liberalismului clasic, considerînd, totuși, acest socialism de stat o versiune evoluată a individualismului secolului 19!

Bomba logicii „Teoriei generale” era păstrată literalmente (poate pentru simetrie!) pentru ultimele însemnări (cap. 24/III). Într-adevăr, după ce în capitolul 1 J.M.K. afirma: „Voi arăta că postulatele teoriei clasice sînt aplicabile numai unui caz special și nu cazului general” (p. 41), el conchide: „Dacă măsurile de control preconizate de noi reușesc să statornicească un volum global al producției cît mai apropiat cu putință de volumul corespunzător” folosirii depline a forței de muncă, ceea ce în logica primului capitol reprezintă

fise

Dr. Dumitru Iosif Bati
**PLANIFICAREA
PRODUCTIVITĂȚII
MUNCII
ÎN REPUBLICA
SOCIALISTĂ
ROMÂNIA**

● În lucrarea sa Planificarea productivității muncii în Republica Socialistă România (Editura Academiei, București, 1975, 216 p.), dr. Dumitru Iosif Bati analizează principalele probleme teoretice și practice privitoare la planificarea și stabilirea bazelor productivității muncii, precum și la perfecționarea metodelor utilizate în acest domeniu. În ce privește indicatorii și metodele de calcul ale productivității muncii autorul arată că, deși necesară, metoda calculării valorice a productivității muncii comportă o serie de dezavantaje și implică folosirea unor indicatori complementari. În acest scop, se recomandă utilizarea și extinderea

metodelor de calcul în unități de muncă și în unități naturale. Analizînd planificarea și fundamentarea pe factori a creșterii productivității muncii, D.I.B. arată necesitatea de a se lua în calcul, la nivelul întreprinderilor, numărul maxim de factori care au o influență directă sau indirectă asupra creșterii productivității muncii. La nivelul economiei naționale se propune gruparea acestor factori în cinci categorii: introducerea noii tehnologii și perfecționarea celei existente; perfecționarea organizării producției și a muncii; influența factorilor naturali; influența structurii producției și a cooperării între întreprinderi; perfecționarea administrării și conducerii unității economice. Se propun o serie de perfecționări în planificarea și fundamentarea productivității muncii și se prezintă principalele posibilități de utilizare a balanței legăturilor dintre ramuri pentru determinarea productivității muncii sociale.

Extinderea categoriei „uzură morală” asupra obiectelor muncii

● Deși rolul obiectelor muncii a crescut foarte mult în condițiile actualei revoluții în știință și tehnică și, în consecință, problema uzurii lor morale a devenit acută, în studii și manuale — constată S. Boiarski în articolul Naucino-tehniceskaja revoluția i moralnoe starenie predmetov truda (Revoluția tehnico-științifică și uzura morală a obiectelor muncii), apă-

rut în revista ECONOMICESKIE NAUKI, nr. 11/1975 — această problemă nu este analizată, tema uzurii morale fiind limitată la mijloacele de muncă. De fapt, arată S.B., adesea uzura morală a obiectelor muncii influențează uzura morală a mijloacelor de muncă, de pildă, în cazul cînd acestea din urmă nu sînt confecționate din materialele (obiectele muncii) cele mai adecvate. Un rol deosebit vor juca în viitor materialele polimerice, masele plastice, fibrele și cauciucul sintetic. Acestea dețin de pe acum 20 la sută în balanțele materiale mondiale și prin anul 2000 vor depăși producția de metal. Masele plastice nu mai sînt doar înlocuitori ai metalelor feroase și neferoase, ci reprezintă un obiect al muncii de sine stătător un factor al progresului tehnico-științific și al economiei de muncă socială. Ele devin tot mai mult materiale de bază în construcția de mașini, determinînd o anumită uzură a materialelor tradiționale chiar cînd acestea nu pot fi înlocuite complet. Iată de ce — consideră autorul — este necesară extinderea categoriei „uzură morală” la obiectele muncii. Uzura morală determină pierderi și mijlocul cel mai sigur de a lupta împotriva acestora este înlocuirea materialelor vechi cu altele noi. Această uzură trebuie să fie deci calculată — cu atît mai mult cu cît, în timp ce pierderile de pe urma uzurii morale a mijloacelor de muncă pot fi oarecum compensate prin creșterea ratei amortizării

ș.a., acest lucru nu este posibil pentru obiectele muncii, deoarece acestea își transmit dintr-o dată valoarea în noul produs.

mica enciclopedie de
demografie

● În Editura științifică și enciclopedică a apărut Mica enciclopedie de demografie (București, 1975, 496 p.), de Vladimir Trebic. Prima lucrare de acest gen în țara noastră, mica enciclopedie constituie în prima ei parte, o prezentare tematică a noțiunilor și metodelor fundamentale ale demografiei, a evoluției acestei discipline de-a lungul timpului; partea a doua a lucrării, ordonată alfabetic, oferă informații privind personalitățile, instituțiile, publicațiile, reuniunile internaționale reprezentative. „Gîndul călăuzitor — spune Vl. Trebic — a fost acela de a pune la dispoziția celor mai largi categorii de cititori din țara noastră informații fundamentale privind problema de-

„cazul general” (!), ATUNCI (!) teoria clasică — reprezentând „cazul special” — este restabilită în drepturi începând de la acest punct” (p. 380). Iată cazul clasic de autocontestare pe care-l conține „Teoria generală”. Dar el nu reprezintă o absurditate, ci numai „dialectica „sui-generis a unei apologeții rafinate, pentru care extinderea funcțiilor tradiționale ale statului va trebui să lase „cîmp larg pentru exercitarea inițiativei și răspunderii particulare” (citește, capitaliste) (p. 381). Este vorba de reconfirmarea de pe pozițiile unui adversar înverșunat al „teoriei clasice” a avantajelor tradiționale ale „individualismului, ale eficienței descentralizării și ale jocului interesului personal, „cea mai bună garanție a libertății personale, a unei vieți variate” etc. etc.!) Iată, deci, ultimul cuvînt al revoluționării felului în care lumea (capitalistă) judecă problemele economice. După o anumită deconcertare trebuie să se recunoască totuși că acest final este cum nu se poate mai natural pentru o carte de controversă și divergențe, cum a fost concepută și, trebuie spus, consecvent realizată „Teoria generală a folosirii forței de muncă, a dobânzii și a banilor”. NIMIC, de aceea, mai natural ca periplusul de 4 decenii al

acestui mesaj de divergențe și controverse. Poate aspectul cel mai semnificativ pentru divergențele și controversele pe care le-a generat „Teoria generală” este recunoașterea, paradoxală și ea în felul ei, a liderului Universității din Chicago, neoliberalul nordamerican Milton Friedman, reluată de copilul-minune al economicului din SUA — Paul Anthony Samuelson — că „astăzi sîntem keynesieni cu toții”. Proliferările de politică economică în Anglia și pe o largă arie care cuprinde lumea capitalistă avansată au fost de natură să dea o aureolă pragmatică „Teoriei generale”. Această aureolă a substituit și substituie și în prezent propriu-zis dezbaterile ideilor cuprinse în carte. Este un fapt că, în octombrie 1939, J.M.K. și-a publicat în THE TIMES 3 articole, care au fost reunite un an mai târziu în cartea „Cit costă războiul”. Este, de asemenea, fapt că J.M.K. a „inspirat unele dintre măsurile președintelui F. D. Roosevelt din ultimii ani ai New-Dealului. Nu poate fi decât semnificativ că în Marea Britanie în anii postbelici n-a existat guvern, indiferent de coloratură, care să nu-și propună folosirea ridicată a forței de muncă, în spiritul faimoasei Carte Albe cu privire la politi-

ca de folosire a forței de muncă adoptate în 1944 și concretizate în raportul lui William Beveridge în 1945. Iar acum, cînd sistemul valutar Bretton-Woods își trage suflul, nu putem să nu recunoaștem impactul keynesian în disputele de specialitate pentru reformarea acestui sistem. Incitarea keynesiană la măsuri ale autorităților centrale a inspirat spre elaborarea de teorii și modele ale creșterii (dinamicii) economice din cele mai sofisticate, care au acoperit, au inundat, literalmente, gîndirea economică nemarkistă de după cel de-al doilea război mondial. Literatura creșterii economice a dominat ca o adevărată religie în teoriile nemarkiste de specialitate pînă în preajma ultimei mari crize economice mondiale din anii 70. De la sfîrșitul anilor 50, mai ales sub pana unor autori de peste Ocean, dintre care se distinge Alvin Hansen, se scrie o literatură de filiație keynesiană în termenii „economiei dirijate” și „welfare-state-ului”. Se împletesc hibridizări de politică economică de tipul „economiei mixte”, care a adus celebritate lui P.A. Samuelson.

Keynesismul a stîrnit nenumărate reacții fiind caracterizat ca „noul mercantilism” (Joan Robinson), ca „neoliberalism și postliberalism” (J. Cross și E.

Antonelli), ca „un mesaj de continuitate și reconciliere în gîndirea economică burgheză” (A. Hansen), „malthusianism economic” (A. Barrère și J. Rueff) ș.a. În acest context se acreditează ideea unei „revoluții” pe care ar fi săvîrșit-o „Teoria generală”. Aidoma altor mari revoluții în gîndire, meditează J.C. Antoine, keynesismul înseamnă un nou mod de a gîndi, mai explicit, mai simplu: fenomene deja cunoscute dobîndesc o asemenea forță de manifestare încît nu s-ar putea imagina o altă. C. Eyres compară revoluția săvîrșită de J.M.K. cu cea coperniciană și cu cea darwiniană. Fostul său mentor, A. Pigou, îl considera pe J.M.K. cel mai interesant, mai influent, deci mai de seamă economist al timpului său, iar E. James aprecia că nici o altă lucrare n-a tulburat conștiința economiștilor ca „Teoria generală”. Din asemenea referiri se poate conchide că mesajul adresat de J.M.K. „confracților” săi a fost, în cea mai mare măsură, recepțat ca atare, ceea ce nu a împiedecat nici în trecut și cu atît mai puțin astăzi reacții negative dintre cele mai vii.

dr. Ioan CRISTESCU

1) Cf. The Economic Journal, nr. 222, iunie 1946.

mografice, cu convingerea că în cel mai bun înțelegere a politicii demografice a statului nostru”.

● Obiectivul cărții sale Oltenia. Geografie istorică în hărțile secolului XVIII, apărută recent în Editura Scrisul Românesc (Craiova, 1975, 212 p.), autoarea, Ana Toșa Turdeanu, și-l sintetizează astfel: „Unele aspecte și fenomene din peisajul actual al Olteniei nu pot fi deplin înțelese sau explicate fără a cunoaște condițiile în care ele s-au născut ori s-au dezvoltat... în această lucrare ne propunem să reconstituim peisajul geografic al Olteniei din secolul XVIII, pentru a desprinde din el acele aspecte ale relațiilor dintre om și mediul geografic care, avînd caracter de continuitate, pot fi recunoscute în peisajul geografic actual, precum și pe acelea care s-au pierdut, transformîndu-se între timp în forme noi, adaptate la alte condiții fizice

sau cerințe ale vieții economice ori sociale”. Cuprinsul cărții: I. Despre hărți; II. Cadru fizic; III. Cadru social-economic; IV. Alte elemente cuprinse în hărți.

Ieșirea din criză și soluția crizelor

● Cunoscutul economist marxist francez Henri Claude apreciază, în articolul Crise générale, crise structurelle et crise cyclique en 1975 publicat în LA PENSÉE (oct. 1975) că actualmente criza capitalistă se situează „la trei niveluri”, care ar trebui atent deosebite spre a sesiza interacțiunile și a desprinde perspectivele. În primul rînd este vorba de criza generală, care desemnează o perioadă și, totodată, un proces istoric, ce se poate etapiza. La al doilea nivel ar fi criza structurală sau funcțională, adică criza capitalismului monopolist de stat, ale cărei începuturi sînt fixate în anii 1968 — 1971. În al treilea rînd, e vorba de criza ciclică, cea mai recentă fiind cea din 1974-1975. În ultimii ani s-a produs o „resincronizare” a ciclului economic capitalist și astfel avem de-a face în prezent cu prima criză (ciclică) postbelică cu adevărat mondială. În același timp, această criză este considerată și cea mai gravă criză dintre cele postbelice. H. C. consideră posibilă o ieșire a țărilor capitaliste din criza ciclică, însă cu mult mai multe dificultăți decît în trecut. Afirmînd că nu poate fi vorba de niște crize absolute în evoluția

capitalismului monopolist de stat autorul apreciază că ieșirea din criza structurală sau funcțională ar putea fi o ieșire monopolistă sau democratică — ale cărei șanse sporesc în prezent. Nu trebuie să se confunde totuși ieșirea din criză cu soluția; soluția este socialismul, avertizează H.C.

Subdezvoltarea — cealaltă față a bogăției din centrele industrializate ale lumii capitaliste

● Întregii dezvoltări a științei economice postbelice — afirmă Stephen A. Resnick, profesor de economie la Universitatea din Massachusetts, în studiul State of development economics (Starea economiei dezvoltării), — apărut în AMERICAN ECONOMIC REVIEW nr. 2/1975 și retipărit de „Economic Growth Center” de la Yale University — îi este comună incapacitatea de a vedea că sărăcia țărilor din lumea a treia nu a fost niciodată independentă de bogăția relativă a țărilor metropole. Mai precis, economiile hinterland-ului au fost sistematic organizate — și această organizare a fost reprodusă istoricește de forțele politice și economice din țările dominante — pentru a pompa în afară supramuncă neplătită. Acest punct de vedere este cu totul opus opiniei a ceea ce s-ar putea numi teoria neoclasică a dezvoltării și care caracterizează situația actuală a economiei dezvoltării. Contrastul de bază

între teoria dezvoltării neoclasică și marxistă — spune S.A.R. — trebuie găsit în teoriile diferite ale valorii pe care acestea se sprijină și din care fiecare își desfășoară cadrul său logic și instrumentele de analiză. Teoria neoclasică pornește de la relațiile de schimb și neglijează raporturile existente de producție. Ea încearcă reinvierea modelului concurenței perfecte pentru a explica de ce nu s-a reușit nu numai remedierea sărăciei, dar chiar de ce distribuția venitului și a bogăției a devenit cu timpul și mai inegală. De vină ar fi instrumentele financiare și fiscale, care ar fi dereglat jocul liber al forțelor pieței, ceea ce ar fi determinat o alocare mai puțin optimă a resurselor. Conform teoriei marxiste — afirmă autorul — relațiile de producție istoricește determinate guvernează raporturile de schimb. Capitalismul creează hinterlandul și îi determină subdezvoltarea nu în sensul că îi face pe producătorii independenți de piață, ci prin integrarea acestora în piața mondială. Deși formal colonialismul nu mai există, corporațiile multinaționale au devenit trăsătura dominantă a noului sistem internațional care continuă să realizeze dependența istorică a hinterlandului de metropole.

CODIFICAREA DREPTURILOR ȘI OBLIGAȚIILOR FUNDAMENTALE ALE STATELOR — COMPONENTĂ ESENȚIALĂ A NOII ORDINI ECONOMICE ȘI POLITICE INTERNAȚIONALE (II)

Neamestecul în treburile altor state

În treburile interne și externe ale altui stat. Imperativul neamestecului în treburile altor state face parte din postulatele cardinale ale legalității contemporane, fiind „unul din cele mai înalte principii ale dreptului internațional și relațiilor internaționale”¹¹.

Neintervenția protejează personalitatea și individualitatea fiecărui stat, apără suveranitatea, independența și libertatea sa, celelalte drepturi fundamentale ale sale.

Potrivit normelor și principiilor generale ale dreptului internațional actualmente în vigoare, nici un stat sau grup de state nu are dreptul de a interveni, direct sau indirect, pentru orice motiv, în afacerile interne sau externe ale altui stat, oricare ar fi stadiul relațiilor lor reciproce.

În consecință, este imperios necesar ca în raporturile dintre state — fie ele mari sau mici — să se respecte cu strictețe dreptul imuabil al fiecărui popor de a-și făuri prezentul și viitorul potrivit voinței și intereselor sale. Fiecare popor are fizionomia sa proprie, specificul său de care trebuie să se țină seamă în relațiile internaționale. Nimănui nu-i este permis să se amestece în treburile altui popor, să-i dicteze cum să-și organizeze viața, cum să-și asigure dezvoltarea sa economică și socială.

Tuturor statelor le revine obligația de a se abține de la orice formă de intervenție armată sau de amenințare cu o asemenea intervenție împotriva altui stat. Folosirea forței pentru a priva popoarele de identitatea lor națională, de libertatea și independența lor constituie o violare a drepturilor lor inalienabile și a obligației neintervenției. Sint contrare dreptului internațional nu numai intervenția armată, ci și orice altă formă de intervenție, constrîngerile și amenințările de orice fel îndreptate împotriva altui stat. Declarația asupra inadmisibilității intervenției în treburile interne ale statelor și protejarea independenței și suveranității lor, adoptată de Adunarea Generală a O.N.U. la 21 decembrie 1965, proclamă în termeni categorici că „...intervenția armată este sinonimă cu agresiunea și este, de aceea, contrară principiilor fundamentale pe care trebuie să se întemeieze cooperarea internațională pașnică între state”. Declarația proclamă, totodată, în mod ferm că „nici un stat nu are dreptul să intervină, direct sau indirect, pentru nici un motiv, în treburile interne sau externe ale altui stat. În consecință, nu numai intervenția armată, ci și orice altă formă de ingerință sau orice amenințare contra personalității unui stat sau contra elementelor sale politice, economice și culturale sint condamnate”.

De asemenea, toate statele sint obligate să se abțină de a organiza, ajuta, incita, finanța, încuraja sau tolera activități armate subversive sau teroriste destinate să schimbe prin violență regimul unui alt stat, precum și de a nu interveni în luptele interne ale altui stat.

Ingerințele în treburile interne și externe ale altor țări, indiferent de formele pe care le-ar îmbrăca sau de motivele invocate, constituie o violare flagrantă a suveranității și independenței naționale, împiedică popoarele să-și exercite dreptul lor sacru de a-și hotărî în mod liber destinele, contravine literii și spiritului Cartei O.N.U. Practica intervenției devine o sursă de încordare și neîncredere, dăunează cooperării internaționale, amenință pacea și securitatea generală. În lumea de astăzi, trebuie să fie categoric repudiate imixtiunile în treburile altor state sau popoare. Prin hotărîrea sa din 9 aprilie 1949, în speța Corfu, Curtea Internațională de Justiție a subliniat cu deosebită vigoare caracterul absolut și necondiționat al obligației neintervenției: „Pretinsul drept de intervenție nu poate fi considerat de către Curte decît ca o manifestare a politicii de forță, politică care, în trecut, a dat naștere celor mai grave abuzuri și care nu trebuie, oricare ar fi deficiențele prezente ale organizației internaționale, să-și găsească nici un loc în dreptul internațional”¹¹.

Strictea respectare în relațiile internaționale a obligației de neamestec în treburile interne și externe ale altor state sau popoare este astfel o cheazășie a înfăptuirii unei cooperări re-

ciproc avantajoase, a garantării suveranității și independenței naționale, a salvărdării păcii și securității mondiale, a întronării unor raporturi noi, superioare, de stimă, încredere și respect între toate națiunile.

Respectarea suveranității permanente asupra resurselor naturale

„Deosebit de importantă pentru afirmarea relațiilor economice de tip nou este respectarea dreptului fiecărui popor de a fi stăpîn pe bogățiile țării sale, de a decide suveran și independent asupra folosirii acestora și asupra rezultatelor muncii sale, în conformitate cu propriile interese și aspirații, cu cerințele colaborării internaționale”¹³.

Rezultat al evoluției pozitive a relațiilor internaționale în epoca postbelică, pe linia recunoașterii suveranității, independenței și egalității tuturor statelor, obligația de a respecta dreptul inalienabil al fiecărui stat de a exercita suveranitatea permanentă asupra resurselor sale naturale face parte, în prezent, din postulatele fundamentale ale dreptului internațional.

Prezintă o însemnătate dintre cele mai mari pentru precizarea conținutului acestei obligații documentele adoptate, afit în cadrul O.N.U., cit și al altor organisme și reuniuni internaționale referitoare la suveranitatea permanentă asupra resurselor, precum și cele cu privire la combaterea colonialismului și neocolonialismului, la activitatea societăților multinaționale și la interesele străine în țările în curs de dezvoltare, documente care condamnă practicile tinzînd să constrîngă, direct sau indirect, un stat de a adopta măsuri care ar aduce atingere drepturilor sale suverane asupra bogățiilor naturale.

Prin rezoluția sa 3 005 (XXVII) din 15 decembrie 1972, Adunarea Generală a O.N.U. sublinia în același timp îndatorirea ce revine tuturor statelor, precum și organizațiilor internaționale, de a nu recunoaște și de a nu sprijini în nici un fel măsurile luate de puterile coloniale pentru exploatarea bogățiilor și resurselor naturale ale popoarelor și teritoriilor aflate încă sub dominația străină.

Amplu fundamentată apare această obligație internațională în cuprinsul Cartei drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor, document care condamnă ingerințele și presiunile de orice fel asupra țărilor în curs de dezvoltare și recunoaște dreptul deplin al acestora de suveranitate, dispoziție și control asupra tuturor resurselor.

Esențială este, înainte de toate, îndatorirea tuturor statelor de a nu recurge la constrîngerii economice, politice, militare sau de altă natură urmărind să împiedice exercițiul liber și complet al dreptului sacru al fiecărui popor de a dispune de resursele sale naturale sau să obțină un tratament privilegiat pentru investițiile străine. Nici un stat nu trebuie, sub nici o formă, să facă obiectul unor astfel de constrîngerii care l-ar priva de bogățiile și resursele sale.

Statele sint, totodată, obligate să vegheze ca activitatea resortisanților lor în străinătate — persoane fizice sau juridice — să nu lezeze dreptul nici unui stat de a exercita controlul deplin și efectiv asupra bogățiilor proprii, de a stabili politicile și programele sale naționale privind exploatarea, ocrotirea, prelucrarea și comercializarea acestor bogății.

De asemenea, întreaga comunitate internațională are îndatorirea de a reglementa și supraveghea activitățile societăților multinaționale prin adoptarea de măsuri menite să servească interesele naționale ale țărilor în care aceste societăți își desfășoară activitatea. Companiile multinaționale și filialele lor trebuie să respecte suveranitatea și independența statelor pe al căror teritoriu acționează, să se conformeze legilor, regulilor și reglementărilor stabilite de acestea, politicilor lor economice și sociale, fără a interveni în afacerile lor interne sau externe.

Promovarea progresului economic și social al tuturor popoarelor

Înfăptuirea progresului economic și social în scopul ameliorării condițiilor lor de viață și al ridicării standardului lor de cultură și civilizație este o aspirație vitală a tuturor popoarelor, un deziderat fundamental al întregii umanități.

După cum se relevă în Declarația privind stabilirea unei noi ordini economice internaționale, adoptată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite la 1 mai 1974, „prosperitatea comunității internaționale în ansamblul ei depinde de prosperitatea părților sale constitutive, iar dezvoltarea internațională reprezintă un țel împărtășit și o responsabilitate comună a tuturor țărilor. Așa fiind, bunăstarea politică, economică și socială a generațiilor de astăzi și de mâine depinde mai mult decât oricând de cooperarea dintre toți membrii comunității internaționale pe baza egalității suverane și îndepărtării dezechilibrului ce există între ele”. Constituie, de aceea, o obligație fundamentală a tuturor statelor de a-și conjuga eforturile în vederea favorizării progresului economic și social pretutindeni în lume, în beneficiul tuturor națiunilor.

În virtutea acestei obligații, comunitatea mondială și fiecare stat în parte trebuie să contribuie — așa cum preconizează Carta drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor — la crearea condițiilor necesare realizării unei mai largi prosperități pentru toate țările și a unor niveluri mai înalte de viață pentru toate popoarele; promovarea progresului economic și social al tuturor țărilor, în special al țărilor în curs de dezvoltare; înlăturarea obstacolelor din calea progresului țărilor în curs de dezvoltare; accelerarea creșterii economice a țărilor în curs de dezvoltare în scopul ridicării nivelului de viață și civilizației al popoarelor acestor țări.

Întregii omeniri îi revine îndatorirea de a întreprinde acțiuni energice și de a adopta măsuri eficiente pentru lichidarea subdezvoltării, egalizarea nivelurilor de dezvoltare ale statelor și eliminarea marilor decalaje existente între țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare. Acest obiectiv „trebuie să se înscrie ca o preocupare esențială și permanentă a fiecărui stat și a comunității internaționale în ansamblu, să facă obiectul unor programe speciale, care să prevadă acțiuni concrete privind multiplele aspecte ale dezvoltării economice și sociale” (13).

Statele avansate din punct de vedere economic au obligația de a acorda — fără nici un fel de condiții economice, politice, militare sau de altă natură — un ajutor economic, financiar, tehnic și științific sporit pentru sprijinirea eforturilor țărilor „lumii a treia” în vederea dezvoltării lor economice și sociale, a reducerii și lichidării decalajelor ce le separă de națiunile bogate. O atenție deosebită este necesar să se acorde țărilor celor mai puțin avansate, aceste țări urmînd să beneficieze, de un transfer net de resurse din partea statelor dezvoltate, sub formă de resurse tehnice și financiare, precum și sub formă de utilități care să le permită accelerarea industrializării, progresul agriculturii, valorificarea bogățiilor naturale, formarea de cadre etc., în conformitate cu politicile și planurile lor de dezvoltare.

Potrivit dispozițiilor Cartei drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor, țările dezvoltate urmează, de asemenea, să extindă, să îmbunătățească și să lărgască sistemul de preferințe tarifare generalizate, nereciproce și nediscriminatorii în favoarea țărilor în curs de dezvoltare. „În desfășurarea relațiilor lor economice internaționale, țările dezvoltate trebuie să se angajeze să evite măsurile care au un efect negativ asupra dezvoltării economiilor naționale ale țărilor în curs de dezvoltare, promovate de preferințele tarifare generalizate și prin alte măsuri diferențiate în favoarea lor” (art. 18). Totodată, statele dezvoltate trebuie să acorde țărilor în curs de dezvoltare un tratament preferențial generalizat, nereciproce și nediscriminatoriu și în alte domenii ale cooperării economice internaționale (art. 19).

În același timp, toate statele au îndatorirea de a acționa pentru eliminarea vestigiilor dominației străine și coloniale, ale ocupației străine și ale practicilor de discriminare rasială, ale apartheid-ului și ale necolonialismului, sub toate formele sale, care se numără printre principalele obstacole în calea emancipării totale și a progresului țărilor în curs de dezvoltare.

Pe un plan mai larg, pentru a crea condiții favorabile progresului economic și social general, este necesar să se satornicească relații de deplină egalitate între toate statele, să fie eliminate restricțiile și obstacolele care frînează conclucrarea liberă, reciproc avantajoasă între națiuni, să se realizeze raporturi cât mai echitabile, îndeosebi între țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare.

Întărirea păcii și securității internaționale

deosebirile sistemelor lor politice, economice și sociale sau nivelurile lor de dezvoltare. În acest scop, ele au datoria de a promova continuu înțelegerea și încrederea reciprocă, relații amicale și de bună vecinătate între ele, pacea, securitatea și justiția internațională.

Condiția hotărîtoare a asigurării unei păci durabile, a evitării stărilor de încordare și conflictelor, a eliminării războiului din societatea umană o constituie abolirea categorică din prac-

Constituie o obligație fundamentală a tuturor statelor, fără excepție, de a trăi în pace unele cu altele, oricare ar fi

tica internațională a politicii imperialiste de forță, dominație și asuprire, a oricăror raporturi de inegalitate și inechitate, a vechii politici care a dus la împărțirea lumii în țări sărace și țări bogate.

Toate statele trebuie să contribuie permanent la ameliorarea și extinderea raporturilor lor de colaborare în diferite domenii de activitate, să conclucereze strîns pentru asigurarea condițiilor care să permită popoarelor să se dezvolte de sine stătător, în deplină libertate, să trăiască în pace și securitate, la adăpost de orice primejdii din exterior.

Lor le revine, de asemenea, îndatorirea de a acționa pentru stingerea focarelor de tensiune și conflict, de a promova neîncetat destinderea internațională, concepută ca un proces continuu, cu caracter universal. Spre a fi viabilă, destinderea trebuie să cuprindă toate regiunile și continentele, să fie în folosul tuturor națiunilor lumii.

Întărirea păcii și securității internaționale este o cauză comună a tuturor statelor, a tuturor popoarelor. Fiecare stat poartă răspunderea pentru viitorul omenirii, pentru destinele păcii și securității generale. Fiecărui stat îi revine, de aceea, îndatorirea de a-și aduce contribuția la consolidarea păcii și securității pe plan regional, continental și mondial. Întreaga comunitate internațională trebuie să vegheze și să acționeze pentru salvagardarea păcii și securității fiecărui popor, să acorde sprijinul său politic, diplomatic și militar țărilor care au devenit victime ale agresiunii armate, ale actelor de forță de orice fel.

Corelată cu celelalte obligații internaționale ale statelor, această îndatorire are un caracter mai general, implicînd sprijinirea tuturor acțiunilor, măsurilor, programelor tinzînd spre satornicirea unui climat de pace și securitate în lume, de natură a crea condiții prielnice afirmării ființei naționale a tuturor popoarelor, desfășurării unei cooperări reciproc avantajoase, în toate domeniile.

Această obligație este direct legată de cerința de a promova în viața internațională un nou tip de raporturi interstatale, bazate pe respectarea fermă a principiilor egalității, dreptății și echității. Lupta pentru generalizarea unui asemenea tip de relații constituie o obligație de seamă a tuturor statelor, deoarece numai prin instaurarea unor astfel de relații se va putea construi o nouă ordine economică și politică în lume.

Pacea, securitatea și dreptatea comportînd și o dimensiune economică, soluționarea problemelor economice mondiale, lichidarea subdezvoltării și a marilor decalaje existente în lume constituie o sarcină și o îndatorire de primordială însemnătate a omenirii contemporane. În acest scop — așa cum prevede Declarația de la Lima și Planul de acțiune privind dezvoltarea și cooperarea industrială (26 martie 1975) — „este necesar să se elimine amenințările și recurgerea la forță, să se favorizeze cooperarea pașnică între state cît mai mult cu puțință, să se aplice principiile neamestecului în treburile interne ale altor state, al deplinei egalități în drepturi, al respectului independenței și suveranității naționale, precum și să se promoveze cooperarea pașnică între toate statele, indiferent de sistemele lor politice, sociale și economice. Îmbunătățirea relațiilor internaționale va duce la instaurarea unor condiții mai bune de cooperare internațională în toate domeniile, ceea ce va permite să se consacre importante resurse financiare și materiale cu deosebire pentru dezvoltarea producției industriale”.

Conviețuirea pașnică a tuturor statelor postulează nu numai respectarea deplină a ființei naționale a fiecărui popor, a dreptului acestuia de a-și alege în mod liber sistemul său politic, economic și social, dar și o atitudine de colaborare activă cu toate națiunile, în scopul înfăptuirii marilor deziderate ale păcii și cooperării internaționale, al soluționării problemelor majore cu care omenirea este confruntată. Ea se leagă strîns de respectul independenței și suveranității naționale, implicînd, totodată, folosirea largă — pe baza deplinei egalități în drepturi — a tuturor posibilităților de cooperare în domeniul politic, economic, social, cultural și tehnico-științific, în interesul întregii umanități.

Infăptuirea dezarmării

Dezarmarea generală și completă și, înainte de toate, dezarmarea nucleară repre-

zintă una din problemele nodale ale lumii contemporane. Rezolvarea ei este de importanță vitală pentru a feri omenirea de primejdia unei conflagrații nucleare pustiitoare, pentru asigurarea păcii mondiale, pentru dezvoltarea și propășirea tuturor țărilor. „Datoria cea mai înaltă a guvernelor, a statelor față de propriile lor popoare, față de cauza civilizației, a progresului umanității este de a prezenta în mod deschis primejdia pe care o constituie continuarea cursei înarmărilor, de a nu crea nici un fel de iluzii că se poate trăi în liniște și în siguranță atunci cînd există imense acumulări de mijloace de nîmicire, de a acționa pînă nu este prea tîrziu pentru adoptarea și realizarea unor măsuri hotărîte în domeniul dezarmării, în primul rînd al dezarmării nucleare, pentru a răspunde nă-

zuițelor de pace, libertate și bunăstare ale tuturor națiunilor" ¹⁴⁾

Această îndatorire internațională constituie o consecință a afirmării tot mai puternice în relațiile dintre state, a principiului interzicerii forței și a amenințării cu forța, a imperativului soluționării pașnice a diferendelor internaționale și a statornicirii unor noi relații în lume, bazate pe principiile dreptului și echității, în care colaborarea statelor să se poată dezvolta multilateral, la adăpost de pericolul unui război distrugător.

La 20 noiembrie 1959, printr-o rezoluție prezentată în comun de totalitatea statelor membre ale O.N.U. la acea dată și adoptată în mod unanim, Adunarea Generală aprecia că „dezarmarea generală și completă este problema cea mai importantă căreia omenirea trebuie să-i facă față în prezent“, chemînd toate guvernele să nu neglijeze nici un efort pentru a parveni la soluționarea constructivă a acestei probleme. Același document exprima speranța că „măsuri conducînd spre obiectivul dezarmării generale și complete sub un control internațional eficace vor fi elaborate în detaliu și vor face obiectul unui acord în termenul cel mai scurt cu putință“ ¹⁵⁾.

Tratatul pentru neproliferarea armelor nucleare, din 1 iulie 1968, consacră, la art. VI, obligația expresă a statelor participante la acest tratat de a continua, cu bună credință, negocierii asupra unor măsuri eficace referitoare la încetarea cursei înarmărilor nucleare la o dată apropiată și la dezarmarea nucleară, precum și în legătură cu un tratat de dezarmare generală și completă sub un control internațional strict și eficace.

O importanță rezoluție a Adunării Generale a O.N.U., din 24 noiembrie 1961, cu privire la interzicerea armelor nucleare, exprimă convingerea statelor membre ale organizației internaționale că folosirea armelor de distrugere în masă, ca armele nucleare și termonucleare, constituie o negare directă a înaltelor idealuri și obiective ale Organizației Națiunilor Unite. Rezoluția cuprinde o serie de dispoziții deosebit de importante, potrivit cărora: folosirea armelor nucleare și termonucleare este contrară spiritului, literii și scopurilor Națiunilor Unite, constituind ca atare o violare directă a Cartei Națiunilor Unite; folosirea armelor nucleare și termonucleare ar depăși însuși cimpul de luptă și ar cauza umanității și civilizației sale suferințe și distrugerii oarbe, fiind astfel contrară regulilor dreptului internațional și legilor umanității; folosirea armelor nucleare și termonucleare reprezintă un război dirijat nu numai contra unui inamic sau unor inamici, ci contra umanității în general, dat fiind că popoarele lumii, neamestecate în acest război, vor suferi toate ravagiile cauzate de folosirea acestor arme; orice stat care utilizează arme nucleare și termonucleare trebuie considerat ca violînd Carta Națiunilor Unite, ca acționînd în disprețul legilor umanității și ca săvîrșind o crimă contra umanității și civilizației sale ¹⁶⁾.

Îlegalitatea utilizării armelor nucleare, din punctul de vedere al dreptului internațional, este evidentă deoarece o asemenea folosire nu numai că ar înfrînge un principiu esențial al legalității internaționale contemporane — interzicerea recurgerii la forță și la amenințarea cu forța — dar ar încălca și toate uzanțele și regulile recunoscute de purtare a ostilităților, chiar în condițiunile clasice care fac deosebire între „belligeranți“ și „nebelligeranți“. Pe de altă parte, însăși simpla deținere a unor asemenea arme constituie o amenințare potențială la adresa statelor care nu le dețin, facilitînd eventuale presiuni sau acțiuni de constrîngere economică, politică și militară la adresa lor.

Aceasta explică de ce problematica dezarmării nucleare ocupă un loc central, hotărîtor în domeniul dezarmării, interzicerea și lichidarea armelor nucleare și termonucleare fiind pivotul întregii acțiuni privind dezarmarea.

Tochmai de aceea este necesar „să se oprească producția de arme nucleare și să se treacă la distrugerea stocurilor existente. Fiecare stat care deține arme nucleare să-și asume în mod solemn obligația de a înceta producerea de noi arme și de a trece la distrugerea celor existente — în cadrul unor acorduri corespunzătoare. Numai astfel se va putea împiedica proliferarea armelor atomice și înlătura cu adevărat pericolul unui război termonuclear distrugător“ ¹⁷⁾.

Trebuie învederată, totodată, importanța realizării altor măsuri practice de dezarmare, așa cum se propune în documentul prezentat de țara noastră la O.N.U., și anume: înghețarea și reducerea bugetelor militare; crearea de zone de pace și colaborare, lipsite de arme nucleare; măsuri de dezarmare și dezangajare militară, parțiale și la nivel regional; interzicerea

propagandei de război; încheierea unui tratat de dezarmare generală și completă.

Dînd expresie preocupării popoarelor de a se trece la înfăptuirea unor pași efectivi în direcția dezarmării, Actul final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa consacră o secțiune distinctă chestiunilor referitoare la dezarmare, care prevede: „Statele participante recunosc interesul lor tuturor în eforturile îndreptate spre reducerea confruntării militare și promovarea dezarmării, care sînt menite să completeze destinderea politică în Europa și să întărească securitatea lor. Ele sînt convinse de necesitatea luării unor măsuri efective în aceste domenii, care — prin scopul și natura lor — să constituie pași către realizarea, în final, a dezarmării generale și totale sub un control internațional strict și efectiv și care să aibă ca rezultat întărirea păcii și securității în întreaga lume“.

Dar, înfăptuirea conținutului obligației statelor de a acționa pentru realizarea dezarmării nu se limitează numai la asigurarea unui climat de pace, favorabil dezvoltării libere a fiecărui popor, la adăpost de pericolul folosirii forței și, mai ales, al unui atac nuclear. Traducerea în viață a acestei îndatoriri morale și juridice a statelor vizează accelerarea procesului dezvoltării, alocarea unor importante mijloace materiale ridicării nivelului de trai al popoarelor — și în primul rînd, al celor din țările în curs de dezvoltare.

Nu este întîmplător faptul că în Carta drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor este înscrisă o prevedere care corelează îndatorirea statelor cu folosirea resurselor astfel eliberate pentru dezvoltarea economică și socială a țărilor, alocînd o parte substanțială din aceste resurse ca mijloace adiționale pentru necesitățile țărilor în curs de dezvoltare (art. 15).

După cum se cunoaște, prin documentul care definește poziția României cu privire la instaurarea unei noi ordini economice internaționale, țara noastră a propus reducerea cu 10% a bugetelor militare ale tuturor statelor, luînd ca bază volumul cheltuielilor din 1975 și transferarea fără condiții, a unei jumătăți din mijloacele astfel economisite la dispoziția unui Fond de dezvoltare al O.N.U., care să fie folosit pentru sprijinirea țărilor rămase în urmă din punct de vedere economic și în special al celor cu un venit național pe locuitor sub 200 dolari.

Conexiunea directă dintre dezarmare și noua ordine se manifestă deci, pe de o parte, prin faptul că înfăptuirea dezarmării — și în primul rînd a celei nucleare — oferă o garanție de nădejde păcii și securității popoarelor, iar, pe altă parte, prin aceea că eliberează uriașe mijloace materiale, care pot și trebuie să fie folosite în interesul întregii umanități.

Prin conținutul său concret, politico-juridic, această îndatorire internațională a statelor implică angajarea unor programe concrete de dezarmare, cooperarea lor cu bună credință în elaborarea, adoptarea și transpunerea în practică a unui tratat de dezarmare generală și completă.

dr. Nicolae ECOBESCU
dr. Victor DUCULESCU

¹⁴⁾ V. V. Evgheniev, PravoSubiektnost, suverenitet i nevmeșatelstvo v mejdnarodnom prave, „Sovetskoe gosudarstvo i pravo“, nr. 2, 1955, p. 81.

¹⁵⁾ C. I. J. Recueil 1949 p. 35.

¹⁶⁾ Poziția României cu privire la instaurarea unei noi ordini economice internaționale. Declarație difuzată la a VII-a sesiune extraordinară a Adunării Generale a O.N.U., „Știința“ nr. 10 278, 6 septembrie 1975.

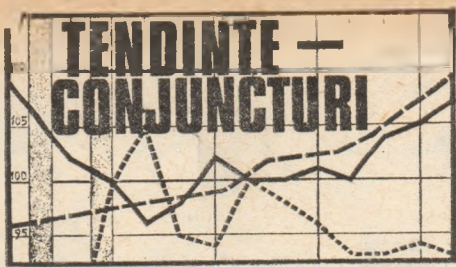
¹⁷⁾ Idem

¹⁸⁾ Poziția României în problemele dezarmării, în primul rînd ale dezarmării nucleare, și în instaurarea unei păci trainice în lume. Document difuzat la sesiunea Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite, „Știința“, nr. 10 330, 6 noiembrie 1975.

¹⁹⁾ Rezoluția Adunării Generale 1378 (XIV). Dintre primele documente adoptate de Organizația Națiunilor Unite, cu incidență pe planul dezarmării, se pot cita rezoluțiile Adunării Generale 1 (I) din 24 ianuarie 1946, privind crearea Comisiei pentru energia atomică, care inserie, în mandatul acestei Comisii, îndatorirea de a face propuneri în scopul „de a elimina din armamentele naționale, armele atomice și toate celelalte arme importante permițînd distrugerii masive“ și 41 (I) din 14 decembrie 1946 privind crearea Comisiei pentru armamentele de tip clasic, care se referă expres la elaborarea și adoptarea de măsuri practice pentru reducerea generală a armamentelor și forțelor armate, preconizînd să se întreprindă pași decisivi în direcția interzicerii și eliminării din armamentele naționale a armei atomice și a celorlalte arme de distrugere în masă.

²⁰⁾ Rezoluția 1653 (XVI).

²¹⁾ Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism Editura politică, 1975, p. 202.

Evoluția prețurilor internaționale ale produselor de bază în luna noiembrie 1975

În luna noiembrie a.c. indicele sintetic INSCIN a înregistrat o ușoară scădere, pentru a patra lună consecutiv, reflectând continuarea tendinței descendente a prețurilor pe principalele piețe internaționale ale produselor de bază cuprinse în nomenclatorul de export-import al R.S. România. Astfel, indicele INSCIN a scăzut cu 0,2% în luna noiembrie, față de nivelul înregistrat în octombrie a.c.

De remarcat că în intervalul analizat au crescut numai prețurile la unele materii prime și semifabricate industriale.

Prețurile produselor agroalimentare au înregistrat o reducere cu 3,6% față de luna precedentă. Cele mai pronunțate scăderi au fost înregistrate la cereale (-9,9%), la semințe oleaginoase, grăsimi animale, carne și produse animaliere și zahăr și produse tropicale. Scăderea prețurilor a fost de mai mică amploare: -1,7%, -0,4% și respectiv -0,6%.

La grupa combustibili indicele INSCIN a marcat o reducere de 1%, ca urmare a ușoarelor scăderi de prețuri înregistrate la cărbuni și cocs (-0,3%) și la produse petroliere (-1,7%).

La materii prime industriale indicele INSCIN a înregistrat o creștere de 1,5%, sub influența majorărilor de preț care au avut loc la piei (+5,7%), cauciuc (+5,6%), și metale (+2,8%). În schimb la minereuri și lemn și produse din lemn prețurile au înregistrat reduceri nesemnificative (de 0,2%), iar la fibre animale și vegetale scăderea a fost de 0,5%.

INDICELE SINTETIC DINSCI AL PREȚURILOR INTERNAȚIONALE ALE PRODUSELOR DE BAZĂ CUPRINSE ÎN NOMENCLATORUL DE EXPORT-IMPORT AL R.S. ROMÂNIA ÎN ANII 1972-1974 ȘI ÎN PERIOADA OCTOMBRIE - NOIEMBRIE 1975

Categoriile de produse	Anul	1972-1974-1975	
		Indici anuali	Oct. - Nov.
INDICE GENERAL	1973	170,3	
	1974	240,4	241,1
	1975	214,3	214,3
1. Produse alimentare	1973	180,6	
	1974	230,8	263,3
	1975	193,0	193,0
- cereale	1973	195,5	
	1974	261,5	289,5
	1975	228,8	228,8
- semințe oleaginoase, prod. derivate, grăsimi animale și vegetale	1973	180,2	
	1974	240,6	281,8
	1975	181,1	181,1
- carne și produse animaliere	1973	139,7	
	1974	126,3	153,1
	1975	163,8	163,8
- zahăr și produse tropicale	1973	179,3	
	1974	437,5	540,7
	1975	224,4	224,4
2. Combustibili	1973	209,2	
	1974	336,8	331,9
	1975	372,1	372,1
- cărbuni și cocs	1973	149,1	
	1974	193,6	217,8
	1975	246,0	246,0
- țări	1973	146,0	
	1974	567,1	567,1
	1975	567,1	567,1
- produse petroliere	1973	285,8	
	1974	380,9	348,9
	1975	401,2	401,2
3. Materii prime industriale	1973	162,7	
	1974	216,1	211,3
	1975	176,5	176,5
- minereuri	1973	119,4	
	1974	139,6	138,7
	1975	161,9	161,9
- metale	1973	156,2	
	1974	231,5	232,7
	1975	169,0	169,0
- cauciuc	1973	191,6	
	1974	210,3	163,4
	1975	153,5	153,5
- lemn și produse din lemn	1973	177,4	
	1974	232,1	229,1
	1975	213,4	213,4
- fibre animale și vegetale	1973	188,0	
	1974	192,0	164,9
	1975	166,5	166,5
- piei	1973	176,9	
	1974	122,3	96,1
	1975	135,2	135,2

a) Date provizorii pentru: cocs de furnal, hulea, țel, minereu de fier, cromită, minereu de mangan, ferrosiliciu, ferrosiliciu, oțel comercial, tablă grosă, tablă subțire, sifon neagra, laminat de cupru, cherestea de rășinoasă, celuloză, hârtie kraftiner, fibre celulozice, ulei de ricin, porci vii și vite cornute mari.

Schimburi internaționale în scădere

ULTIMUL număr al Buletinului economic pentru Europa, editat de C.E.E./O.N.U., este consacrat unei analize a evoluțiilor recente în comerțul țărilor din zonă. Până în prezent, se arată în studiul asupra acestei probleme, în comerțul țărilor vest-europene lovite de criză sunt puține indicii ale unei redresări. Volumul importurilor tuturor țărilor capitaliste industriale, cu excepția Norvegiei și a Suediei, va fi probabil mai scăzut în 1975 față de anul pre-

cedent, și de asemenea este posibil ca nici una din țări să nu poată evita o scădere a volumului exporturilor. În sem. I 1975 importul unor țări ca Danemarca, Franța, Italia, Elveția a scăzut cu 15-20 la sută: reducerile de exporturi au reprezentat în aceeași perioadă 13% în R.F.G., 16% în Norvegia și 24% în Finlanda. Una din cauzele probabile ale scăderii importurilor, se arată în Buletinul C.E.E./O.N.U., constă în tendința generală din țările industriale afectate de recesiune de a se reduce

stocurile. Pe de altă parte, Buletinul relevă că volumul exporturilor din țările capitaliste dezvoltate spre țările socialiste din Europa a crescut în perioada ianuarie-mai 1975 într-un ritm chiar mai rapid decât în cei doi ani precedenți, caracterizați printr-o expansiune netă a fluxurilor respective. Importurile țărilor capitaliste din cele socialiste au în schimb tendința opusă, de a scădea sau a stagna, fenomen explicat în Buletin mai ales prin factorii recesioniști din Europa nesocialistă.

Oțelul în primele 10 luni

DUPĂ date publicate de Institutul internațional al fierului și oțelului (I.I.S.I.) de la Bruxelles, în luna octombrie producția de oțel a celor 27 de țări membre a fost cu 20% mai scăzută decât în aceeași lună a anului trecut. În primele 10 luni din 1975, în țările membre ale I.I.S.I. au fost produse 349,6 mil. t de oțel, ceea ce este cu 13,9% mai puțin decât în perioada corespunzătoare din 1974. Cea mai mare scădere s-a înregistrat

în țările fondatoare ale Pieței Comune vest-europene. Pe de altă parte, o serie de țări și-au putut spori producția, între ele numărându-se Turcia (+12,3%), R.S.A. (+11,6%), Brazilia (+10,9%), India (+9,7%). Pentru tendința din ultimul trimestru al anului este semnificativă recomandarea Comisiei Pieței Comune vest-europene ca în această perioadă producția oțelărilor pe ansamblul C.E.E. să fie în medie cu 23,6% mai mică decât în aceeași perioadă din 1974.

	ian. — oct. 1974	oct. 1975	Modificarea în %
CEE („cei 6“)	110,97	88,57	-20,2
Anglia	18,71	16,73	-10,6
S.U.A.	11,51	90,03	-19,3
Japonia	98,43	86,74	-11,9
Alte țări	66,29	67,51	+1,8
Total IISI	405,91	349,58	-13,9

Ponderi noi pe piața automobilelor

LA mijlocul anului 1975 s-a conturat pe piața occidentală a automobilelor o situație nouă a participării diferitelor țări exportatoare, situație rezultată din pierderile și câștigurile de poziții înregistrate de-a lungul unui șir de ani. Datele publicate de Institutul economic din Köln pe primele 6 luni ale anului în curs sînt puse puternic în lumină prin compararea lor cu ponderile respective de acum 15 ani. Așa cum se poate vedea din

	Sem. I 1975	Anul 1960
Japonia	25,3%	1,3%
Franța	21,6%	19,6%
S.U.A.	20,1%	12,1%
R.F.G.	17,0%	34,6%
Italia	8,3%	7,2%
Anglia	7,8%	25,2%

tabel — cifrele reprezintă ponderi în totalul celor șase țări incluse —, cele mai mari pierderi de poziții le-a înregistrat Anglia, urmată de R.F.G. Principalul câștig de poziții l-a obținut Japonia.

Optimism moderat pe piața uraniului

DIFICULTĂȚILE pe care le întâmpinau producătorii de uraniu în preajma anului 1972 — capacități excedentare în minele de uraniu, stocuri crescînde de minereu, scăderea prețurilor la concentratul de uraniu — par, în prezent, a fi depășite. Programele de dezvoltare a energiei nucleare au sporit necesarul de uraniu în perspectivă și drept urmare prețurile la care se încheie contractele de livrare au crescut de 3-4 ori. Efectul indirect al majorării prețurilor l-a constituit dublarea rezervelor mondiale sigure (exploatabile în condiții economice) și a celor probabile, deoarece a devenit rentabilă exploatarea zăcămintelor mai greu accesibile sau cu un conținut mai sărac de uraniu. Totuși, întrucît contractele anterioare acoperă necesarul de uraniu al consumatorilor pînă în 1980, piața uraniului cunoaște o atmosferă calmă, iar producătorii aștează un optimism moderat în ceea ce privește evoluția prețurilor.

Pentru o nouă ordine economică internațională

PROBLEMA ALIMENTAȚIEI ȘI DEPĂȘIREA SUBDEZVOLTĂRII (II)

ÎN PRIMA PARTE a materialului (vezi „Revista economică” nr. 48 1975) s-a întreprins o succintă analiză a dimensiunilor și formelor actuale ale decalajelor alimentare în lumea nesocialistă, constatându-se că aceste decalaje manifestă o tendință de adâncire. Criza alimentară fiind concepută de economiști ca rezultatul a doi factori fundamentali: producția agro-alimentară

și populația. autorul abordează cîteva aspecte demografice ale interpretării neomalthusiene a crizei, arătînd că nici în trecut nici astăzi faptele nu confirmă asemenea argumentări. În continuare, în articol se examinează a doua coordonată fundamentală a crizei alimentare — producția agricolă.

Deficitele pot fi preintimpinate

CHIAR dacă originile sale sînt mai a-dînci, criza alimentară derivă nemijlocit din starea producției agricole. Uneori se aud glasuri că, după înlăturarea regimului colonial producția agricolă din țările

în curs de dezvoltare ar fi căzut în marasm și că foametea rezultată de aici ar fi tributul plătit pentru obținerea independenței. Dar, înainte de a comenta aceste păreri, să ne adresăm realităților. În perioada 1961—1974, producția agroalimentară a țărilor în curs de dezvoltare a sporit în medie anual astfel:

	1961—1965	1966—1970	1971—1974	1961—1974
1. Total lumea nesocialistă	2,1	2,8	2,3	2,4
2. Țări capitaliste dezvoltate	1,9	1,7	2,9	2,1
3. Țări în curs de dezvoltare	2,5	3,4	1,7	2,7

Țările în curs de dezvoltare au realizat deci pe întreaga perioadă de un deceniu și jumătate o creștere superioară celei din țările capitaliste dezvoltate. În interiorul acestei perioade, diferențele de ritm sînt uneori și mai mari. Scăderea ritmului de creștere din 1971—1974 se explică prin cu totul alte cauze decît cele invocate de diverși apărători ai colonialismului ca decurgînd din cucerirea independenței: ea a avut loc mai ales în 1972 și s-a datorat condițiilor climatice proaste.

În orice caz, țările sărace depun eforturi susținute pentru a spori producția agricolă și a asigura hrana populației. Unele din ele ca Zair, Sri Lanka, Mexic, Guineea etc. își propun lichidarea dependenței lor cerealiere față de exterior. Dar, evidențiind aceste evoluții, nu se poate nega, pe de altă parte, că producția alimentară din țările în curs de dezvoltare nu a ținut pasul cu nevoile lor, sporite pe de o parte de creșterea populației, iar pe de altă parte de cerința îmbunătățirii alimentației și a ridicării nivelului de trai. Datele arată că în întreaga perioadă 1961—1974, producția alimentară a crescut în același ritm cu populația (+146,5%), ceea ce înseamnă că starea de nutriție inițială n-a putut fi îmbunătățită.

Într-adevăr, dacă cercetăm indicatorul producția pe locuitor, rezultă următoarele evoluții: — 0,2% în medie anual în perioada 1961—1965; 0,8% în 1966—1970; —1,0 în 1971—1974 și 0,0 în întreaga perioadă 1961—1974. Presupunînd că se menține această tendință în următorii 10 ani, deficitele anuale de produse alimentare ar putea să ajungă pînă în 1985 la 85—100 mil. tone. Cine va produce aceste cantități necesare țărilor în curs de dezvoltare și la ce prețuri se vor vinde ele? Unde vor găsi țările în curs de dezvoltare sumele necesare pentru a le putea cumpăra? Ținînd seama de posibilitatea unei asemenea evoluții, și pentru a preveni problemele pe care ea le-ar ridica, în țările în curs de dezvoltare se impun măsuri care să impulsioneze puternic producția agricolă. În termeni statistici, ar fi necesar ca producția agroalimentară să crească cel puțin cu 1% peste creșterea cerută de sporul natural al populației sau,

la nivelul datelor problemei din perioada 1961—1974, cu un ritm mediu anual de cel puțin 3,6%.

Recunoașterea acestui adevăr presupune acceptarea și a concluziilor care decurg din el, reflectarea lor în strategiile și politicile economice de dezvoltare adoptate atît pe plan național, cît și la nivel internațional. Este evident că se impune o mobilizare maximă a tuturor factorilor care pot contribui la creșterea economică.

Experiența mondială demonstrează că progresul social al oricărei națiuni se hotărăște pe frontul creșterii economice și că această creștere este decisă înainte de toate de factorul intern. Mobilizarea maximă a acestuia devine posibilă numai în cadrul unor structuri social-economice adecvate cerințelor creșterii. Este greu să se realizeze progrese în agricultura țărilor în curs de dezvoltare în condițiile unor structuri sociale arhaice completate de inegalități economice și sociale. Reformele agrare democratice care să treacă pămîntul în proprietatea celor care îl muncesc și unirea acestora în diverse forme de asocieri și cooperare constituie componente necesare ale înnoirii structurilor la sate. Acestora trebuie să li se integreze și rețeaua multiplexelor legături reciproce dintre agricultură și restul economiei naționale.

Și piine, și oțel

ÎN AFARĂ de problema modernizării și democratizării structurilor agrare, strategia dezvoltării este confruntată și cu o problemă de opțiune: să se acorde prioritate agriculturii sau industriei?

Sub impresia evoluțiilor din 1972 și 1973 care au accentuat considerabil criza alimentară, diverși economiști occidentali au reluat zgomotos teza priorității agriculturii. Sub titlul semnificativ „Întoarcerea la agricultură — singura speranță pentru lumea a treia”, Jonathan Power oglindea această tendință în perioada Conferinței mondiale pentru alimentație din anul 1974, afirmînd că „trebuie găsită o cale pentru a orienta prioritățile țărilor în curs de dezvoltare în direcția satului, pentru că aici se află rădăcina tuturor acestor pro-

bleme”. Într-un fel sau altul teza este împărtășită de mulți economiști burghezi din Occident, deși experiența țărilor lor învederează că pretutindeni unde industria este dezvoltată, aceasta a atras după sine mai devreme sau mai tîrziu și agricultura.

Desigur, corelația dintre industrie și agricultură este o problemă mai complicată și se pune în mod diferit în țări și etape istorice diferite. Dincolo însă de aceste particularități industria și agricultura, amîndouă fiind ramuri de bază ale economiei, își îndeplinesc acest rol în mod diferențiat. Industria, fiind creatoare în primul rînd de mijloace de muncă, contribuie, datorită capacității acestora de a multiplica forța productivă a omului, la creșterea productivității muncii sociale inclusiv în agricultură, devenind astfel motorul progresului social al întregii economii naționale. Agricultura, în schimb, este producătoare de materii prime și produse alimentare, primele devenind o condiție a dezvoltării unor ramuri industriale, iar secunde — o condiție a reproducției forței de muncă pe întreaga economie, inclusiv în industrie. Din aceste legături reciproce, fără să ne mai referim și la altele, rezultă că agricultura nu-și poate ridica productivitatea fără aportul industriei sub formă de mașini agricole și tractoare, energie electrică și combustibili, produse chimice (îngrășăminte, antidăunători, biostimulatori etc.), cadre de diverse calificări etc., cum nici industria nu se poate dezvolta fără aportul agriculturii sub formă de materii prime pentru unele ramuri și produse alimentare pentru forța de muncă din toate ramurile. În cadrul acestei corelații, industriei îi revine un rol conducător datorită producției de mijloace de muncă. De aceea, la întrebarea: prioritate agriculturii sau industriei?, răspunsul logic este că fiecare țară are nevoie vitală și de „piine” și de „oțel”. Politica de opțiuni trebuie să aibă în vedere nu favorizarea uneia și neglijarea alteia, ci dezvoltarea lor armonioasă într-un tot unitar, cu proporții și structuri corespunzătoare condițiilor concrete interne și externe ale fiecărei țări.

Problema factorului extern

CONCEPUTĂ ca o parte integrantă a procesului de lichidare a decalajelor economice, soluționarea crizei alimentare devine posibilă dacă se bazează, în primul rînd, pe mobilizarea maximă a factorilor interni: efortul propriu al fiecărui popor pentru valorificarea superioară a resurselor naturale și umane disponibile. În același timp, acest proces se sprijină pe avantajele pe care le oferă factorii externi, respectiv participarea țărilor la circuitul economic mondial. În general, cu cît țările sînt mai mici și mai slab dezvoltate eco-

conomic, cu atât importanța factorului extern crește. Niciodată însă acesta nu poate înlocui factorul intern.

Dezvoltarea economică este influențată de factorii externi prin intermediul celor interni, care le pot multiplica sau diminua potența creatoare. Istoria arată că, pînă în prezent, factorii externi, așa cum au fost ei orînduiți de capitalism, nu au multiplicat, ci au micșorat potența factorilor interni din țările în curs de dezvoltare, agravînd starea de subdezvoltare și, în acest cadru, decalajele alimentare. Această tendință a continuat și după cucerirea independenței naționale de către țările respective.

Diferențele mari între nivelurile naționale ale productivității muncii formează un element important al tabloului general. Țările în curs de dezvoltare, avînd un nivel economic de mai multe ori mai coborît decît cele dezvoltate industrial, sînt nevoite să exporte produse cu o încărcătură de muncă necalificată sau puțin calificată, pentru a importa produse prelucrate industrial, care încorporează o proporție înaltă de muncă calificată. Importul unei unități de muncă națională dintr-o țară dezvoltată este plătit printr-un export de mai multe unități de muncă națională din țara mai slab dezvoltată. Ca urmare, chiar în condițiile unor prețuri judicioase, echivalente valorii internaționale, diferențele naționale în nivelul productivității muncii duc la o scurgere de substanță economică spre partenerul mai dezvoltat industrial. Este „tributul” plătit de țările în curs de dezvoltare pentru decalajele economice moștenite. Soluția pentru stoparea acestei tendințe constă în creșterea productivității muncii sociale, lucru posibil numai prin industrializarea țărilor în cauză.

Scurgerea spre exterior a unei părți din venitul național al țărilor în curs de dezvoltare, în favoarea țărilor capitaliste dezvoltate, este favorizată de întregul mecanism pus în funcțiune de imperialismul colonialist și neocolonialist pentru angrenarea țărilor în curs de dezvoltare în diviziunea internațională capitalistă a muncii.

În primul rînd, este vorba de evoluția raportului de schimb. În întreaga perioadă 1950—1972, acesta a cunoscut o deteriorare continuă pentru țările în curs de dezvoltare. Din 1973 începe să se producă o îmbunătățire a raportului de schimb, dar numai pentru o scurtă perioadă: din a doua jumătate a anului 1974 vechea tendință, de erodare a lui s-a reinstalat în relațiile economice internaționale. Țările în curs de dezvoltare, jefuite prin deschiderea foarfecelui prețurilor produselor industriale și agricole de imense valori materiale, și-au văzut diminuat astfel volumul acumulărilor interne și așa destul de precare.

În al doilea rînd, este vorba de evoluția sistemului de credit internațional și, în cadrul lui, de asistența financiară pentru țările în curs de dezvoltare. S-a crezut că realizarea creșterii economice minime — de 5%, în medie anual în 1961—1970 și de 6% în 1971—1980 — prevăzute în strategiile O.N.U. pentru cele două Decenii ale dezvoltării, ar fi posibilă dacă la acumulările interne ale țărilor în curs de dezvoltare se va adăuga din exterior cel puțin 1% din produsul național brut al țărilor capitaliste dezvoltate. Se știe însă că în această perioadă creditul internațional din lumea capitalistă s-a orientat în mod preponderent spre țările dezvoltate ale acestora. Aceasta a împiedicat, desigur, și asupra creșterii producției agricole care din diferite motive, inclusiv investiționale, a înregistrat în primii 4 ani ai actualului Deceniu al dezvoltării

sporuri medii anuale de peste 2 ori mai mici decît cei 4%, cit se prevăzuse în strategia internațională.

În al treilea rînd, rețin atenția condițiile restrictive impuse de țările capitaliste dezvoltate în comerțul lor cu țările în curs de dezvoltare. Restricțiile, tarifarile sau netarifare, se pun mai ales în fața produselor industriale prelucrate din țările în curs de dezvoltare. Această politică afectează însă grav capacitatea de plată pentru exporturi a acestor țări, accentuează deficitele balanței de plăți, frînează importul de mașini, utilaje și alte produse industriale necesare dezvoltării economiei, inclusiv a agriculturii.

Toate aceste fenomene de inechitate și exploatare a popoarelor își au sursa în actuala ordine economică internațională care, fiind structurată în concordanță cu interesele imperialismului, devine una din cele mai importante piedici în calea progresului general al țărilor în curs de dezvoltare și a înlăturării decalajelor economice moștenite. Vechea ordine internațională devine o piedică principală și prin prisma cerințelor lichidării crizei alimentare contemporane.

Colaborare internațională pe noi baze

LICHIDAREA crizei alimentare, ca și a marilor decalaje economice în general, cere țărilor în curs de dezvoltare o rată înaltă a acumulării, de 25—30% din venitul național, în stare să susțină și programul investițiilor din agricultură. Totodată, nevoia de potențare a efortului intern presupune să se acorde țărilor în curs de dezvoltare un sprijin substanțial, material, financiar, tehnologic, inclusiv facilități comerciale¹⁾.

O importanță deosebită revine perfecționării prețurilor mondiale. Poate că în nici un alt domeniu al colaborării internaționale nu are loc o confruntare mai complicată a intereselor naționale ca în cel al prețurilor. Declarația României cu privire la instaurarea unei noi ordini economice internaționale evidențiază în acest domeniu o dublă cerință: pe de o parte, adoptarea unor măsuri de natură să păstreze corelații judicioase între prețurile produselor agricole, ale materiilor prime și ale produselor industriale, iar pe de altă parte, crearea de condiții pentru realizarea unei mai mari stabilități a prețurilor. Lipsa unor prețuri judicioase și stabile afectează în mod deosebit țările lovite de foamete, care sînt importatoare și de alimente și de energie. De exemplu, în 1971 India a cheltuit circa 560 mil. dolari pentru importul a trei produse de bază: petrol, îngrășăminte și cereale alimentare. Ca să importe aceleași produse în 1974, la noile prețuri, India trebuia să plătească 3,1 miliarde dolari, de peste 5 ori mai mult.

Agricultura, mai mult decît alte ramuri de activitate productive, depinde încă de împrejurări neprevizibile, cum sînt mai ales calamitățile naturale, care pot provoca grave deficite de produse agroalimentare. Pentru înlăturarea efectelor antrenate de astfel de împrejurări, se impune crearea unui fond de produse agroalimentare, îndeosebi de cereale. Constituit prin contribuții ale tuturor statelor, și în primul rînd ale celor dezvoltate, fondul amintit urmează a fi utilizat în condiții comerciale, pentru a înlătura posibilitatea unor acțiuni speculative pe piața internațională a produselor agroalimentare.

Colaborarea și cooperarea internațională cuprind numeroase alte forme și posibi-

lități de a contribui la completarea eforturilor interne necesare pentru dezvoltarea potențialului agricol. Ne-am referit la toate acestea, mai pe larg, într-un studiu anterior²⁾. Ceea ce s-ar mai impune subliniat aici este faptul că lupta pentru înlăturarea crizei alimentare, deși se decide pe frontul creșterii producției agricole din țările în curs de dezvoltare, poate fi influențată și de anumite evoluții în producția agricolă, și în cererea față de această producție, din celelalte țări.

Cît privește producția oferită pentru export, aceasta s-a micșorat prin transformarea unora dintre furnizori, ca Brazilia de exemplu, în mari importatori. Împrejurarea nu este fără anumite urmări. Pe de o parte, a crescut considerabil presiunea asupra rezervelor de cereale alimentare ale lumii, sporind astfel posibilitățile celor care le dețin de a le folosi ca o armă redutabilă în scopuri politice. Pe de altă parte, prin reducerea numărului de furnizori de cereale pentru export se creează în lume un raport de dependență de-a dreptul primejdios pentru zecile de țări și sutele de milioane de oameni cărora nu le ajunge hrana. Totodată, o eventuală calamitate naturală de proporții în țări furnizoare ar duce inevitabil pe plan internațional la situații insurmontabile.

Dar rezervele de produse alimentare se află sub o presiune continuă și din partea cererii crescînde a unei „minorități afuente”. Autorii cărții „Omenirea la răspîntie” apreciază că „afluența este principalul concurent al foametei la stocurile de alimente disponibile”³⁾. Este vorba în fond de o risipă de produse alimentare, așa cum se întîmplă și cu resursele de energie și materii prime, provocată de „minoritatea fluentă”, adică de structurile specifice societății de consum din lumea capitalistă dezvoltată. Desigur, înlăturarea acestei risipe ar echivala cu un adaos la resursele de alimente ale omenirii.

Va putea omenirea să-și rezolve problema hranei necesare și să înlătore fenomenele foametei și malnutriției? Răspunsul nu poate fi decît pozitiv. Istoria, urmîndu-și rațiunile care o guvernează, își pune întotdeauna probleme pe care le poate rezolva. Criza alimentară este o astfel de problemă; ea este o expresie a subdezvoltării, deci o chestiune de structuri social-economice și politice interne și internaționale.

Desigur, soluționarea ei, deși este o necesitate obiectivă a mersului mai departe al istoriei, nu vine de la sine: ea presupune o luptă concertată a forțelor social-politice interesate — și sînt interesate, practic, toate categoriile de oameni ai muncii din lume — pentru schimbarea vechii ordini economice internaționale printr-una nouă, mai dreaptă și mai bună. În acest cadru general, folosind resursele naturale și umane interne ale fiecărui popor, folosind avantajele pe care le oferă cooperarea economică internațională, în sfîrșit, folosind forța moral-politică a solidarității sale internaționale, omenirea va soluționa problema crizei alimentare, pentru că este decisă să nu mai vadă nici o deosebire întreuciderea oamenilor prin războaie și condamnarea lor la moarte prin foamete.

prof. dr. N. BELLI

¹⁾ „The Times”, 18 octombrie 1974.

²⁾ Vezi Poziția României cu privire la instaurarea unei noi ordini economice internaționale. Declarație citată la a VII-a sesiune extraordinară a Adunării Generale a O.N.U. „Știința”, 6 septembrie 1975.

³⁾ Vezi „Revista economică” nr. 27/1975.

⁴⁾ M. Mesarovic, E. Pestel, Op. cit., p. 175.

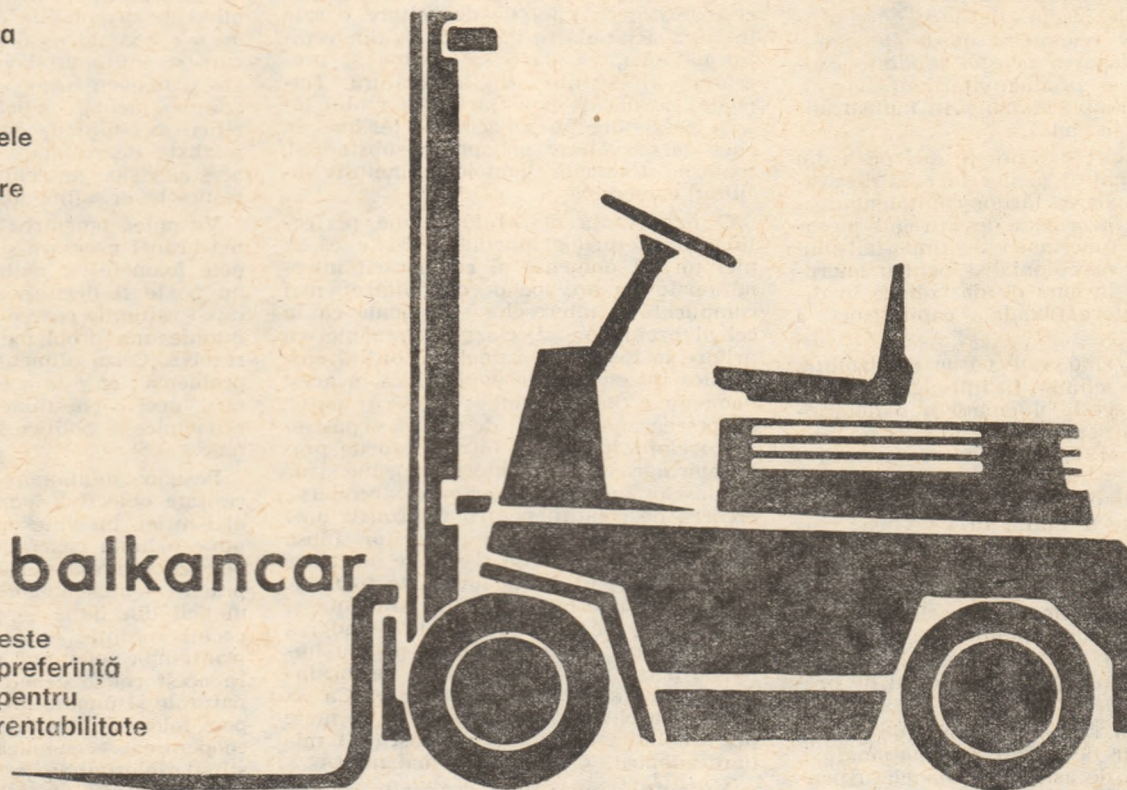
balkancar

O
autonomie
considerabilă
și o
rază
mare
de acțiune.
Preferința
pentru
motocarele
stivuitoare
la
mare
înălțime

TRADIȚIE ȘI CONTEMPORANEITATE

balkancar

este
preferință
pentru
rentabilitate

Capacitate de ridicare — până la 3 200 kg.

Înălțimea de ridicare — până la 4 500 mm.

Exportator :
BALKANCARIMPEX
Bulgaria, Sofia, str. Alabin 56
Telex 02 23 86

REPREZENTANȚA COMERCIALĂ
BULGARĂ
București, str. Galați 32
Telefon 11 20 87

PUBLICOM

Cursuri¹⁾

Curs central	Curs la:			Abaterea ²⁾ în % a cursurilor valutei la 12 XII 1975 față de:	Abaterea ³⁾ în % a cursului dolarului față de cursul valutei în 28 XII 1973-12 XII 1975
	28 XII 1973	8 XII 1975	12 XII 1975		

Marca vest-germană	2,66904	2,6990	2,6240	2,6290	+ 1,52	+ 2,66	- 2,59
Francul elvețian	3,3855	3,2500	2,6430	2,6380	+28,34	+23,20	-18,83
Francul francez	4,60414	4,7025	4,4590	4,4610	+ 3,21	+ 5,41	- 5,14
Yenul japonez	304,00	280,20	306,80	305,90	+ 0,69	- 8,40	+ 9,17
Florinul olandez	2,78117	2,8260	2,6910	2,6920	+ 3,31	+ 4,98	- 4,74
Francul belgian	40,334	41,10	39,55	39,60	+ 1,85	+ 3,79	- 3,65
Lira italiană	523,50	607,00	682,40	683,90	-23,45	-11,24	+12,67
Lira sterlină	2,8952	2,3250	2,0230	2,0210	-30,19	-13,08	+15,04
D.S.T. ⁴⁾	-	1,2060	1,17279	1,17093	-	- 2,91	+ 3,00
Prețul aurului la Londra ⁵⁾	-	103,87	137,90	139,35	-	-	-

- 1) Cotațiile din prezentul tabel reprezintă unități de monedă națională față de 1 dolar S.U.A., cu excepția cursului lirei sterline, care este exprimat în dolari S.U.A. pentru 1 liră;
2) + Revalorizare (apreciere de fapt); - Devalorizare (depreciere de fapt);
3) Curs la 9 XII 1975;
4) D.S.T. = drept special de tragere, exprimat în dolari S.U.A. pentru o unitate;
5) Prețul aurului în dolari S.U.A./uncie, primul fixing.

PERIOADA 8—12 decembrie a.c. a fost caracterizată printr-o evoluție contradictorie a cursului dolarului S.U.A. față de celelalte devize occidentale. Astfel, dacă față de unele devize vest-europene cursul dolarului S.U.A. a înregistrat creșteri ușoare, față de francul elvețian a avut la începutul perioadei analizate o tendință de scădere — de la 2,6455 franci elvețieni la 2,6180 franci elvețieni pentru un dolar S.U.A. Această scădere a fost determinată, pe de o parte, de achitarea de către S.U.A. a unor scadențe în franci elvețieni (apreciate la peste 1 miliard franci), iar pe de altă parte — de informațiile, după care o parte din fondurile disponibile în lire sterline ar fi fost retrase de pe piața londoneză și transferate pe piața elvețiană.

Modificări importante au fost semnalate în perioada analizată și în raportul marcă vest-germană franc elvețian. Astfel, deprecierea mărcii vest-germane față de francul elvețian a atins cel mai ridicat nivel, raportul amintit ajungând la 100 mărci vest-germane pentru 99 franci elvețieni. Circurile de afaceri apreciază că acest lucru s-ar datora și faptului că lichiditatea în marcă vest-germană este mult mai ridicată decât cea în franc elvețian.

DATE DE PROGNOZĂ

Piața Comună: deplasări în balanța energetică

ÎN CADRUL politicii energetice elaborate de Comisia Pieței comune vest-europene se prevede aplicarea unei serii de măsuri în perioada 1975—1985, care să determine modificarea structurii balanței energetice și

realizarea de economii cit mari. Modificarea prognozată a ponderii diferiților purtători de energie în consumul global al celor nouă țări membre ale Pieței comune este înfățișată în tabelul alăturat.

Consumul de energie

Purtătorul de energie	1973		1985	
	mil. t.c.c.	%	mil. t.c.c.	%
Petrol	382	61,4	859—930	41—44
Combustibil solid	325	22,6	357	17
Gaze naturale	167	11,6	486—415	23—20
Energie hidroelectrică și geotermică	43	3,0	61	3
Energia nucleară	20	1,4	346	16
Total	1437	100	2109	100

Sursa: „Glückauf“ nr. 3/1975.

Avându-se în vedere că în perioada în care ne aflăm toate băncile își închid pozițiile pentru anul în curs, pe piața monetară internațională nu se așteaptă modificări importante ale cursului dolarului S.U.A. față de celelalte devize occidentale. În ceea ce privește evoluția raportului marcă vest-germană franc elvețian, se apreciază că o eventuală revenire a mărcii vest-germane este de așteptat numai în trim. I 1976.

Cursul lirei sterline a înregistrat o ușoară scădere față de dolarul S.U.A. Această scădere va continua, avându-se în vedere unele aspecte prognozate ale evoluției economiei Angliei în 1976, și anume: agravarea în continuare a deficitului bugetar, creșterea șomajului, scăderea investițiilor particulare.

Urmare a influenței unor factori negativi din economia japoneză (serioase probleme pe care le ridică în fața autorităților guvernamentale finanțarea considerabilului deficit bugetar în anul finan-

VALUTA	Termen	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 %
DOLARUL SUA	1 lună						5,8750	6,5625				
	3 luni							6,5625	6,7500			
	6 luni								7,3125	7,5625		
FRANCU ELVEȚIAN	1 lună				3,8750	4,2500						
	3 luni				3,6250	4,0000						
	6 luni				3,9375	4,3125						
MARCA VEST-GERMANĂ	1 lună				4,0625	4,4375						
	3 luni				4,1250	4,4375						
	6 luni				4,5625	4,8750						

Nivelul orientativ al dobinzilor pe piața eurovalutei în perioada 8—12.12.1975 (nivel minim și maxim).

ciar următor, falimente ale unor corporații destul de mari, balanța de plăți externe în continuă deteriorare), cursul valutei japoneze a scăzut la un moment dat la 307 yeni pentru un dolar S.U.A.. Banca Centrală a Japoniei fiind nevoită să intervină pe piața pentru susținerea yenului.

Prețul aurului în perioada analizată a atins nivelul de 136,85 dolari S.U.A. pentru o uncie, cel mai scăzut nivel înregistrat de la începutul lunii octombrie a.c., revenind apoi la 139,35 dolari S.U.A. pentru o uncie.

Dobinzile la depozitele în eurodolari, mărci vest-germane și franci elvețieni nu au avut oscilații apreciabile în comparație cu cele menționate anterior, avându-se în vedere că în această perioadă operațiile de depozite nu au fost prea active.

Dumitru LUNGU
Gheorghe MUNTEAN

Se apreciază că, în perioada respectivă, creșterea medie anuală a consumului de energie în țările Pieței comune va fi de numai 3,5% (față de 5% cit se sconta în prognozele anterioare), în condițiile scăderii ponderii energiei importate din afara C.E.E. de la 63% în 1973 la 40% în 1985.

Principalele modificări așteptate în structura balanței energetice privesc scăderea ponderii petrolului (sub 50% din total), consumul său — în valori absolute — urmând să rămână aproximativ la același nivel. O micșorare, în continuare, a ponderii se prevede și la combustibilii solizi (cărbune, turbă), în pofida unei anumite creșteri a consumului acestora, reflectată — printre altele — în extinderea extracției de cărbune brun. Consumul de cărbune în termocentrale ar urma să crească, în anii 1975—1985, cu 25% (față de nivelul anului 1973), iar necesarul de coals al industriei side-

rurgice din Piața comună — care reprezintă cel de al doilea mare consumator de cărbune — ar cunoaște, de asemenea, o evoluție ascendentă în perspectivă.

După cum rezultă din datele tabelului, energia hidroelectrică și geotermică își va menține ponderea în consumul global, în timp ce gazele naturale și energia nucleară își vor spori în mod substanțial aportul în cadrul balanței energetice.

Realizarea unei structuri mai echilibrate a balanței energetice va necesita însă investiții importante în acest sector. Se consideră că numai în industria carboniferă din Piața comună (și, în primul rând, din R.F. Germania) vor trebui investite — în perioada examinată — minimum 20 miliarde de mărci vest-germane, atât pentru întreținerea și modernizarea minelor existente, cât și pentru darca în exploatare a unor noi capacități de producție.

Cărbuni și productivitate

UN STUDIU publicat nu demult asupra dezvoltării industriei cărbunelui din țările Pieței Comune vest-europene relevă substanțiale decalaje în ceea ce privește productivitatea muncii în această ramură, între diferite țări și bazine de extracție. Dealtfel, competitivitatea diferită a determinat în ultimele decenii concentrarea extracției cărbunelui superior (antracit și huiă) mai ales în Anglia și R.F.G., în timp ce Olanda a sistat complet extracția de cărbune superior bazându-se exclusiv pe import.

Cea mai înaltă productivitate medie se constată în industria cărbunelui din R.F.G., unde în 1973 se extrăgeau (pe miner și schimb) 4 320 kg, față de 3 580 kg,

în Anglia, 2 770 kg în Franța și 2 560 kg în Belgia. Ca urmare a efortului de mecanizare și automatizare a extracției, productivitatea muncii a sporit mai intens în perioada 1963—1973 în R.F.G. (cu 75% în bazinul Saxonia inferioară, cu 64% în Ruhr, cu 60% în Saar etc.), decât în Anglia, Franța și, îndeosebi, în Belgia.

TESCO

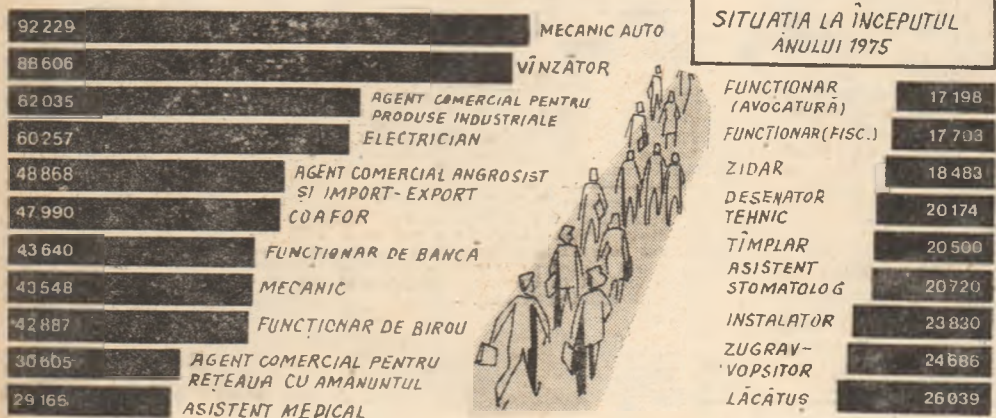
ESTE vorba de denumirea prescurtată a Organizației de cooperare internațională tehnică și științifică din Ungaria care are ca obiectiv principal lărgirea cooperării cu țările socialiste, concomitent cu stabilirea și dezvoltarea relațiilor de cooperare cu țările în curs de dezvoltare. În ultimii ani TESCO și-a extins mult activitatea, participând în prezent la realizarea acordurilor de cooperare cu peste 25 de țări în curs de dezvoltare. Peste 500 de specialiști unguri lucrează într-un număr de 50 de țări din Africa, Asia și America Latină; ei sînt mai numeroși în Algeria, Nigeria, Tanzania și Cuba, iar pe baza unor acorduri recente noi grupuri de specialiști, vor activa în Irak și Libia. În același timp, peste 1000 de bursieri din 60 de țări de pe cele trei continente studiază în diferite instituții de învățămînt din Ungaria.

Douăzeci de profesii preferate

REFERITOR la direcțiile preferate de tinerii vest-germani în alegerea profesiei și factorii care determină aceste preferințe a fost recent întocmit un studiu de către Camera de Comerț și Industrie din landul Renania-Palatina. Prelucrate la calculator,

între 75,8% și 82,4% din tinerii avînd părinți care lucrează ca muncitori calificați sau meșteșugari optează pentru aceeași cale în viață. Trei pătrimi din tinerii care urmează studii comerciale au părinți care lucrează în comerț.

În general, sfera opțiunilor este destul de îngustă: deși pot alege între 465 profesii înregistrate oficial, tinerii din R. F. Germa-

datele studiului au arătat că în ultimul sfert de secol în rîndul tinerilor se manifestă tendința generală spre însușirea unei profesii, numărul celor „fără calificare” reducîndu-se continuu. O altă constatare semnificativă a fost aceea că mediul social și profesiunea părinților continuă să joace un rol hotărîtor în alegerea viitoareii profesii de către tineri. Astfel

nia optează în proporție predominantă pentru una sau alta dintr-un număr de 20 de profesii. La începutul anului 1975, din 1,3 milioane de tineri vest-germani care urmau o formă de învățămînt pentru dobîndirea unei profesii, 779 000 (adică aproximativ 60%) se îndreptau spre una din cele 20 profesii arătate în grafic.

Gazele naturale se întorc sub pămînt

PROBLEMA stocării gazelor naturale extrase sau importate, pentru constituirea unei rezerve de combustibil, este de mare actualitate în țările industriale, unde aceste gaze joacă un rol important în balanța energetică. Stocarea se dovedește a fi avantajoasă din punct de vedere economic dacă se folosesc în acest scop rezervoarele subterane constituite de vechi mine dezafectate sau create în mod special în masive de sare. Anul trecut în S.U.A., de

pildă, erau exploatate nu mai puțin de 387 asemenea rezervoare.

Franța, care importă cantități crescînde de gaze naturale, dispune în prezent de o capacitate de stocare (în funcțiune) de 6,5—7 mld. mc — echivalentul volumului mediu al livrărilor pentru consumul național pe trei săptămîni. Întrucît se prevede că ponderea gazelor naturale în balanța energetică a Franței va spori de la 10% în prezent la 16% în 1985, se apreciază că în următorul deceniu serviciile geologice de specialitate vor trebui să descopere și să dea anual în exploatare noi rezervoare subterane cu un volum de minimum 300 mil. mc (capacitate utilizabilă).

„Bursa” reziduurilor

ÎN Franța a fost inaugurată recent o „bursă” a reziduurilor chimice, care-și propune să faciliteze valorificarea acestor subproduse ale industriei respective, paralel cu evitarea poluării mediului ambiant cu reziduurile amintite. În esență, este vorba de centralizarea ofertelor și cererilor de reziduuri de către Institutul de cercetări chimice aplicate din Franța, care-și asumă sarcina de a le publica (codificate) în revistele „Chimie Actualité” și „Nuisance et Environnement” și de a pune în contact întreprinderile interesate. Organizatorii „bursei” reziduurilor speră astfel să contribuie la găsirea unei mai bune destinații pentru variate subproduse, îndeosebi ale industriei chimice organice, care pînă în prezent erau distruse ori depozitate.

Dealtfel, această acțiune se înscrie în cadrul programului național lansat pentru o mai bună utilizare a materiilor prime în Franța, prin care se urmărește obținerea în anul 1985 a unor economii însumînd 5 miliarde franci la importul de materii prime.

„Lip” redivivus

CUNOSCUTA întreprindere franceză „Lip”, producătoare de ceasuri, care acum cîva timp înregistrase grave dificultăți financiare și a putut să supraviețuiască în primul rînd datorită solidarității și hotărîrii salariaților săi, cunoaște în prezent un reviriment semnificativ. De la 400 000 de ceasuri, fabricate anual pînă acum (din care circa 5% erau exportate), societatea contează să extindă în acest an producția la 500 000 de ceasuri, din care 20% să meargă la export. Nivelul urmărit în perspectiva anului 1980 este de un milion de unități, din care jumătate pentru export.

Strategia desfășurată de „Lip” constă, pe de o parte, în lansarea unei noi game de ceasuri, iar pe de altă parte — în declanșarea unei ofensive pe piața externă, începînd cu implantarea în rețeaua de desfacere din Statele Unite, unde ceasurile marca „Lip” au de înfruntat concurența acerbă a omologilor lor elvețieni și japonezi. Totodată, pentru a întări competitivitatea produselor sale „Lip” a stabilit un contact strîns cu societatea americană „National Semiconductor”, care urmează să-i livreze piesele esențiale pentru noul tip de ceas electronic, ce va fi lansat pe piață.

Modernizarea își atinge scopul

DUPĂ CUM S-A ARĂTAT RECENT, cu ocazia sărbătoririi „Zilei minerului” în R.P. Polonă, acțiunea de modernizare a industriei miniere din această țară permite dezvoltarea susținută a producției sale. Numai în industria cuprului au fost investite, în ultimii cinci ani, peste 26 miliarde zloti (față de 10 miliarde zloti în perioada 1966—1970), volumul extracției de minereu de cupru crescînd în 1975 la aproximativ 18 milioane de tone, respectiv de peste două ori nivelul anului 1970. Obiectivul realizării a 180 000 tone de cupru electrolitic a fost atins cu un an mai devreme, fiind astfel acoperite nevoile interne, iar exportul de cupru a sporit de trei ori în actualul cincinal. În cursul acestui an o dinamică susținută a înregistrat și extracția de minereu de zinc și plumb (de aproximativ 5,5 mil. tone), de sulf, sare etc., iar sporul de cărbune extras comparativ cu 1974 se cifrează la circa 10 mil. tone.

Organisme O. N. U.

I. Vlad, Tirgoviște — Organizația Națiunilor Unite pentru dezvoltare industrială (ONUDI), care ar urma într-adevăr să devină un organism autonom al O.N.U., depinde în prezent de Secretariatul O.N.U.

2) Uniunea Sovietică nu este membră a Organizației Națiunilor Unite pentru alimentație și agricultură (FAO), care a împlinit recent trei decenii de existență. Cel mai tânăr membru al acestei organizații este Republica Surinam. Fostă colonie olandeză (Guyana olandeză) din 1667, devenită independentă la 25 noiembrie 1975. Republica Surinam (163 265 km², 430 000 de locuitori) este al treilea producător de bauxită din lume (6,7 milioane tone în 1973), după Australia și Jamaica, minereul respectiv reprezentând 80% din exportul țării. De curând Surinamul a devenit și membru al O.N.U., numărul țărilor membre ale organizației mondiale ajungând astfel la 144.

Clasamente

Tudor Bărtoiu, București — 1) În anul 1974, cel mai mare producător de oțel din lume a devenit Uniunea Sovietică, cu o producție de 136 milioane de tone, întrecând S.U.A., a căror producție a scăzut anul trecut de la 136,8 la 132 milioane de tone. Pe locurile imediat următoare în ierarhia țărilor mari producătoare de oțel se situează Japonia (peste 117 mil. t. în 1974), R.F.G. (peste 53 mil. t) și Franța (27 mil. t).

Potrivit planului de dezvoltare a economiei naționale a U.R.S.S. pe anul 1976, adoptat de curând la sesiunea Sovietului Suprem, anul viitor vor fi produse în această țară 147 mil. t de oțel. Proiectul de Directive privind dezvoltarea economiei naționale a U.R.S.S. pe anii 1976-1980 prevede obținerea în 1980 unei producții de oțel de 160-170 mil. t.

Pe locuitor, cel mai mare producător de oțel este Luxemburg (circa 7 t pe an), urmat la mare distanță de Belgia (1,6 t).
2) În ultimii ani

U.R.S.S. a devenit principalul producător de petrol din lume. Față de 459 mil. t de petrol (inclusiv gazul condensat) produse în 1974 și 490 mil. t prevăzute a fi extrase în acest an, planul pe anul 1976 prevede extracția a peste 520 mil. t de petrol. În 1981 extracția de petrol se prevede să ajungă la 620-640 mil. t.

New York

Mai mulți cititori ne-au solicitat amănunte despre criza financiară prin care trece marea metropolă americană.

— New York — 11,5 milioane de locuitori, o populație nu cu mult mai mică decât a Australiei, din care 386 000 de șomeri (12% din populația activă a orașului). Principalul centru financiar al lumii capitaliste și unul din marile centre ale vieții cultural-artistice mondiale. Dar și orașul unor cu atât mai mari contraste.

Elementele actualei crize financiare prin care trece orașul nu au apărut dintr-o dată, ci s-au acumulat treptat și își vor pune amprenta în continuare asupra vieții orașului, în ciuda aprobării, după o îndelungată opoziție, a unui ajutor federal care să-l scoată din impas (în prezent ajutorul de stat și federal reprezintă deja 23,3% din veniturile municipalității). Datoria orașului se ridică la 14 miliarde dolari: singurul deficitul bugetului său din acest an se cifrează la cel puțin 724 milioane de dolari. Aceasta după ce, numai în acest an, municipalitatea a concediat sau scos la pensie peste 35 000 din salariații săi (între care 7 000 de polițiști și pompieri), a închis școli, creșe, cămine de bătrini, a abandonat programe de construcție etc. Ca urmare, în anumite cartiere criminalitatea a crescut, elevii se înghesuie câte 50 într-o clasă; învățământul universitar gratuit în New York este amenințat, la fel și asigurările sociale, al căror nivel este relativ mai ridicat în acest oraș decât în restul S.U.A. (fiind încă un factor de atragere a populației sărace, în special negri și portoricani). Transporturile sale publice, deja puternic subvenționate, și serviciile de salubritate sînt neglijate.

Se apreciază că dacă New Yorkul a fost totuși salvat de la faliment în actuala fază, aceasta se datorește fără îndoială și concluziei că insolvabilitatea orașului ar fi costat până la urmă mai scump bugetul federal și economia americană decât ajutorarea sa.

Reducerea cheltuielilor publice, creșterea șomajului, sporirea impozitelor, în New York, ca mijloace de reducere a dezechilibrului financiar al metropolei sînt considerate cu atât mai neavenite cu cât ele sînt aplicate într-o perioadă de criză, iar aceasta — după cum reamintea recent J.K. Galbraith într-un interviu acordat revistei *U. S. News and World Report* — „nu poate fi învinsă decât printr-o sporire a cheltuielilor publice. Acum sau niciodată este momentul de a ameliora echipamentul social al națiunii”. Situația mării metropole americane, ca și a orașului Tokio, comentează la rîndul lui J. F. Revel în *L'Express*, ilustrează esecul politicii de a cheltui dinainte roadele scontate ale creșterii, mai ales atunci cînd rezultatele acestei creșteri sînt inferioare așteptărilor.

Aur

Virgil Costescu, Lugoj — Cu ocazia discuțiilor care au loc actualmente în Franța în legătură cu propunerile de reformă a sistemului fiscal, revista *Paris Match* releva recent că stocul de aur deținut în această țară de persoane particulare este evaluat la 3 500 de tone (din care 2 500 de tone în monede, iar restul în lingouri). Se estimează că această cantitate reprezintă o cincime din stocul mondial de aur deținut de persoane particulare și echivalentul stocurilor de acest fel din restul Europei occidentale. Mobilitatea acestui stoc este redusă: anul trecut tranzacțiile (care sînt anonime) pe piața pariziană se apreciază că au totalizat circa 225 de tone.

T. I. R.

Horia Nicolescu, București — Inscripția T.I.R. pe care ați întâlnit-o pe unele vehicule rutiere de

mare tonaj corespunde noțiunii de transport internațional de mărfuri pe șosca. Problemele vamale și administrative legate de transporturile internaționale de mărfuri cu vehicule rutiere sînt reglementate uniform prin Convenția vamală referitoare la transportul internațional de mărfuri sub acoperirea carnetelor T.I.R. (Convenția T.I.R.) încheiată la Geneva în 1959 și intrată în vigoare în 1960. Țara noastră a aderat la această convenție în anul 1963. Carnetul T.I.R. este un document vamal cuprinzînd toate datele solicitate despre vehicul, mărfurile transportate și itinerarul parcurs. Sistemul T.I.R., permițînd trecerea frontierei cu încărcături sigilate, a dus la simplificarea formalităților vamale legate de traficul internațional de mărfuri, inclusiv în containere, contribuind astfel la intensificarea a-

cestuia. Amănunte privind condițiile ce trebuie îndeplinite în cadrul acestei convenții, drepturile și obligațiile părților, găsiți în lucrarea „Drept și tehnică comercială internațională” (vol. II, pag. 194-209), editată de revista „Viața economică” în anul 1973.

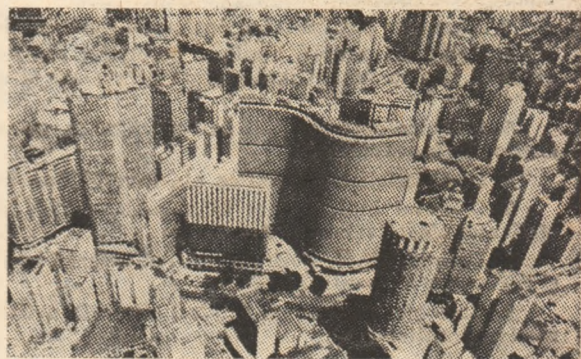
Vă semnalăm în plus doar faptul că de curînd a fost adoptată o nouă convenție vamală referitoare la traficul internațional de mărfuri sub acoperirea carnetelor T.I.R., în cadrul unei conferințe organizate de Secretariatul C.E.E./O.N.U., la Geneva, cu participarea reprezentanților a 34 de țări.

Potrivit noii convenții, sistemul T.I.R. se aplică și transportului combinat (parte pe șosca, parte pe calea ferată, pe mare sau prin ambele mijloace). Noua convenție va fi deschisă spre semnare de O.N.U., ca depozitară, de la 1 ianuarie 1976.

Orașe

Clara Horvath, Arad — Capitala Braziliei este din anul 1960 orașul Brasília, construit în 1955-1960 pe un platou din interiorul țării, la 1 200 m altitudine, după planurile celebrului arhitect brazilian Oscar Niemeyer și

ale urbanistului Lucio de Costa. Cel mai populat oraș al acestei țări nu este fosta ei capitală, Rio de Janeiro (4,25 milioane de locuitori în 1970), ci principalul „pol” economic al Braziliei, orașul São Paulo (5,2 milioane de locuitori), din centrul căruia prezentăm o imagine.

Sumar

Radu Silviu, D.C.J., Alba Iulia — Sumarul revistei pe anul 1975 va apărea în nr. 52 din 26 decembrie. Sumarul rubricii „Curier economic legislativ” pe anul 1975 va apărea în nr. 1/1976 al suplimentului.

Propunere

Mircea Nicolae, Mediaș — Vom ține seama de propunerea dv. de a ne ocupa într-un articol de acțiuni concrete întreprinse pe plan internațional pentru combaterea poluării.

Incadrare

TOMA CONSTANTIN Oradea. Legea nr. 2/1971, care stabilește condițiile de studii și echime necesare pentru încadrarea în diferitele funcții din întreprinderi și instituții anexa II, poziția 47) nu prevede o anumită specialitate, obligatorie, pentru absolvenții cu diplomă ai învățământului superior, pentru a putea ocupa funcția de șef birou învățămînt personal-învățămînt). În această situație, fiind absolvent al in-

vățămîntului juridic și avînd o vechime în muncă de peste 8 ani (legea nu prevede, expres, cerința vechimii în funcții economice) îndepliniți condițiile legale pentru ocuparea funcției de șef birou personal-învățămînt.

Vechime în meserie

NICOLAE STĂTESCU, Ploiești — Reducerea de vechime necesară în vederea promovării muncitorilor în categoria a-4-a și următoarelor, în condițiile prevăzute de art. 63 din le-

gea nr. 12/1971, în proporție de 3% din totalul muncitorilor calificați din unitate, se referă la totalul muncitorilor calificați care ar putea să beneficieze în anul calendaristic de o asemenea reducere și nu la acordarea — în fiecare an — a unei reduceri de cite 3% din numărul muncitorilor calificați. O altă interpretare, ar face ca în anul 1976, de pildă, proporția de 3% să se modifice la 12% iar în fiecare din anii următori cu cite mult, ceea ce — evident — ar fi în contra legii.

cii. Prin comerțul exterior se pot valorifica în mod superior resursele interne, poate crește eficiența activității economice naționale și se procura materii prime, utilaje și unele obiecte de consum în ritm cu diversificarea producției și consumului pe plan mondial.

Eficiența comerțului exterior este unul din aspectele eficienței activității economice naționale. La baza eficienței comerțului exterior stă creșterea productivității muncii naționale. Cu cât va fi mai mare economia de muncă socială (trecută și vie) a unor mărfuri care se exportă în raport cu valoarea internațională a acestora, cu atât eficiența la export va fi mai mare. Criteriul rentabilității financiar-valutare a exportului are un rol important și în orientarea producției interne în vederea creșterii continue a eficienței sale și în consecință și a investițiilor care se fac în acest scop. De aceea, în luarea deciziilor pentru realizarea unor investiții productive, a căror producție este destinată total sau parțial exportului, este necesar să se țină seama și de nivelul indicatorilor care exprimă eficiența la export a producției, și anume: cursul de revenire brut; cursul de revenire; aportul net anual în lei valută; durata de recuperare a cheltuielilor valutare pentru investiții, pe baza aportului valutar net anual.

POLITICA ÎN DOMENIUL INVESTIȚIILOR reflectă constant și complex, strategia partidului și statului nostru, potrivit căreia dezvoltarea economiei, asigurarea unei trainice baze materiale, constituie chezașa independenței și a suveranității naționale.

Caracteristic conceptului românesc în acest domeniu îl constituie: rata înaltă din venitul național alocată fondului de dezvoltare; orientarea investițiilor spre sectoarele cheie și îndeosebi spre ramurile productive; repartizarea rațională a forțelor de producție pe teritoriu; asigurarea unei eficiențe economice ridicate a fondurilor fixe.

Raporturile economiei naționale prin legături de comerț și cooperare cu alte țări urmăresc și prin investiții — în spiritul principiilor noului ordin economic internațional — ridicarea nivelului de trai material și spiritual al poporului și totodată lichidarea decalajelor economice dintre statele lumii, cunoscând că relația dintre investiții și creșterea economică este condiționată de eficiența acestui proces.

ÎNTREBĂRI

1. Care este modul de repartizare a venitului național ?
2. Ce este fondul național de dezvoltare economico-socială și care sînt fondurile bănești ce-l compun ?
3. Care este conținutul și destinația fondului de consum ?
4. Concluzii asupra analizei corelației dintre cota anuală alocată din venitul național fondului național de dezvoltare și ritmul mediu de creștere a fondului de consum ?
5. Principalele priorități în repartizarea, pe ramuri și în profil teritorial, a fondurilor de investiții ?
6. Caracteristicile specifice ale investițiilor din cincinalul 1976—1980 ?
7. Sistemul indicatorilor tehnico-economici, instrument de reflectare a nivelului eficienței obiectivelor de investiții ?
8. Care sînt indicatorii naturali și valorici ce se folosesc în procesul de planificare și proiectare a investițiilor ?
9. Care sînt indicatorii privind eficiența activității de comerț exterior și a cooperării internaționale ?

BIBLIOGRAFIE

*** Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, capitolele: „Politica în domeniul investițiilor”; „Politica în domeniul construcțiilor”; „Politica în domeniul sistematizării teritoriului, a orașelor și satelor”, în volumul Congresului al XI-lea al P.C.R., Ed. politică, București, 1975, p. 658—660; 681.

*** Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R. cu privire la planul cincinal 1976—1980 și liniile directoare ale dezvoltării economico-sociale a României pentru perioada 1981—1990, capitolele: „Politica de investiții, dezvoltarea județelor și sistematizarea economico-socială a teritoriului”, în volumul Congresul al XI-lea al P.C.R., Ed. politică, București, 1975, p. 779—783.

Legea nr. 72/1969 privind organizarea, planificarea și executarea investițiilor, în Buletin oficial nr. 137/10 septembrie 1974 (republicat).

Legea finanțelor nr. 9/1972, Buletin oficial nr. 136 din 26 noiembrie 1972 art. 2—19.

Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 900/1970 cu privire la pregătirea și realizarea lucrărilor de investiții, în Buletin oficial nr. 75/7 iulie 1970.

Nicolae Ceaușescu Raportul Comitetului Central cu privire la activitatea P.C.R., în perioada dintre Congresul al X-lea și Congresul al XI-lea și sarcinile de viitor ale partidului, în volumul Congresul al XI-lea al P.C.R., Ed. politică, București, 1975, p. 17—19; 44—53.

Nicolae Ceaușescu Cuvîntare la Plenara comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României, 21—22 iulie 1975, Ed. politică, București, 1975, p. 40—44.

Alte recomandări: Fondul național de dezvoltare economico-socială și utilizarea lui rațională, de N. Nichita, Ed. politică, București, 1973. Producerea și creșterea venitului național

R.S. România, de M. Bulgaru, Ed. politică, București, 1974, p. 7—17. Volumul, structura și eficiența investițiilor de Gh. Barbu, Ed. politică, București, 1974. Optimizarea deciziilor

de investiții, de Dr. I.L. Ciolan, Ed. Academiei R.S. România, București, 1975, p. 11—20.

De Minai Diamandopol, Investițiile în noul cincinal, Revista Economică nr. 323.VIII.

1975 și nr. 33/15.VIII.1975.

editată de

CONSILIUL SUPREM
AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE
ȘI SOCIALE

Institutul Central de Cercetări
Economice

Sumarul nr.-ului 51 din 19 XII/1975

— În pragul unui nou cincinal.
(Stere Gioga) 1

— Aproximarea dintre sat și oraș pe
baza relațiilor socialiste de pro-
ducție. (dr. Aneta Almașan
Radu) 2

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— Cincinalul 1976—1980: Orientări,
ritmuri, eficiență. Valorificarea
posibilităților de sporire a renta-
bilității producției (G. Niclescu) 5

— Ancheta „R.E.” în întreprinderi
ale industriei ușoare. Cum reali-
zată producția și livrările de
mărfuri pentru populație? 7

— Pregătirea investițiilor pe 1976 —
premisă a startului superior în
cincinalul viitor. (Gh. Ruscanu) 9

— Experiențe în actualitate: Serele
— un mijloc tipic de economie
intensivă (prof. univ. Bujor Mă-
nescu, dr. doc. în științe; ing.
Constanța Alexe) 11

CONDUCERE-ORGANIZARE

— Puncte de vedere: Direcții de
perfecționare a organizării con-
ducerii întreprinderilor indus-
triale (dr. Petre Rotaru, drd. Ioan
Bratu) 13

DOCUMENTAR ECONOMIC

— În ajutorul participanților la în-
vățămîntul politico-ideologic de
partid. Seminarul: Probleme ale
politicii economice interne și in-
ternaționale a partidului și statu-
lui nostru. Consultație la Tema 4.
Politica partidului în domeniul
investițiilor. Formarea, repar-
tizarea și folosirea fondului de
investiții. Creșterea eficienței eco-
nomice și sociale (dr. Ioan
Ciolan) 16

— Convorbiri economice cu John
Rose: Cibernetica și progresul
științei 19

— Școli ● curente ● economiști:
Controverse în jurul mesajului
keynesian (II) (dr. Ioan Cris-
tescu) 20

ECONOMIE MONDIALĂ

— Codificarea drepturilor și obliga-
țiilor fundamentale ale statelor
— componentă esențială a noului
ordini economice și politice inter-
naționale (II) (dr. Nicolae Eco-
nescu, dr. Victor Duculescu) 22

— Problema alimentației și depăși-
rea subdezvoltării (II) (prof. dr. N.
Belli) 26

COLEGIUL DE REDACȚIE:

Virgiliu Angheliescu (secretar general
da redacției), Stere Gioga, Ioniță Ol-
teanu (redactor șef adjunct), Maria D.
Popescu, Ilie Șalapa (redactor șef).

Redacția și administrația: Calea Doroban-
ților nr. 11—25, București 22, Sectorul 1.
telefon 12 13 69

Cont I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. —
filiala sect. 1 București

Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa
Științei”

ASIGURAREA BUNURILOR DIN GOSPODĂRIE

Pentru a înlesni înlăturarea urmărilor unor evenimente neprevăzute care se pot întâmpla într-o gospodărie (un incendiu, o infiltrație de apă sau un scurtcircuit, un trăsnet sau o ploaie torențială) care pot provoca pagube materiale importante, accidentarea unor persoane etc., ADAS pune la dispoziția cetățenilor o formă de asigurare convenabilă și eficientă. Este vorba de „ASIGURAREA FACULTATIVĂ COMPLEXĂ A GOSPODĂRIILOR PERSOANELOR FIZICE”.

Aceasta este de fapt o asigurare combinată intrucit în unul și același contract se cuprind :

- asigurarea bunurilor casnice ;
- asigurarea de accidente produse la domiciliul asiguratului ;
- asigurarea de răspundere civilă.

1. ASIGURAREA BUNURILOR

Important de reținut este faptul că în această asigurare sînt cuprinse aproape toate bunurile existente într-o gospodărie : mobilier, obiecte casnice, îmbrăcăminte, aparate de radio, televizoare, produse agricole, viticole și altele. De asemenea, sînt asigurate nu numai bunurile care se află în locuință, ci și acelea care se află în curtea locuinței, precum și unele bunuri din afara gospodăriei, ca de exemplu uneltele agricole, viticole, pomicele etc., aflate la locurile de muncă. În afară de bunurile proprietatea asiguratului și a familiei acestuia, sînt cuprinse și cele ale altor persoane, dacă sînt lăsate în folosința sau în păstrarea asiguratului ori a membrilor familiei sale.

Administrația Asigurărilor de Stat plătește despăgubiri în cazurile de deteriorare sau distrugere a bunurilor asigurate provocate de o multitudine de riscuri, ca de exemplu : incendiu, trăsnet, explozie, ploaie torențială, inundație, grindină, furtună, uragan, cutremur de pământ, prăbușire de teren, alunecare de teren, greutatea stratului de zăpadă sau de gheață, stricăciuni accidentale produse la instalațiile de gaze, apă, canal sau încălzire, furt prin spargere etc.

2. ASIGURAREA DE ACCIDENTE

Aria de protecție a acestei asigurări este largă. Sînt asigurate pentru cazurile de accidente întimplale la domiciliul asiguratului următoarele persoane : asiguratul, soția asiguratului, precum și părinții și copiii asiguratului, dacă în mod statornic locuiesc și gospodăresc împreună cu asiguratul. Sînt cuprinse în această asigurare accidentele cauzate de o serie de evenimente subite, provenite din afară și fără voința asiguratului sau a vreuneia din celelalte persoane asigurate, dintre care amintim : incendiu, trăsnet, lovire, cădere, alunecare, acțiunea violentă a unei persoane, acțiunea curentului electric, arsură, degerare, nec, intoxicare subită, cele întimplale ca urmare a circulației mijloacelor de transport etc.

3. ASIGURAREA DE RĂSPUNDERE CIVILĂ

În aceeași asigurare sînt cuprinse și cazurile de răspundere civilă, pentru despăgubiri datorate de asigurat, în calitate de locatar, și de soția (soțul) asiguratului sau persoane care se află în întreținerea asiguratului, față de proprietar pentru pagube produse de incendiu sau explozie, precum și pentru cele datorate terților pentru accidentarea persoanelor și avarierea bunurilor la domiciliul asiguratului.

PRIMA DE ASIGURARE

este de numai 2 lei pe an la fiecare 1 000 de lei sumă asigurată.

STIMAȚI CITITORI ! Încheiați la ADAS asigurarea complexă a bunurilor din gospodăria dv. ! Pentru a beneficia pe deplin de avantajele asigurării, apreciați cit mai just valoarea bunurilor pe care doriți să le asigurați.

Pentru încheierea asigurării vă puteți adresa responsabililor cu munca ADAS din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități teritoriale ADAS.

DINTRE SUTE DE CADOUR

...noi am ales doar trei grupe de articole :
podoabe. — broșe metal simple, cu strassuri și cu pietre colorate, cercei, clipsuri, coliere simple cu strass și cristale, mărgelile perlate și colorate, inele simple și cu pietre colorate, agrafe cu strassuri pentru păr, brățări metal, simple și cu strassuri ;
jucării. — un nou și foarte variat sortiment de păpuși din material plastic, cu voce și fără, cu membre articulate și ochi moblii, cu îmbrăcăminte din materiale sintetice, viu colorate cu diverse accesorii de podoabă, figurine din materiale plastice, frumos pictate, colorate în diverse nuanțe, lavabile, reprezentând animale și personaje cunoscute din basme, jucării metalice lito (betoniere, mașini aragaz, bucătării, tamburine, puști, găleți etc.), diverse jocuri din carton poligrafiat, diferite jocuri de construcții din lemn și materiale plastice ;
articole sport. — diverse tipuri de schiuri (Turist, Super, Combi R), patine (cu chei și artistice), săniuțe (din lemn, metal sau combinate).
Oricare dintre ele poate reprezenta cadoul preferat al celor dragi.

Magazinele și raioanele de specialitate ale comerțului de stat vi le o Dumneavoastră alegeți !

Luna cadourilor